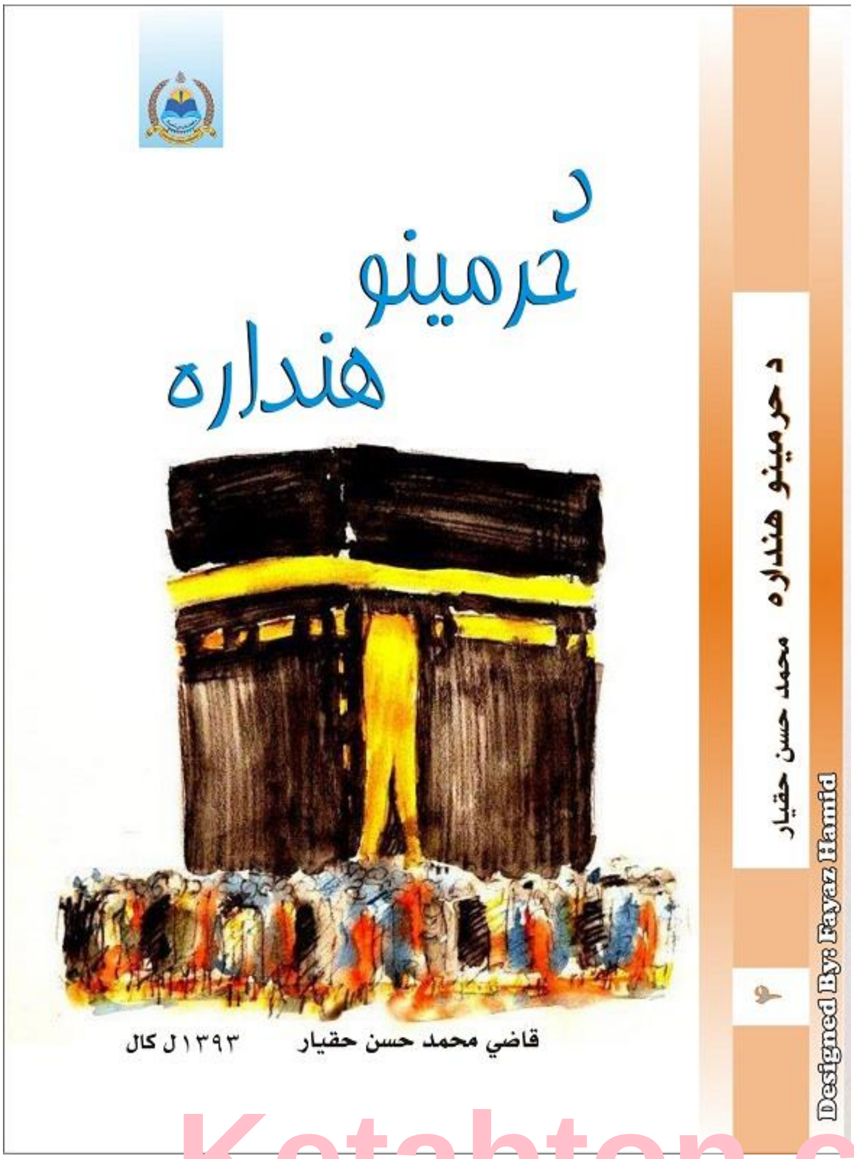

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمينو هېنداره

www.melitahrik.com 0777 400 116

ليکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقيار

کابل – افغانستان

۱۳۹۳ هـ لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمينو هېنداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقيار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
کمپوز : رفيع الله روشن
ډيزاين : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

د چاپ حقوق محفوظ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خپلې مینې، میرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند یې راته د سکون او اطمینان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک	مخ
منزل د ټولویودی خو سفر جداجدا	۱
د عزم جزم	۴
ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې	۸
هرات که د افغانستان دوبۍ	۱۲
الانتظار اشد من القتل	۱۵
د يارانو بنډارونه	۲۲
مرمرين قبر	۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو	۲۸
ارګ يا اختيارالدين کلا	۳۱
د يو انتظار پای او د بل پيل	۳۳
درې نيم ساعته ولاړه	۳۶
جدې ته الوت	۳۷
ميقات	۴۰
په ژمي کې دوبی	۴۳
جده	۴۵
د ملک عبدالعزيزنړيوال هوايي ډګر	۴۷
د فيوضاتو ښار ته	۴۸
د وقار او پرتم ښار	۵۰
شهزاده ملنګ	۵۲
مكة المكرمة	۵۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکې جغرافیه او تاریخ..................................۵۲
د مکې مکرمې فضایل......................۵۷
د حرم حدود.......................................۶۰
حرم یا کعبه..۶۳
د کعبې تاریخ او ودانوونکي.........................۶۴
د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه.............۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخیل.................................۷۲
صفا او مروه...۷۷
په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان...............................۸۴
سعودي له نښتمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۶
د حرم حوېلۍ...۸۸
سعود کورنۍ او حرمین...۹۲
د ملک عبدالعزیز په پیر کې...۹۳
د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو..................................۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سیلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ایرکنډیشن ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې..۱۰۵
د مسجدالحرام مناري ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باد غیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنډارونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شیبه.................................. ۱۱۵
نهال اونفیسه.. ۱۱۶
زمزم ته بې صبري... ۱۱۹
لومړی جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج.......................... ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت... ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد.. ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟... ۱۶۵
البیک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزير دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بيې ۱۷۷
د شيطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مينې ربنتونی خوند ۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشوغار ۱۸۵
د نيستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه ۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تېلېفون ۱۹۹
حرم او جنازې ۲۰۱
نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی ۲۰۴
ثور غار ۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختيا ۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نيم يې ستا اونيم يې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم ۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواګان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتیان او فتواګاني... ۲۲۸
روغتیا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر.. ۲۳۰
د مېږه او مېرمنې مینه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
بېلابېلې لیدنې ۲۳۷
د حاجیانو ځینې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځینه دوکاندارانې او سوالګر.................................... ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري ۲۵۴
له حدیبیې څخه احرام... ۲۲۱
جعرانه که جغرافیه؟.. ۲۲۲
شاهد ۲۲۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ایرانیانو کودتا... ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پیدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي... ۲۷۵
حج ته هوایي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۲
د جنوبي اسیا مکتب... ۲۷۷
دابن لادن مسجد.. ۲۷۹
دریم مخلوق... ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸

د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲

د رڼا او بريا په ښار کې ۲۸۴

صفه او رياض الجنة.. ۲۸۶

د نبوي حرم پراختيا ۲۸۹

د جمال ښار... ۲۹۲

جنة البقيع.. ۲۹۴

په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸

پردېس کوربانه.. ۲۹۹

احزاب ياګڼ لښکريزه جګړه..................................... ۳۰۱

د احد ډګر ۳۱۰

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره...................................... ۳۱۵

د سلمان فارسي بڼ.. ۳۱۶

د حضرت عثمان کوهي... ۳۱۸

عجوه.. ۳۱۹

په مدينه منوره کې زموږ هستوګنځی.............................. ۳۲۰

د نبوي حرم امامان ۳۲۱

د نبوي حرم کتابتون.. ۳۲۳

د مديني بازار او هوا.. ۳۲۴

د حرم ځمکتلی... ۳۲۸

د ديدن وروستۍ شېبې.. ۳۳۰

د شباکيا جريمه... ۳۳۴

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم........................... ۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې ښخه کابل ته..................................... ۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړې په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډ پریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیڅلی سفر اوسپیڅلي ځایونه ،ددین دپیژندلو نبنې او الهې شعائر او دې نبنو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې ددپتنګانو جلیل القدره صحابه ووترلې خاطرې.

له شك پرته دنړې له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلي او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .

یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه مې ځو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو ديني فرائضو کې حج سخته او له ستونزو ډکه فريضه ده اوددې فريضې دښه اداکولو لپاره له حرمينو سره بلدتيا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج ديونليك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپير وليد او ومې ليدل چې حاجيان خصوصا افغان حاجيان ځومره دحج له مناسکوسره نابلده او يا بې پروادي، څومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضايع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځايونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره څومره توپيرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج يو جامع ،هراړخيز علمي او عملي يونليك اودحرمينو يوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمينو سره ترخپله وسه بلدوم.
ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او ليدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دليدلو په څېر وي، زما رشته شرعيات دي ، په مسجدکې به مې ترهدايې او شرح وقايې په کتابونو اوبيا په پوهنتون کې خو کوم لس ځله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرځه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعيت اټکل يوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمينو له پراختياسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰ متره لېرې وخواوس يې وداني شريکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن يې نښه هم نشته اوس دتيګو او اغزيو ځای قيمتي مرمرو نيولی دی، همدالامل وچې ومې پتييله داسې يونليك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفی کړم ،اوهم دحج دځينو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي له خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشورې ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (رومبي پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې ووینم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړي درجه مفسد هیواد دچارواکیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته يې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رڼه ،هراړخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وځلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه درویش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په ټینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنیك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو رښتتونې اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې تورېږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو یو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لومړی څه مې چې په کور او خپل چاپېریال کې زده کړي دي هغه بسم الله الرحمن الرحیم دی مور به مې چې راته مخ هم مینځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به یې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې او درنه کلمه لااله الاالله محمد رسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کریم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پیلاوه نو له: (کریما ببخشای برحال ما) نه وړاندې مې استاد (رب یسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخیر) دعا را باندې ولوسته او څو ځله یې راسره تکرار کړه. که په هرڅومره تیاره او دوبرې ځای کې به روان وو نو له ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ویله موږ به چې د هرکار په پیل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې د ډاډ لوی غرمو شاته ودرېد. که له کوچنیتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښایي ما هم له الله او بسم الله پرته لیکلي وای چې: ژوند ټول سفر سفر دی، د ځمکې پر سر ټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي، ټولو خپل سفر له یوه ټاکلي ټکي پیل کړی او په یوه ټاکلي ټکي یې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي، نه یې پیل دده په واک کې دی او نه یې پای، نه خپل مزل ټاکلی شي او نه منزل.

ځینې سفرونه لنډ او ځینې اوږده دي، په ځینو کې د انسان مجازي یا تشریعي خوښه شامله وي خو ځینې بیا په تکویني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي، د سفر پیل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل یو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې یې د تل لپاره واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پېنې (کايناتو) په سلګونه ميليونيز کاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګې کې څاڅکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بياهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پېنې حکومت کوي او الله ج هغه سيارې چې عمر او حجم يې د انسان مېشتې کړې (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د يو نامرئي (نه ليدونکي) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سير او سياحت سره مينه خو د انسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه د اتلوسه او لېوالتيا لري چې خپل چاپېرچل او په طبيعت کې موجودې پديدې وپېژني، ويې ويني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سيارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتو او ملموساتو محيط واوسي په ژوند کې د اضدادو پر فلسفه پوه شي.

خو د ځينو انسانانو په پرتله دا مينه او جذبه له ما سره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ څخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه ،ذخيره کوله او بيا به د ښوونځي او پوهنتون په رخصتيو کې سياحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور، په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمير، آن د ايران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی يم، د سمندر ليدلو ته مې تلوسه ډېره وه او دا هيله مې آن په هماغه کوچنيوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم يا هوايي يا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولايات مې يا ټول يا په نسبي ډول ليدلي ،دافغانستان شمالي ګاونډيان اوسيمې ځيني هېوادونه مې هم ياله نږدې ياله لېرې وليدل.

خوزه چې اوس کوم يونليک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د يو داسې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او يادښتونه دي، چې هر مسلمان يې د زړه له کومې غواړي ،داسفر يې ارمان او د ژوند ستره هيله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هيله وي چې کم تر کمه يو ځل خو د اسلام د مبارک دين د نشئت ،ځوانۍ او خپرېدو ځايونه، د الله ج کور د افضل الخلايق او رحمت للعالمين، پيغمبر(ص) د خاپوړو، کوچنيتوب، ځوانۍ مېنه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سياسي او ديني استحکام شاهده سيمه او داسلام د ستر پيغمبر مبارکه روضه ووينې.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم داهيله په څپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مينې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېڅلې هيلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوينده يابنده وي او بيا څوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فيوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، څوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګرې وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوينې يې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پـــس لـــه بنـــده دی دا عـــزم
دخوشـــحال دخـــاطر جـــزم
يـــا نيـــولی مـــخ مکـــې تـــه
يـــا مغولـــو ســـره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له ليکنې سره يې ربط يا داصولييبنو په ويبنا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده) کړ.

که څه هم حج ته د نوم ليکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نويو مراجعينو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعيف ته مې وويل چې ښاغلي ملا عبدالحکيم منيب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستيال و سپاربښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمينه برابره کړي ، ښاغلي منيب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه يې سره پالو، خوزما ، نه پوهېږم يو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته يم ، خو ددوستانو لپاره دوستانوته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منيب صاحب يواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوږلی او په هره ستونزه کې يې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتيا او پېژندګلوۍ په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منيب صاحب منفي ځواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته د تللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو مابه هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټېلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زموږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دېرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو.منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیلیفون خبر راکړ چې د سیروسفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړي هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او بربت یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل دا چې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یو بل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره ځلبرویشت تنه د کابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټیلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلویزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وویل نور ټینګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وویل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ماپه کابل ښارکې د ژوند ترځنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي ، دوه کاله په هرات کې عمومي رئیس وم، چې غور ،بادغیس ،هرات ،فراه او نیمروز ټول زما اړوند و ، هلته له ماسره ژباړن نه وو، لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بېرته کېنولم،دوی ته یې وویل چې په نیمه نه پوهېږئ د وزارت نیم چارواکي دده ملګري ،ټولګیوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلی دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،یواځې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکیو سره زما د بلدتیا او ملګرتیا خبر او د حاجي عجب شا سپیني خبرې واورېدې نو یخې اوبه پرې تویې شوې، په اتومات ډول یې حرکات او لهجه بدل شول : ‹دازموږ د سر سترګې دی ان شاء الله موږ به یې هم و نازوو او درناوی به یې وکړو ماته یې مخ را واړوه ‹استاد جان موږ همدا یوه ورځ لرو همدا نن باید پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پیسې موږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو، زموږ منشي به دې پیسې بانک کې تحویل کړي، او رسید به درته واخلي›.

دخپل ټېلیفون نمبر او ددفتر ادرس یې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپیوټر کې وو خپل همکار رفیع الله روښن ته مې ټېلیفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پیسوپسې لاړم په همدې ورځ ما سپښېن مې تذکره عکسونه او پیسې ورکړې، د پیسو رسید مې تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زموږ ټېلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو درې ورځې وړاندې درته ټېلیفون کوم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې

د ۲۰۱۰ زیږدیز کال داکتوبر نهه و یشتمه چې د ۱۳۸۹ هـ لمریز د لړم له پنځلسمې سره یې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تایمنیو دکابل په لوېدیځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټېلیفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سید نصیر غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته یې راته وویل چې د شنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې باید په هوايي ډګر کې واوسو نو ته باید سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وویل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سودامې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آیر راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته یې هم همدا څو دقیقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته دتللو په اړه له خپل پرېکنده تصمیم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په خبردموټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوايي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللو مې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ریا راشي.

رسول الله (ص) فرمايي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ریا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library
www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته ځو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نیک عمل هر کلي او تشویق نیک کار دی، هر نیک کار او نیک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلو یوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوایي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لویه لار ه پروت او زموږ خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،ولې حبیب الرحمن خو بې څوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اوربېده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځوموټرو حرکت وکړ چې یوګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو ، پدې وخت کې زما دحج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایې ډګر ته به یواځې لاړشم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوهـ نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټېلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټېلیفون وکړ، هغه په همدې ورځوکې دیخنۍ له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو ،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یوخو ،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټېلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو مادده مشري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل دهمزولو په څېرټوکې کوو ،چې کوچنی وم هر وخت یې را څملولم ،کله کله به یې وار اوګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګروپروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږی هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له ورې ټېلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم دشپې زموږ کورته راغی .

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټېلیفون دنمبروکتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روشن) او امیرزېب (درانی) پخوا کمپوزکړي وو دا باید په جېبي بڼه ډیزاین، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای، سفري بیک ،داحرام ځادرونه،چپړې،او د سفرنور لوازم مې یوهم نه وو او په بازارکې یې پېرل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما باید په همدې ورځ هرات ته هوایي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوایي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتر ته ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال د شمشاد تلویزیون د دیني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق ته مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزیر اکبر خان ته ولاړم، له څه شیبه ګرځېدو وروسته مې په پنځه سوه افغانیو لوړې بیې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوایي شرکت د غرمې د دولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوایي ډګر د اصولو له مخې زه باید لس بجې له خپل سامان سره په هوایي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخه تایمنو ته لاړم د دولس مخه اخبار د محتوی او ډیزاین کتل او سمول هم اسانه کار نه دی.

زما له نصیبه زما تکړه مرستندوی او بنې لاس رفیع الله (روشن) هم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پاوکم یوولس بجې وې چې د اخبار له کاره اوزګار شوم او د ټېلیفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .له تایمنیو په نوي سړک دهوایي ډګر هغه سړک ته ووتم چې دا ډګر له تایمنیو او بالاخره له کانټینینټل هوټل سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعي ورځ وه بیروبار هم کم و په لس دقیقوکې هوایي ډګر ته ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسېدلي، په ټېلیفون یې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نږدې دي، دوه دقیقې تېرې نه وې چې له ټکسي رابښکته شول، دهوایي ډګر په څلور لارې کې مې ترې بیک واخست له دواړو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغونی شو ،نږدې وه چې زما زړه هم نری کړي خو ژر مې مخ واړوه پر لاره شوځایه زه او بیک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفینو دکورني پرواز (الوت) خبرله ما واورېده نو تالاشي به یې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپل یوه ملګري غلام حبیب سیفي ته ټېلیفون وکړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کړل ،هغه د الوت او هلته د وررسېدلو وخت وپوښت خوله بده مرغه نه د افغانستان دولتي الوتکې اونه هم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الوځي ،موږ هم پوره یو ساعت وځنډېدو یوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کېناسته.

په الوتکه کې مسافروته یوازې یو کوچنی بوتل اوبه ورکړل شوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرایه او دمسافرو په اړه دومره بې اعتنایي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وریادوي .

کله چې له ترمینل څخه ووتم ګورم چې څلورتنه ملګري راته ولاړ دي چې دریوېي یوله بل سره نه پېژندل حیران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راښینګ کړل خو حال یې راته ونه ویلې ، له سلام او روغبړ وروسته غلام حبیب

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سېټ کې یې کېښنود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زموږ سره لاړشي، خوخدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضد څخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کور د هرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، دا هغه مسجد دی چې د طالبانو په وخت کې داکټرو کتونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یواځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانو د حقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

د غلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،د صفرتخت ،د حضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او د حضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،د ماښام لمونځ مو په تخت صفرکې وکړ او ماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحد دی او د قانون له مخې پر نورو لومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خو که څوک هرات د افغانستان له نورو لومړی درجه ولایاتو سره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاً څوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونوکې ډول ډول ګلان او نور د تفریح وسایل ،هغه هم لویانو ته بېل اوکوچنیانوته بېل ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې دخلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیوسره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلي وې هراتۍ انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپایان هم نه رسېږي پتلون اوکوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نوبیا پرې لوی ځادر واغوندي، داجامه پټه کړي ته به وایې چې خیر او خیریت دی اودرنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه اوښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي ،آن لېرو ولسوالیو ته هم څلېرویشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابریکې پکې فعالې اوخلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریزاو صنعتي ښار دی،په هرات کې دبیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد والیان وو،دهرات په ودانولوکې هم د ګمرک او ولایت عواید کارول شوي او د حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک اوولایت و.

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خوپه هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګو ته نېغ ودرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې د معنی په لحاظ
واړه لګیا دي ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کی ولی کار ونشو، چا ونکړ. مهم او دیاد وړ خنډونه کوم و، اوایا داخنډونه له منځه تلل او که نه، ولس ددې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه، له ولس څخه ددې خنډونو دمخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه، هرات ولی جوړ پاتې اوننګرهارچور شو... ښایي حاجی صاحب دین محمد یې چې یو دروند اوولسی مشردی دیوې لیکنې په ترڅ کې ځواب ووایي. داچې د حاجی صاحب دین محمد اوحاجی عبدالقدیر دولایت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاریانو سره څه اندېښنې شته او څومره چې زه خبریم له حاجی صاحب دین محمد سره کافی دلایل شته اواوس یې لیکوالی ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښایي دخپلو خاطرو لیکلو په ترڅ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووایي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

الانتظار اشد من القتل

دشپې مې سیدنصیر هرات ته له رارسېدو خبر کړ، هغه راته دمحمدعارف په نوم ددوی دیوه شریک دګرځنده ټېلېفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټېلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل یې سباته بجې دفتر ته راشه، سبا چې کله ددفتر مخ ته ورننږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان ددفتر مخ ته راټول شویدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوایي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوایي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دماځیګر له پنځو بجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوایي ډګرکېښني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داوو بجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتظریو چې له سره الوتنه تنظیم شي ،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونو ته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېروولسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،موږټول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانو به مسؤلینوته ویل چې موږ په هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرځ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونو مسافر کړي یویا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیایې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانو په سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنګه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په هرات کې اته ورځې ایسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نیمې بجې شرکت ته ورتللم څو شېبې به ناست وم بېرته به راووتلم .د شرکت مسؤولینو ددې لپاره چې حاجیان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دماښام او سحر وعدې یې ورکولې.

څه موده د یاسمین په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووینم،شرکت دحج او اوقافو په ریاست پېژند لیک راکړ چې واکسین راته وکړي یوولس نیمې بجې وې ریاست ته ورغلم ګورم چې واکسین ته دحاجیانو لوی کتار ولاړدی ،په همدې وخت کې مې ټېلیفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبي بي سي راډیو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبریال(س اغا) غږ واورېد. (س آغا) اصلاً دشمال او سېدونکی اودیوې مجاهدې او شهید پالې کورنۍ غړی دی، تره یې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړیو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېریال پېښورکې مې هم پیژنده له رسنیوسره یې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې یې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله یوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې یې وکړې (رښتیا وو ایه حج ته ځې اوکه سیاحت ته؟ دوبۍ ته روان یې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک یا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاین وي ځان bussy (مصروف) ښیي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو یا خو ځواب نه راکوي او که رایې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم یې ښیې .

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یاپې ننبسې درته نه ښیم لامل یې داندی چې ګوندې ترې وېرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنېټ کې هاکې کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو ، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلي چې چاته یې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسړی رسوا کړې نو ....

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروانباد مولوي صاحب خالص په وینا (هغه یو جهادي رهبر ښودلی وو
)

رحیمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې یې سوځوي دې او که نه یې اغوندې نو بې سیرته کېږې .

هغه مهال مو چې په پژواک کې ګډ کار کاوه نو یوځل پر رحیمزي زما یوې ټوکې بداثر کړی وو په ډېره غوسه یې دهمکارانو په مخ کې راته و ویل چې والله که رانه خلاص شي له دفترخخه بهر مې(دکورنیو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کېنولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهیسې ترې وېرېږم .

هیله کوم ،ناځوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او یا دخرابات دکوڅې رازونه درسره شریکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شریکاوه .ښاغلیه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل یوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوڅوڅو ځله دې په چټ کې پرې غږوکړې خوهغه دې یا ځواب نه درکوي او که دریې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت یم)؛ خو له یوې خیالي او رومانتیکي انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانیان یاست او زما ددې لیکنې په لوستلو مو دزړه تناکې وچوي .

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره یو چل وکړ ماویل هغه د میراوس خبره راځه په ناګومان یې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پرېښې و، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند او په Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه، په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړۍ مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم، ستا مضامین او مرکې مې په نیت کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه.

اوس چې څوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې دېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنیټ ته مې څه ورکړل او دې څه شي ولوستل چې پرې عاشقه شي، ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه مښوده او احتیاط مې کاوه.

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداګر لور وروپېژندله، ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ،کله اردو او کله کله په انګلیسي غږېدم، زما انګلیسي، او اردو دومره قوي نه او د(س صاحب) ډېرقوي دي خوبیا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دیاسمین او (س اغا) چټ به کله کله درې نیم سوه کربښې هم شو هغه به زما (یاسمین)د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به یې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټېلیفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به یې له ماسره له نږدې لیدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګڼوپلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقیوداتو ځان ترې خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خوکله به چې زه نېټ ته ناست نه وم یابه چېرې لېرې تللی وم،نوبیابه مې پاسورد ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص لیکوال اوادیب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه یې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسیسه خبر کړی و او ورسره به لګیاوو ، کله کله به مې دیاسمین په ادرس ورسره یو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جریان کې به مې دحقیار له ادرس څخه پرې غږوکړ نو یاخوبه یې هېڅ ځواب نه راکاوه، اویابه یې یوه جمله ولیکله (حقیارصاحب وبخښه بوخت یم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته یوځل وویل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفریح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفریح ته راغلې یم که وخت لرې دلته راشه یوبل به ووینو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحیمزي ځوانیمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیاڅخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټېلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږدفتر دی ته چې کله له موفق څلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل بېرته ولېږه زه او (س اغا) ورپسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدوله کوم ځایه چې ما ددوی څنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی څنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خود هغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه څه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

www.melltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې، قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید، په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) د کابل ټکټ اخستی و هغه مو هوايي ډګرته رخصت کړ، زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیو ډاکټرانو بیرو بار نه و ښوډوله واکسین یې راته وکړ، کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خونې را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطايي ولاړ دی، له ستړي مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته د ارشاد او اوقافو د ریاست اداري مدیر دی، له هغه مې د ښیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا د ملا رحمت الله فیضان لیدلو ته ورغلم، فیضان د امارت په وخت کې، د اطلاعاتو او کلتور وزارت د اسناد او ارتباط رئیس و، په کابل کې مو هم ملګرتیا وه وروسته د هرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس و تاکل شو، کله چې زه د جنوب لوېدیځ زون د کانو او صنایعو لوی رئیس و ټاکل شوم نو په هرات کې مو بیا له یو بل سره پالله کله کله، مو پته دده په دفتر کې موسیقي هم اوربدله، او کله کله به د لیکوال او شاعر اجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو، بهره به راته د حضرت بېدل کلام د رباب له نغمو سره را اوروه، د طالبانو پرمهال د موسیقۍ د قدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان د شپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همايي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و، فیضان ته هرات خوند ورکړ د طالبانو له ماتې وروسته یې همل ته دوهم واده وکړ، او پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما دانتظار په ورځوکې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران ځلورورځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو. . دي نندارتون له دوشنبي تر پنجشنبي دوام درلود ،زه هم دي نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اوربدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم دښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکیو پرته دژوند له هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لېږد یې ډېر زور او ځای غواړي اینبودل شوي وو، ځینې یې هملته هم پلورل او دځینو نورو به یې پته ورکوله ،دکارځایونو (کارخانو) دمشهورتیا اوپېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سیاووشان کې دقادریه طریقې د خانقا دمهتممې او روحاني کورنۍ غړې سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا ، دګذرې ولسوالۍ دسیاوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مریدان او دتصوف د قادریه طریقې لاروېان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طریقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروابناد سیدعبدالباسط ګیلاني دسیدعبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له لیکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له امله په حق ورسېد (انالله وانا الیه راجعون) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکر په ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر وروړسید حامدګیلاني دهرات دسرحداتورئیس دی بل ورور یې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتواوکلتور دریاست مرستیال او مسعودګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوږېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان ولیدل ځینې د مطلب یاران مې هم وپېژندل، په ټوله کې د هرات ډېر مېلمه پال ،صمیمي او خواږه خلک دي

.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرین قبر

دهرات د جامع مسجد له سویلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو ښنا ختواو کتیبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښکلی د صندوق په بڼه قبر ایښی و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دایروي ،منحني او بیضوي بڼه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړې مهارت اوظرافت ښوولی وو.له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وویل چې دا قبر خو دې دومره ښکلی جوړکړی چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست .ویې خندل دقبر بیه یې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر یې صبر تمام شو، ویې پوښتل:

نوم دې څه دی او دکوم ځای یې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار یم.

څه کار وبار کوې ؟

له رسنیو سره همکاري.

دده ځیر ځیر کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل ریاست په دوره کې له چاسره بد چلندندی کړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په تورد حج پرځای ګونتاناموته لاړشم.

ناکاره مې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد یو رئیس و .

نوم یې څه وو؟

حقیار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور یې له ماڅخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شریف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب داچې دهغه پرځای ما ونه نیسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وینم نو دهماغه مینه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وویل نو څه توره یې درسره کړې چې دومره یې ستایې او ستانوم څه دی؟ ویل یې چې نوم مې فضل الرحمن اوتخلص مې حکاک دی ،او حقیار چې دلته رئیس وونو له مراجعینوسره به یې ښه چلندکاوه، دچاکار یې نه ځنډاوه ، څوځو ځله یې دمالکې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره یې مالګه پټه کړې وه ونیول او تر هغې یې بندیان کړل ترڅویې چې ټولې پیسې پرې بانک ته تحویل کړې . ماورته وویل ته ترې څنګه دومره ډېر خبریې ؟ ویې ویل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوځله ورسره دکانونولیدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور او ښه مدیروو بیایې وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې ټېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده ځرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې ځکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو منارو څخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ مو په جمع وکړ، دده ټینګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زرمل دشرکت دنمایندګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چارواکي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقرر کې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکز ي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه يې هم راغلل، په هرات کې يې له پښتنوسره دچارواکيو د تبعيضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښيار او دهېوادله حالاتوباخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،يو يې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ويل چې دولسمشری په ټاکنوکې داشرف غني احمدزي کمپاين کوونکي وو ،آن له خپله جېبه يې لګښت کړی او له هماغې ورځې راهيسې دچارواکيو دغضب له ځپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شوخو ويې ويل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقيار يې ،تر يوولس بجويې دهرات دکانو او صنايعو درياست دناقانونه کړنو اودغلا دتودبازارپه اړه معلومات راکړل.

راته و يې ويل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،يوولس بجې يې پخپل موټر کې دمحاذ دفتر ته راورسولم.

ده اوغلام حبيب په هرات کې ديوبل نااليدونکي اوتحت الارضي (ځمکلاندې)ځواک څخه خبرکړم،داسې ځواک چې هغه دصوفيانوپه وينا دهرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنيه قوماندان او دامنيت رئيس دده په اشاره ټرخي ،دده له اجازې پرته په هرات کې څوک يومديربدلولی يا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولايتي شورى ،دهرات پې ارتې،په هرات کې مبشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،دده په وينا نيول ،وژل،اوتړل هم کوي او خوشې کول هم، دده وينا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه ميليونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي اوترورونکي لري،ستاسودذهن غشی به هرو مرو داسمعيل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعيل خان نه دى،بلكې اسمعيل خان هم دده له لاسه هرات پرېښى دى. آن ويل كېږي چې په اسماعيل خان ځوميا شتې وړاندې په سر تېرې بريدكې هم دده لاس وو، كه څوك ددې متصرف الهرات قد او قواره ووينې نو په سلوكې پنځه به هم باور ونكړي چې دا سړى به هم دومره خطرناك وي، خومتل دى چې(بلا له هغه پاڅي ــ چې .....له پوزې ځاڅي) دا شخص ديني عالم اودهرات دعلماوو د شورى مشر مولوي خدايداد دى چې كرزى هم ورته ډېر درناوى لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې يو جوړېل احرام اويو جوړ نوري د احرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سودا مې هلته پوره کړه کله به مې له سيدنصير اوکله هم حاجي عارف سره ټيليفوني تماس ونيوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن او سباوو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځيو کې تېرېدله ،کله کله به د روشن زرمل شرکت نماينده ګۍ ته دفضل الرحمن اوهېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن دمولوي ميرحمزه زوی د لغمان ولايت ددولت شاه ولسوالۍ اوسېدونکی پشه يي ژبی دی، خوزوکړه يې د هجرپه محيط کې په پېښور کې شوې نو ځکه يې ترپشه يي پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر ديندار ه ،پاک اورښتونی نوی ځوان دی ،لويه اوسوچه ږيره لري،په همدې ورځو کې يې دهرات په نوي ښار کې دصرافۍ ترځنګ په اريامارکيټ کې له هېوادسره يوځای دروشن زرمل نماينده ګي پرانيستې وه.

هېواد دننګرهار اوسېدونکی دی خو عمر يې په پېښور کې تېرکړی دی، ټوکي اودخو اخلاقوخاوندځوان دی په ټکې فارسي نه پوهېده.کله به يې چې له مجبوريته له فارسي ژبوسره پښتوويلې نو ماته يې ډېرخوندراکاوه .

ولي شاه بهره چې دامهال هلته داطلاعاتواوکلتور رئيس دی خوميا شتې وړاندې په کابل کې دابن سينا په موسسه کې راسره مخ شوی اوټينګارېې کړی و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی بايد ووينم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپانه اتفاق اسلام ،راديو ،ټلويزيون اومجلوکې مې د پښتوبرخه ډېره خواره وليده په ورځپانه کې خويې يوټکی هم پښتونه وو ومې پتېېله چې په يوه غشي درې ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو اوکلتورکې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووینم، د پښتولپاره به هم کچکول ورته ونیسم،او دهرات دارګ یا اختیارالدین کلادلیدلو لپاره به ترې لیک هم واخلم.

دحامدکرزي په حکومت کې رهین دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولو پښتون مېشتو سیمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې باید کم ترکمه په سلوکې دېرش،دري ژبې ته ځای ورکړي آن هلته هم چې نه دري ته اړتیا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاریخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسیس (۸۰_۷۰)کالو راهیسې پښتوخپروني کړي اودخلکو غوښتنې یې اشباع کړیدي.

دننګرهار، پکتیا او کندهار په څېرپښتون مېشتوسیموکې داکارعملي شو خود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،بامیان ،دایکندي،غور، بادغیس،فاریاب،کاپیسا،فراه اونیمروز په دولتي خپرونوکې یا پښتوله سره نشته اوکه په ځینوکې یې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهین هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته دپښتنو شتون نه مني اوکه څوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه یې مني ولې غبرګون نه ښیي؟

رهین ماته هېڅ داسې ولایت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولایتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي یې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپروني پیل کړې.

دهرات په سلوکې اتیا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا د ناپوهۍ او یا هم د نورو د لمسون پر بنسټ له پښتنو سره تعصب کوي، او په پښتونه پوهېږي ، هم له ختې پښتانه دي. یا به الکوزی ، یا علیزی، بارکزي، نورزي، اسحق زي وي او یا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک او یا احمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېر پښتانه اوسي خو د رهين په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونو کې څه ولولي او یا ترې څه واوري.

آن د عطامحمد نور د امارت او خپلواکې واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه تر نورو قومونو ډېر (څلوېښت سلنه) دي، دا لاپې او مبالغه نه ، بلکې په عيني واقعيتونو ولاړ حقيقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په يو اځې توګه تر پښتنو ډېر يا د پښتنو په اندازه وي.

په بلخ کې نه د تاجکو ، نه د ازبکو ، نه د هزاره ، ترکمنو او ايماقو شمېر له پښتنو ډېر دی، نه د نورو. خو دلته هم د الوی او غوڅ اکثريت د رهين په قاموس کې په دولتي ميډيا کې حق نلري ، خو په ننګرهار، زابل، کندهار، پکتيکا، او خوست کې بيا مسؤولين اړ دي چې کم تر کمه دېرش سلنه دري خپرونې ولري ، که څه هم اورېدونکي ، اوليدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفتر کې نه وو ، د هغه مرستيال باقر ګيلاني او همايي مې وليدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لويه پلمه يې د پښتنو ليکوالانو نه شتون وو ، خو دا پلمه د منلو ځکه نده چې هلته اوس پښتانه ليکوالان فعال دي نعيم افغان، تېمورشاه يوسفزی، ډاکټر شېرزاد ، اريانا نظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپيني ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ، د مرچل په نوم سايټ او د هريوا په نوم مجله هم لري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د اطلاعاتو او کلتور دې چاروا کیوژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتوته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ یا اختیارالدین کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وينا ، هرات ښار دوه نيم زره کلن تاريخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې اباد شوی دی .

ددوی په وينا ، په هرات کې ټول ۷۵۰ لرغوني ځايونه او ابدې شته دي چې تراوسه يې ۴۵۰ په رسمي توګه تثبيت شوي او دنورو دپېژندنې کارروان دی.

اختيارالدين کلا دامهال ترترميم لاندې وه په امنيتي مسؤولينومې له دوی اجازه ليک واخست اوليدلوته يې ورغلم.

موږپه محاذاوونيزه کې داختيارالدين کلاد ترميم (بيار غوني) خبرخپورکړې وچې يونسکو ورته ميليونونه ډالرببل او افغان چارواکيوته يې ورکړيدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر يوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتيان يې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختيارالدين داکلا هم له ميلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همداځای يې خپل تخت وګرځاوه .، داکلا درې برخې لري ، لومړۍ برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دريمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې يې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زياتې دي . دې کلا دغوريانواو سلجوقيانو امپراطورۍ هم ليدلې دي. دتيموريانو مقتدر پاچا اختيارالدين له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم يادېږي په ۷۲۰ هـ کال دتيمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکيار په نوم کوم والي هم رغولې وه په ۱۳۳۲ هـ

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا رنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریز کال یونسکو دا کلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینو او طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلا څخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوږدوالی ۲۵۰ او سور یې ۷۰ متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمریز کال دا حوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د ۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګرو سره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهمو تاریخي کلاګانو څخه ده دا کلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خو دننه ډېره لویه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې ښه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلې په فولکلوریکه کیسه کې اورېدلي وو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمايلې پلار خونكار پاچا ،اعلان كړى و چې شمايله به هغه چاته وركړې چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته كړي، دده دكلا په تاوراتاو دېوالونواو يو په بله ننوتوخونوكې شمايله راپيداكړي اوبله داچې خونې(وژونكي) غوا ولوشي.

اختيارالدين كلا هم دشمايلې دپلار دكلا په څېر يو په بل كې ننوتې خونې لري ،سړى حيران شي چې داخونې به يې څنګه روښانه كولې،ځكه چې په هغه وخت كې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنيومعمارانوهڅه كوله چې دكلا تاريخي بڼه او لرغونى سبک اوطرز ژوندى وساتي.

دكلا لويې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټېزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دڅاروا كيو په وينا ، ايرانيانوپه غلا ايران ته قاچاق كولې،او افغان امنيتي ځواكونونيولې وې،ددې تيګو سور له يوفټ څخه ډېردى اوپرڅلورخواووېې په هفت رنګ ډول ليكنې حک شوې وې،پر تيګه ليكنه آسانه وي خو دا چې تيګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې ليكنه وشي نودابيا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زيارت كې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزيزالدين وكيلي په لاس په يوې ليكل شوې كتيبې چې د تراش په ډول يې د مرمرو په ډېره كړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ يعنې اوه ډوله خط .

د يو انتظار پاى او د بل پيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبر په پنځمه مو د جمعې په ورځ د ماسپښین لمونځ د هرات په جامع مسجد کې اداکړ سید نصیر راته ټېلیفون وکړ چې د دوی دفترته ورشم، مازیګر ځلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سید نصیر او نور ټول راغلي ،د حاجیانو ګڼه ګونه وه.

د دفتر په دریم پوړ کې مولوي محمود احمدي، په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به یې درې درې نفره پاس لېږل هلته به یې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده او ورته به یې وویل چې سبا شپږ بجې د همدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی، چا غږ وکړ چې په هوایي ډګرکې تالاشي ډېر وخت نیسي باید حاجیان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجیان یې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي وو څوک یې په ټېلیفون خبر کړاو څوک یې نوروته وسپارل .

حاجیان ټول خوشحاله او انتظار یې ختمېدونکی وو ،اکثرو حاجیانو لس دولس ورځې ،ځینو آن اتلس ورځې انتظار او شپې په هوټلو کې تېرې کړې وې، د هرات ولایت یوتن پښتون او سېدونکي عبدالصمد راته کیسه کوله چې کور یې په ایران کې دی، او دی دروژې په پنځلسمه د حج د داخلې او حج ته د تللو په نیت راوتلی دی، د دولت په حساب په قرعه کې یې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته یې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې یې نوم راووت .دی وایي چې تر اوسه کورته ندی تللی او همدلته یاله دوستانو سره اویا په هوټلونوکې شپې سباکوي.

د شرکت مسؤولینو له نورو پاسپورت او ټکټ له ځان سره ایسار کړل خوزما ټکټ او پاسپورت یې دواړه راکړل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام حبیب راپسې راغی په وچ زور یې کورته بوتللم،ددوی کورله شرکت سره نږدې و ،دشپې موډېر ګپ ولګاوه،دټیلیفون زنګ مودسحر څلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجیان څلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځه اذان کېده،موبایل مې،په ټاکلي وخت زنګ (ټالی)ووهله،راپاڅېدو اودس او تهجد موو کړل،غلام حبیب ته مې دمیرعثمان ماما نمبرورکړ،ماویل راځه لږ یې په عذاب کړوهغه هم زنګ ورته وواهه کله چې یې okکړ ده دټیلیفون دلاسپیکر loud speakerتڼۍ کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک یې او څه وایې؟

هېڅ! ماویل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک یې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتی لهجې پوه شوچې ددې ځوروني تر شا دچا لاس دی نو یې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وویل چې په ننګرهار کې اذانونه شوي دي اوس هسې هم پاڅېدم ، دننګرهار اوهرات تر منځ شاوخوا څلوېښت دقیقې دوخت توپیر دی،یعنې په ننګرهار کې ورځ تر هرات څلوېښت دقیقې وړاندې پیلېږي،پاوباندې پنځه بجې شرکت ته روان شو،لار لنډه وه غلام حبیب موټر چالان کړ خوما اجازه ورنکړه چې ویې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بیک پخپلو (د بیک) په ټایرونو روان کړ.

غلام حبیب اوغلام حضرت زماډېرخواږه ،دینداره ، رښتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهید غلام حیدر کوچنیان ورونه دي غلام حیدر په اومر ماین پاکولو مؤسسه کې دیوې ډلې مشر وو چې موټر یې په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمندکې په ښخ کړل شوي ماین ور برابر شو ،اوله ډېرو ارمانونو ،دین اوهېوادته دخدمت له ستروهیلو سره په شاوخوا ۲۲کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، اودغلام شعیب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او یوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې یې دتقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجدکې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره دسحر له اذان یوساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، دخرقې دجامع مسجد دشورى مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به یې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نيم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجيان راټول شوي وو ، لمونځ مې يوائې اداکړ مسؤولينو حاجيانو ته ټکسي موټر نيول او هوايي ډګر ته يې لېږل کله چې هوايي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر يې هوايي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو ، يو۳۰۳موټر راغی هوايي ډګر ته يې دننه کړو ،هلته د حاجيانو لپاره خېمې درول شوې وې،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې، د احرام لپاره مو غسل وکړ، بېکونه خوځايه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه يې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله ، لوی بېکونه يې رانه واخستل خو کوچني يادغاړې راسره وو ،له ترمينل دننه په هوايي ډګر کې خېمه ولاړه وه همدلته مو احرامونه وتړل تلبيه مو وويله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز يا څادر وو ،په قير سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ،دا ټولې چارې تر اووه نيمو بجو ختمې شوې، نور نو انتظار بيا پيل شو ،د هرات کاروان په نوم د يو بل شرکت حاجيان هم راغلل زموږ په ټکټ کې د الوتنې وخت دد سمبر (۲)مه او دغرمې يوولس بجې ليکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجيان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوايي ډګر کې منتظر ولاړ وو ،دلته نه دناستې ځای وو نه ددمې، نه تشناب ،نه کانتين،حاجيان په احرام کې هم وو ، کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوڅوکۍ هم نه وې ، حاجيان په ولاړه ستړي شول ،چيغې پورته شوې، خو دهوايي ډګر اړوندو مسؤولينوويل چې ټول حاجيان همدلته انتظار وي،تاسو هم بله چاره نلرئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواهم يخه وه ،آن چا ځادر هم نه درلود چې ځان لاندې يې هوار کړی وای، هلته يوه الوتکه چې بهرنی الوت يې درلود او سپرلۍ يې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې يې کېبل کړه ،خواري يې پرې وکړه، اخوا دېخوا يې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږحاجيان وارخطاشول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.يازموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ايرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقيقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ يوه پاڼه يې اخستې او بولډينګ کارټونه يې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بيا نارينه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شيشې ته ځای ونيوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

جدې ته الوت

څودقيقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل ليکې ته ورغله، او پاو کم يوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سوېل ختيځ ته په ګذرې ،او انجيل تاوه شوه نورنودسيمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې يو، دالوتکې يوه خادم (استيورد)مې وپوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وويل چې د ايران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بيا څلوېښت دقيقې په بحر الوځي،بيا عربي متحده اماراتواوبحرين اوبياسعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپينو وريځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تابه ويل لاتدې مالوچې ځمکه ده،د وريځوسپين غرونه په حرکت وو ،کله به له يوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځخه بېل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او د قیامت منکرینوته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دوربېځو دا غرونه څنګه له یو بل ځخه بېلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرځه دده دسترګوپه وړاندې ترسره کیږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډېرین غرونه هم یا د ډېرتبخیراوتودوخې له امله اویا دبینګ بانګ [سترې چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بینګ بانګ چې دمورخینوله نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کي ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....)
یعنې: (ایا کافرانو داندي لیدلي چې اسمانونه او ځمکې سره نښتي وو بیا مو سره بېل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمایي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې موږته وویل شول چې الوتکه شپږډېرش زره فوټه لوړه الوځي اوځلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع ځخه دې موږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شیبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یوکیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې لیدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضايي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لويې لويې بېړۍ ليدل کېدلې ،يوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پريوه ليکه رواني وې،کله کله به يو نيم ټاپو هم وليدل شو، موږته ويل شوي و چې الوتکه به څلوېښت دقيقې پرسمندر ځي خو موږله يوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړکله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښې لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استېيورډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دايې بحرين وښود، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې يې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه وليدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دابه سړک و اوکه سيند.

وړاندې له ګردو (دايروي) پټيو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډيزاين جوړ او د ستورو بڼه يې درلوده، استېيورډ وويل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدينه د سعودي په لوېديځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په څبر ،څوک چې دې ښارونوته له ختيځې خوا څخه ځي نو د سعودي له ختيځ څخه لوېديځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به يو نيم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچيو کې يې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه وو څښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ يې په نسبي ډول ښه وه، يو بوتل اوبه ،يوګيلاس شربت او يوګيلاس چای يې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځواني ښکلې او شيک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه يې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې يې په تن وې، دالوتکې عمليې اعلان وکړ چې څو دقيقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چي کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او موږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا او پراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلایې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانځکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله ځوکیو د نه پاڅېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو ، ځوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوې دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیمو څخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې باید قرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویو سیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني ميقاتونه ياهغه سيمې چې حاجي ياعمره كوونكي حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مكې معظمې ته نږدې او ځيني يې لرې وي.

رسول الله(ص) داپنځه ميقاتونه په خپله ټاكلي دي.

ذوالحليفه:ددې ميقات دوهم نوم ابيارعلي دی،په مسجد شجره او مسجد ميقات هم يادېږي،داميقات دمدينې منورې په اوسني جغرافيوي تشكيل كې دی چې له نبوي حرم څخه لس كيلو متره جنوب دمكې معظمې پر لار له مكې معظمې څخه ۴۱۰كيلومتره لېرې دی دادمدينې داوسېدونكيو ياله دې خوامكي حرم ته دتلونكيو ميقات دی چې همدلته بايد احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه كې يو لوی اوښكلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پكې ځايږي، دامسجد ۲۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري.

له مكې څخه مدينې ته اويا له مدينې څخه مكې او جدې ته تلونكي حاجيان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.

قرن منازل: داله يوه لوړ غره څخه د ښېل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خليجي سيمو ،رياض اوطايف له لوري د راتلونكيو حاجيانو ميقات دی چې له مكې معظمې څخه ۸۰كيلومتره واټن لري.له دې سيمو څخه مكې ته دوه لارې دي چې بيا په يوه نقطه (زيروميقات پواينټ)كې سره يوځای كېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې يوه ته سيل كبير اوبل ته وادي محرم وايي،سيل كبير مسجد له حرم څخه اتيا كيلومتره لېرې شمال ختيځ ته دی چې له طائف څخه هم ځلوېښت كيلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲هـ سپوږميز كال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه كې جوړ اودرې زره لمونځ كوونكي پكې ځايږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادی محرم مسجد ته دمکې او طائف پر سړک لار ده چې له حرم څخه ۷۲کیلومتره لېرې دی. ددې دواړو ترمنځ ۳۳کیلومتره واټن دی دامسجد ۱۳۵۷متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کې دېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې اودمیقات اوداحرام تړلو په ټولو مساجدو کې دغسل، اوداسه اودحاجت پوره کولو ټولې اړتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۶۱۹ میلادي دنبوت په لسم کال دطائف له خلکو نهیلی اوخفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې دالله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دادعراقیانو اوله دې خوا دتلونکیو حاجیانو میقات دی پدې خاطر چې دلته دعرق اسود په نوم یولوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص دعراقیانو لپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق دمسجد حرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومترۍ کې پروت دی، داساحه دقرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېرې ده ،دلته پخوا یونړېدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴ه.ش کال دلته دیو نوي مسجد دجوړولو حکم وکړ .

یلملم: داله مکې معظمې څخه سل کیلومتره لېرې دیمن اوجنوب له لوري دراتلونکیو حاجیانو میقات دی،داځای نن سباپه سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجدهم وو ،کله چې دمکې اوجازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نودلته دحاجیانو تلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلویې لارې پرسر،په ۲۲۵متره مربع مساحت کې یومسجدجوړ شو ،چې شاوخوایونیم زرتنه پکې ځایېږي دانوی مسجدله مسجدالحرام څخه یودېرش کیلومتره لېرې ،دپخواني مسجد جنوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېديځ ته په يوويشت کيلومترۍ کې دی.يلملم دچين ، هندوستان ، پاکستان، افغانستان جاپان او له دې خوا دورتلونکيو حاجيانو ميقات ځای دی.

جحفه: دادمصر،شام اوله دې لوري دراتلونکيو ميقات دی چې دمسجدالحرام شمال لوېديځ ته په ۱۸۷کيلومترۍ کې واقع دی دجحفې جنوب لوېديځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختيځ ته يې په پنځلس کيلومترۍ کې سره بحيره پرته ده. داسيمه دمدينې اومکې پرعمومي سړک ياپر هجرت روډ پرته ده ،له مکې دمدينې په لور ۲۱۱کيلومتره وړاندې ددې ميقات برابري راځي،پر همدې برابرۍ له دې سړک څخه داميقات پريوه لويه لوحه دلوی غشي په واسطه ښودل شوی دی،دلته هم په ۹۰۰متره مربع مساحت کې يولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسول الله ص دمکې دفتحې په نيت له مدينې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نيت له مکې څخه مدينې ته روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حِل:دميقاتونواومکې معظمې دحدودوپه منځ کې چې کومه ساحه ده،دې ساحې ته حل ويل کېږي. ددې ځايونواوسېدونکي داهل حل (دحل داوسېدونکيوپه نوم يادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونوڅخه کوي.

په ژمي کې دوبۍ

ترمينل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سيم کارت اخستل او خپلو کورنيو ته د رسېدلو ډاډ ورکول وو. همدلته د يوشوکيس شاته ځوان هلک ناست وو ګڼ سيمکارتونه او کرېډېټ کارتونه يې مخ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینبي و، حاجیان پرې ور مات شول، د سیم کارتونو پېرل پیل شول،هلته هم څوټیلیفوني شبکې کار کوي،موږ نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو، یو سیم کارت په پنځه ویشت ریاله وو، او پنځه ویشت دقیقې کرېدیت پکې وو،ماهم یو سیم کارت واخست ،ټیلیفون ته مې واچاوه خو کار یې نه کاوه، سره له دې چې د سیم کارتونو په پلورونکي، چې په عین وخت کې صراف هم وډېر بیروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټیلیفون واخست سیم کارت یې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو، ویې ویل چې ستا ټېلیفون خراب دی، پر هغه بیروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه،ګورم چې څوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خیر له ډېرو هڅو وروسته مې سیم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډیټ وکوت نو دهرې دقیقې په سر یې رانه ۳۷، ریاله ګرځولي وو، زما سیم کارت (مبایلي کمپنۍ) او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ ووچې له ټیلیفون نه ورګار شوم نو سیم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ویل یې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مایې د ژباړې هیله وکړه ماهم له څو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و ،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ویل سهوه شوی یم ،یواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې یو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښین لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروند کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزیایي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولي وهل ،له عکس سره د شخص کمپیوټري کتل او... ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم یوساعت موږمنتظر وخو څوکۍ پرېمانه وې څوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویزه ،د پاسپورت نمبر، دګوتو او سترګونښې په کمپیوټري کامرو کتل کېدل،کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وو له دې ځایه تر فارغېدلو وروسته یې زموږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیایې په یو بل ځای کې همداسې غرفوته کتار ودرولو، په نوبت یې رانه پاسپورتونه واخستل او څه کوچني کوچني کمپیوټري سټیکرونه یې پرې ونښلول،موږ ته دا سټیکرونه اضافي او نا اړین بربښېدل خووروسته جوته شوه چې داهم د کار شی دی، چې وروسته به یې پخپل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تن پکولي مې پر اوږه لاس کېښود:(اوجوانیمرګ ایجه چی میکنی)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطی مې شاته ولاړ دی ، رباطي د حج او اوقافو وزارت مشاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږ زماپخوانی ملګری دی، زما کتاب (ښځه په اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي له دې ځآیه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۳ته ورته موټرو ته بوتلل شو ،سامانونه یې په ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او په لفټ یې د موټر سرته پورته کړل. داهرڅه حاجیانو ته دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب له لارې نیول شویو مزدورانو کول. مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړیوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حيثيت پرته صنعتي امتياز هم لري، د سعودي سترې فابريکې ډېرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې يې په غوړيوکې وي، الله ج دخپل حبيب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر يې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تر ټولو نږدې او ډېر کم سوری ښکاري چې آن تر مدينې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نری تړانګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سيالانو سره سيال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجيان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځيني يې په مدينه منوره کې خوډېر زيات يې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته دحرمينو دروازه هم ويل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږميزکال دريم خليفه حضرت عثمان رض له مديني څخه مکې معظمې ته تشريف وروړنو نو دمکې اوسېدونکيو ورته وويل چې دشعيبې دبېړيو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای يې وکوت او دبېړيو دنوي تمځای دجوړولو امر يې وکړ.

جده دعربي نړۍ اوپه ځانګړې توګه دسعودي ستربندري ښار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې ميليونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ زېږديز کوچنی ښار وو ،په دې وخت کې يې مساحت تر ۱۲۵۰ کيلومترو او نفوس تر يو ميليون وګړيو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمريکايي او اروپايي هېوا دونو سره سيالی کولی شي، دباب الحرمين الشريفين(دحرمينو دروازه) او عروس البحر الاحمر(دسرې بحيرې ناوې) لقب يې ګټلی دی.

په جده کې دسمندر پرغاړه دواکمنواو شتمنو اسمانڅکو ماڼيو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

داخبارالمکه ليکوال(فاکهي) دحضرت ابن عباس په روايت وايي چې دحضرت بي بي حوا دحضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو دمور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهرکردي،په تاريخ القويم کې دالرحلة الحجازيه دليکوال علامه بتنوني له خولې وايي چې دجدې ختيځ ته په باب مکه کې يو لوی ۱۵۰ متره اوږد ،يومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک يې دبي بي حوا قبر بولي خودوی داخبره نه مني.داقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنايارمحمد موړته وويل چې دبي بي حوا قبر ته به ځو خوموږ هلته دحرم اوکعبې دومره مجذوب نه وو چې بېرته جدې ته مو دتللو وخت موندلی وای ،اويامودې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره دحرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځينې خلک وايي چې ددې ښار نوم دهمدې لپاره جده اېښودل شوی چې زموږ ټولو جده (نيا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته راولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې را ښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوايي ډگر

هغه هوايي ډګر چي موږ پکې ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ویل دهواله لارې راتلونکي حاجیـــان پـــه ســـلوکي نـــوي همل‌تـــه ښـــکته کېـــږي ددې ډګـــرد ودانولوکارپـــه۱۳۹۴هـــ ســـپوږمیز، ۱۹۷۴زیږدیـــز کـــال پیـــل اوپـــه ۱۴۰۱سپوږمیزیا ۱۹۸۱زیږدیزپای ته ورسېد خواوس یې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخوو ېشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوايي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده ،داهوايي ډګرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوايي ډګردی،ددې ډګر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو ورتیالري او دهوايي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډګر ترمینل،دپایبر ګلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپینې او دځانګړي ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمـې دتودوښـې ،اوبو،باران،لمـده بـل اوهـرډول هـوا پروړانـدې مقاومت کوي.

داډګرپـه ۵۱۰۰۰۰متـره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډګر پـه ۱۹۸۳زېږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم ګټلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فيوضاتو ښار ته

دشنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرينې پلوشې ټولولې مو،ږ له جدې څخه مکې معظمې ته روان شو .په موټروکې دوېش او دحاجيانو دلېږدکار منظم وو .څلور لوی بس موټرونه چې په هريوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو .په موټرو (ابوسرهد)ليکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې ليکلي وو .له سلو ډېر موټر مو په دې نوم وليدل ماته د موټرپه مخکينۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ د ناستې زمينه برابره شوه .موټرته يو تن غنم رنګه ځوان چې بربت او ږيره يې په سنتو برابر او افغاني جامې يې پر تن وې ناست وو .په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې يې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهدليکلي دي .هغه راته وويل چې ابوسرهد ديوشرکت نوم دی .ددې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً دپاکستان دپېښور، پښتون اوسېدونکی دی.

دده دمعلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعيت اخستی دی .او دسعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي .ده وويل چې اورېدلي يې دي نوموړی شپږ،ډېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او دحج په مراسموکې هرکال د حاجيانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وويل چې له دا ډول بهرنيو شتمنو اودې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زويان (شهزادګان)شريک وي خوله ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت څخه خبر ندی.

دجدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتياکيلومتره واټن دی .خوابادي ډېره شوې، دمکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي .په ځانګړې توګه جده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لويه شوېده، داسې برېښېدله چې څوکاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له يو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په يو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجد ته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقيمتي غاليو جګړي فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امين بالجهر،رفع اليدين ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتيا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجيان يې حيران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځايونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موڅه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ويل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتياهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما يې ترې لامل وپوښت ويل يې چې عربي يې خپله ژبه نده ما يې ترې ځای وپوښت خوځواب يې هم خوښ او هم حيران کړم :ويل يې افغان يم اوپه افغانستان کې دننګرهار دسره رود ،دولسوالۍ دبابړيانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وويل ځوانيمرګه ته خوزما وطندارڅه چې کليوال هم يې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بيا ولې عربي وايې،که وايې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پیل کړه نو ماخوته نه پېژندلې تاولې راسره پښتو پیل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه یې وویل چې دلته یې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی، هغه وویل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی، خو دابو سرهد شرکت مسؤولینو ترې غوښتي چې د حج په موسم کې درې میاشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ویله خو مورنۍ ژبه یې سرخرودی دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې د پته شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې د ځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتیا کې ورسره سیالي نشي کولی، هغه ښار چې عظیم الشان قرآن ورته بلد الامین، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ویلې او الله ج یې پر سپېڅلتیا او عظمت سوګند یاد کړی، هغه ښار چې دوحي مهبط ،دجبریل منزل دسیدالکونین د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعیل دذبحې د پېښې شاهد او قربانګاه، دسلګونوانبیاوو د رسالت ،دعوت ،زیارت،اقامت او امامت ځآی او دالله ج دکور ویاړ او شرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربا ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرڅېرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوېزیون په سکرین کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم،هلکه ته خوبه خوب نه وینې،ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر یوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا له مسلمانانو پرته بل چاته د ننوتلو اجازه نشته)پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام د پرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لوحې مې دذهن مسير واړوه،د اسلام د عظمت ،قوت،وياړ او شهامت دوره را ياد شوه، چې څنګه يې دلته د نامسلمانو ننوتل منع کړي،دا د اسلام دبريا ، لويې،ځواک ننبه ،اونامسلمانوته دا ښوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې يوازې مادي او جسمي پاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهارت هم په کار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآيه له اسمان ،عرش العظيم، بيت العمور،اوسدرة المنتهی سره نېغې اړيکې نيول شوي نو دې ځای ته دننوتلو لپاره د بدن پاکوالی کفايت نه کوي، بلکې حقيقي او معنوي خيرې هم ليرې کېدل غواړي او روحي تزکيه هم په کار ده.

هرڅوک چې دې ښآر ته ننوځي نو په کار ده چې زړه ، روح ،ضمير ، وجدان،بدن ، هرڅه يې پاک ، د ايمان او اسلام تلپاتې ډيوه يې په لاس او د اسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل د اسلام پاسپورت او د ايمان ويزه غواړي.

دلته يو مسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزيز يم. دلته سړي ته د اسلام د عزت او وقار پرتمينه دوره ورپه زړه شي ،هغه چې قرآن د نامسلمانو ذميانو په اړه فرمايي (ترهغې چې جزيه په خپل لاس درته راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن دمکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې دنوروشرکتونو حاجیان هم وو ،دهغوی لپاره په پام کې نیول شوي داستوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان د تفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاو کړ، دا ځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو او حجاجو د هر کلي ځای دی. حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسېږي نو لومړی یې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه، یو جوس، بسکټ، کېک، کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي، هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودرېږي، حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي، که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټروانېږي موړ وړي او دې شیانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په یوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یو نیم کیلو متر او اوږدوالی به یې دوه نیم کیلو متره و، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یو ډول وې په منځ کې پراخ پراخه سړکونه و. ډرېور وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او د اساحه او کورونه د هغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینو ته یې جوړ کړیدي.

د مکې معظمې د ښار په زړه او د ومره ګران بیه سیمه کې چې ښایي د بیې دلوړوالي ساری به یې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او د دومره کورونو درلودل د اسامه د شتمنۍ نښه ده او دا څرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی او که وغواړي د ښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي، د دومره شتمنۍ د درلودلو سره بیا هم د تورې بوړې په غروکې د اسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې د اسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې د اسامه د کورنۍ د درناوي، عزت او حیثیت په اړه به یې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـای کـې بحـث وکـړو خـو اوس همـدومره وایـو چـې ددوی کـورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلاریې د سعودي حکومت وزیر و په داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل میراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي.

استاد داهم وویل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دلیکلو په وخت کې امریکایانو د اسامه رح د شهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه)

دمکـې پـه ښـار کـې تـاو راتـاو کېـدو، بالاخره مـوټر د سـړک پرغـاړه ودرېد، ډرېور لا دمخه چاته ټیلیفون کړی و، درې تنه موټر ته راوختل، تور تور وو، په ورین تندي یې سلام وکړ، هر تن ته یې دلته هم هماغسې یوه یوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل، دلته یې هر حاجي ته یو پلاستیکي لاس بند ورکـړ پـه لاس بند د خدمت د مطـوف نمبر ۸۷ اودجنـوبي اسـیا مکتـب پـه کمپیوټري غټ لیک اود دوی ددفتر ادرس، د ایمیل اوټیلیفون نمبر کوچنی لیکل شوي وو ترکشک لاندې یې د هر شرکت او هېـواد نـوم پـه قلم لیکلي وو.

موږ پـه پیـل کې نـه پوهېـدو وروسـته پـوه شـو چـې مـوږ د جنـوبي اسـیا د اداري اوپدې اداره کې بیا د ۸۷ خانګې اړوند یو.

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل، هغوی هم حاضري اخستل پیل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي یې غوښتل چې د پلار نوم یې واخلي له حاضرۍ وروسته یې ټول پاسپورټونه لـه ځانـه سره ایسار او د الوتکې ټکټونه یې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځايه روان شو ،دحرم ليدلو ته بې تابه وم، ډربوته مې وويل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ويې ويل : له شيشي ښي خواته وګوره يو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتيا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې يې ساعت (ګړۍ) ښکارېده ماويل هو نږدې ده . هغه وويل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،يوځل مې زړه وو چې استاد ته ووايم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بيت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وويل خوهغه ونه منله ويل يې چې هلته له مانه ستاسو ټولوشتون اوزه له هغوی تسليمي غوارم.دشپې پاو کم يوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عماري)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسيا له مکتب څخه د عماري لارښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې يې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانيو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسيزه خونه راکول شوې وه.

بيکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پردېوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مكة المكرمة

د نومونې لامل:

ځينې وايي دې سيمې ته مكه ځكه وايي چې ګناهونه له منځه وړي، او يا داچې او به پكې كمې دي (سميت مكة لانها تمک الذنوب ،اى تذب بها وقيل:لقلة مائها) يا داچې (لانها يوءمها الناس من كل مكان فكانها تجذبهم اليها) يعنې : خلک پرې له هرې خوا بيروبار كوي، ګويا داچې ځانته يې جذبوي يا (لانها تمک من ظلم فيها اى تهلكه)

ځكه چې دلته څوک ظلم وكړي نو له منځه يې وړي، دا سيمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړی،لانها تمک الجبارين اى تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاءالغرام اوالدرر الفرائد المنظمة) د زمور قبلي تاريخ ،دعبدالمالک همت ليكنه)په حواله،

زه پدې انديم چې په مكه كې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسميې (نومونې)ټول لاملونه يې له مسمى سره سمون خوري.

مكې ته په عظيم الشان قرآن كې بكه هم ويل شوې ده .لا مل يې هماغه دمكې ازدحام او ديو بل ټېل وهل دي.

تفسير مظهري وايي مكه او بكه دواړه يوه خبره ده داځكه چې عربان كله كله ميم، باتلفظ كوي،لكه نميط او نبيط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدين محمد جارالله دمكې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظیم الشان قران کې دې ښار ته د ام القرى يعني دقريو مور (الانعام ۹۲)البلد امنايا دامن ښار(ابراهيم ۳۵)البلد الامين ياداډمن ښار (التين۳) البلد الذى حرمها يا هغه ښارچې محترم يې ګرځولى دى (النمل ۹۱)حرم آمن ياد امن يا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغير ذى زرع يابې کروندې دښته (ابراهيم ۳۷)معاديا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قرية يا کلى (محمد ۱۳)المسجدالحرام يا عزتمن مسجدهم ويل شويدي .

واعلـــم بـــآن کثـــرة الاســـامى
دلالـــة علـــى ان ا لمســـمى ســـامى

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمې داهميت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافيه او تاريخ

ځينې روايات وايي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پيداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېديځ ته دحجاز په ويړه لمن کې دغرونو اوغونډيو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱ درجې ،طول البلدېې ختيځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او۳۹درجې دى دسمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.

مکه دتهامې په ختيځ کې چې شمال ته يې مدينه منوره ،ختيځ ته يې نجد او رياض جنوب ته يې يمن او لوېديځ ته يې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهيانو را وېستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلواوکارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس دخلکو سويه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبواوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،ياچاڼ شوې اوبه څښي.

دمکې هوا ډېره توده اوسوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_۴۰ پورې رسېږي اوپه دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰لوړېږي يو عرب راته وويل چې په دوبي(اوړي)کې ځينې وخت د تودوخې له امله د سړک قير هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېرکم توپير وي، دمکې او سېدونکي وايي چې الله ج اويا ډوله هوا وې پيداکړېدي چې نهه شپېته يې په مکه او يوه يې په ټوله نړۍ کې چلېږي.

دمکې دخپلو اوسېدونکيو شمېرله يو ميليون څخه اوړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د مکې مکرمې فضايل

الله ج په هر شي او هر مورد کې يو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتياز يې ورکړی دی .دبېلګې په توګه په شپوکې دقدرشپه ، په ورځو کې داختر او عاشورى ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په مياشتوکې رمضان المبارک، په جنتونوکې فردوس په ايتونوکې ايت الکرسي،په کتابونوکې عظيم الشان قرآن ،همدا ډول يې د ځمکې پر سر ترټولوغوره ځای او تر ټولو سپېڅلې خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظيم الشان قران کې دوه ځايه پرمکه معظمه سوګند ياد کړی دی:

والتين والزيتون والطورسنين وهذاالبلد الامين.(التين ۱_۳)يعنې پر انځر اوزيتون اوپر طور سينا اوپر دې امان ورکوونکي(امين)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :يعنې سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاريخ مکه کې ليکي چې په عظيم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځايه مکه معظمه ياده کړېده: ان اول بيت وضع للناس ببكة مباركا وهداً . . .(ال عمران ۹۶)

يعنې : (له شک پرته لومړی کوټه کې چې دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوته لارښوونکې ده پدې کې ځرګندې نښې دي،يوېکې مقام ابراهيم دی،اوهرڅوک چې (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي رسول الله ص مکې معظمې ته په خطاب کې وفرمايل(ماطيبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غيرک) (۱) مشکوة

يعنې ته څومره ښکلی ، خوشبويه اوپرماګران ښار يې که قوم مې له تاڅخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چېرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وايي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کې ولاړ وليد چې مکې معظمې ته يې په خطاب کې فرمايل:په رښتيا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه يې ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فيماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته يو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حديث منظور دادی چې په مسجدالحرام کې يو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې يوه ورځ روژه دبل ځای له روژې يولک چنده ډېر ثواب لري هلته يو درهم خيرات په بل ځای کې ديولک درهمو له خيرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نيکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه يولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپيدا ينبت وياړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داوياړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښارته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من يردفيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم)يعني اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدينۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج **۲۵**

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیدا کړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښار کې له ما پرته بل چاته دجنګ اوجګړو اجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دځو ساعتو لپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې ځوک کوم مارغه اویا ښکاروي ته،تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دمونډل شوي شي پورته کول روا ندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې ځوک وانښه او ونې پرې کوي:

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راځي دادرناوی یوازې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې يې ۹۴۳ نښې اېښې دي خوددې نښوډېره برخه په غرونو ،غونډيو ،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم یاکعبې خپل مساحت ۱۳۷ کيلومتره مربع اوټوله ساحه يې پنځه سوه پنځوس کيلو متره ده چې حدود يې په دې ډول دي :

تنعيم يا د حضرت عايشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعيم دحرم شريف شمال ته دمدينې منورې پرلار له حرم څخه اوه نيم کيلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه یادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجيان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعيم دحل په ساحه کې دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تميم دقبيلې يوې احمقې اونا پوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم يې ريطه اولقب يې جعرانه و ،هغې به ټوله ورځ وړی وربشلې اوچې مازيګر به شونوخپل کړی کاربه يې خراب کړاوخپلې وربشلې وړی به يې بېرته سپړلې،(ولاتکونواکاالتي نقضت)..... ايت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کيلومترۍ کې شمال ختيځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک يې دضرب المثل په توګه يادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجايش يوښکلی مسجد جوړکړ.

حديبيه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کيلومتره لرې سيمه ده،اوس يې خلک شميسي بولي،دلته پخوا دحديبيې په نوم يو کوهی وو اوداسيمه هم دهمدې کوهي په نوم يادېده،شميس هم ديوه پخواني تاريخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږميزمږ)هم يادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کيلومتره لېرې يوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبيعت رضوان او دحديبيې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شويدي.

دلته پخواترکانو هم يومسجدجوړکړی وو.

نخله

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود تاکي،دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللې سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلة شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلوېښت کیلومتره لېرې پرته ده،دداۀ په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو،نود پیریانویوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد،او مسلمانان شول،دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوادقریشو دکاروا ن دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه،دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول،اونور وتښتېدل،داپه اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانونیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوسترېت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی،(افرأیتم اللت والعزی)(۱)نجم ۱۹

یعنې (اوتاسولات اوعزی ولیدل)هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید ،وګوماره،کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ ته ۱۲ کیلومتره لیرې د حرم حد دی نن سبا ورته عقیشه وايي عقیش دیو شخص نوم دی، چې په نوي یمو هجري کلونوکې ددې ځای ښتن وو ،لبن شیدو (پیو) ته وايي.

دې جهیل ډوله ځای ته ځکه لبن وايي چې ورته نږدې غرونه سپین ته مایل رنګ لري،دادرسول الله ص د حلیف قوم خزاعه سیمه وه.

حرم یا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبه ډیر نومونه لري او دا ډیر نومونه د کعبې ددرناوي او اهمیت په معنی دي،خو په عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱: کعبه

(جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:یعنې الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدو ځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اوبیواځې ته وايي دامعناګانې پرکعبه تطبیقیږي .

۲: بیت الحرام

په پورتني ایت کې کعبې ته بیت الحرام هم ویل شوی .

۳: بیت الله

(وعهدنا الی ابراهیم واسمعیل ان طهراً بیتي للطائفین)(۱)البقرۀ ۱۲۵ .

یعنې:اوموږپه ابراهیم او اسمعیل ټینګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکیو ته پاک کړه.

۴: البیت العتیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...والیطوفوا بالبیت العتیق) (۱) الحج ۲۹

یعنې او د بیت العتیق. طواف دې وکړي

د عتیق معنی، پخوانی، لوړشانه، نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی، یادا چې چا ددې کور زیارت وکړنو د دوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولینک قبلة ترضها (۱): البقرة۱۴۴ .

یعنې: نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته یې خوښوې

د کعبې تاریخ او ودانوونکي

له تاریخي روایاتو څرګندېږي چې تر اوسه د بیت الله ودانې دولس ځله جوړه شوې ده، که څه هم په دې اړه ځینې روایات قوي ندي خود ځینو سند پیاوړی دی.

د بیت الله ودانوونکي

تاریخ د بیت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱: پرښتې.

۲: حضرت ادم ع.

۳: حضرت شیث ع.

۴: حضرت ابراهیم او حضرت اسمعیل علیهم السلام.

۵: د عمالقه وو قوم.

۶: د جرهم قبیله.

۷: قصی د کلاب ځوی، د نبي ع له نیکونو څخه یو تن.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸:دمکي قریش له هجرت څخه ۱۸کاله وړاندې.
۹په ۲۵هـ عبدالله دزبیرزوی.
۱۰:په ۷۴هـ حجاج دیوسف زوی.
۱۱:په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزیز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمایي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته یې وویل چې زه له تاسره یو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اوددې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وایي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقیق ځای یې معلوم نه وو،خوبیاهم ډېروپیغمبرانوپه خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهیم ع ته دکعبې دقیق ځای وښود بیا حضرت ابراهیم ع دپنځوغرو(حرا،شبیر،لبنان،طوراوجبل خیر)څخه تیګې راوړې،اوکعبه یې ودانه کړه.

(۱)هیتمي اومجموع الزوائد۳،۲۸۸ دتاریخ مکه په حواله

ځیني خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهیم ع په واسطه دتیګوراوړلو خبره نه مني ځیني داروایت هم صحیح نه ګڼي خو ځیني یې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظیم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعیل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقیقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنااني اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عندبیتک المحرم) (۱)ابراهیم ۳۷.

یعني(ای زموږربه!ماخپل ځیني اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پرېښودل.)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داددي ثرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو ،البته تاریخي روایات داهم وايي چې په هغه وخت کې دکعبې وداني ،اودیوالونه نړېدلي وو ،خوبنستې يې لاوو ،اودومره کلک وو ،چې زرګونه کاله وروسته هم،حضرت ابراهيم ع په همدې بنسټونودېوالونه جوړکړل،الله ج فرمايي) واذيرفع ابراهيم القواعدمن البيت واسمعيل) (۱) البقرة ۱۲۷.

يعني:اوکله چې ابراهيم ع او اسمعيل ع دبيت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي،چې يزيد بن هارون وايي کله چې عبدالله د زبير زوی،کعبه دودانولو په موخه ورانوله،نوزه هملته وم،ماوليدل چې هغه حطيم هم دبيت الله په ودانۍ کې راووست،اوماوليدل چې دبيت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته،تيګو څخه جوړ شوی و ،وروسته دفهد په وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې،په دې وخت کې دارتيااله مخې دکعبې دبنسټ يوه برخه ۱،۴۰ متره وکيندل شوه،نو وليدل شول،چې دکعبې دبنسټ تيګي له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته ډېرې کلکې لګول شوې دي،داتيګي داوښ کوهان ته ورته وې،اواوس هم له کوم ترميم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده،دا چې دا بنسټ به له حضرت براهيم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهيم ع راهيسې هم ۵۰۰۰کاله تېرشول،خو دې بنسټ دهرډول طوفان سيلاب اوهرډول طبيعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاريخ کې ،تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندي اشخاصولخوا په لاندي تاريخ پراخه شوی دی .

۱:داميرالمؤمنين حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۶۳۹زسره سمون خوري.

۲:داميرالمؤمنين حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲ه چې له ۶۴۸زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷ه چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبيرلخوا په ۲۵هـ چې له ۶۸۵زسره سمون خوري.
۵:دوليدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۲۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخوا په ،۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۲هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزيزلخوا په ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزيزلخوا په ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه

ملک عبدالعزیز یو ځل په ۱۳۴۴ هـ یا ۱۹۲۵ ز کې د حرم د ترمیم امر وکړ بیایې په ۱۳۶۸ هـ یا ۱۹۴۸ ز کې داکال پیل کړ د حرم د توسیع او رغونې کار پیل ووچې ملک عبدالعزیزپه ۱۳۷۳ هـ ۱۹۵۳ ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزیزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختیا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله یې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسیع (پراختیا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترمیم سعودي له شپږسوه اوشل میلیونوډېر ریال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزیز اوملک سعود له ترمیم او پراختیا سره سره بیاهم حرم تنګ اوزیارت کوونکي زیات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲ هـ یا ۱۹۸۶ ز کې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتو کړل شي،هماغه وو چې دچت ترمیم پیل شو، په چت کې لوډسپیکرونه (لوړغږي) دیخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تیرې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼا شو ،بریښنایې او عادي زینې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰ مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰ لمونځ کوونکیو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترمیم هم شاوخوا دېرش میلیونه ریاله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸ کال یا د ۱۴۰۹ هـ دصفرالمظفرپه میاشت کې دحرم ددوهمې پراختیا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳ یا ۱۹۹۳ کې پای ته ورسېد ،په دې پراختیا کې دباب عمره او باب عبدالعزیز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې د مسقفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحید کانټینیټل. شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،یوه لویه ودانۍ پیل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلې (زیرزمیني)یوه ګراونډ فلور (د ځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وایو)او ددې پوړ چت لرې د مسجد انتظامیه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې د مسجد فني ،تخنیکي او کنټرولوونکي وسایط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځینې ډیپوګان اوتحویلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عاموخلکونوتل منع دي.

اوددریم پوړ چت دلمونځ کوونکیو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسایل او دهوادیخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ایرکنډېشنونه کارېدلي دي .

ددې څلور واړو ځایونو مساحت ۰۰۰ ، ۷۲ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتیا پېښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، اوهره ګنبده دیارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زینو (پوړیو)ترڅنګ خوځایه بریښنایي زینې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ایرکنډېشن لګېدلی دی.

دسعودي پاچایانولومړی توسبع (پراختیا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبیر،باب الندوه، باب حجراسمعیل ،باب المدینه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزیز پورې چې باب حنین ،باب اسماعیل هم پکې ده غځېدلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

د سلطان مراد ترکي لخوا د کعبې له رغوني درې سوه پنځه اویا کاله تېرشوي، او د کعبې ودانۍ بیا رغونه غوښتله له همدې امله ملک فهد بن عبدالعزیز چې ځان ته یې د حرمینو خادم وایه ، د کعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنسټیزه ورغوله، په دې ترمیم کې یې د کعبې دد بوالونو تیګې هوارې ا و یو برابر کړې وې .

بهرنۍ برخې :د تیګو له منځه یې پخوانۍ مساله را وو یسته، نوې سیمنټي مساله یې ور ننویسته، دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل، درې واړه ستنې یې ورته نوې کړې، لدې رغونې وروسته د کعبې لوړوالی ۱۴ متره دملتزم اړخ یا له حجراسود څخه ترحطیم پورې دد بوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴ ،د حطیم له پیل څخه د حطیم تر پایه یا تررکن شامي پورې ۱۱،۲۸ متره ، له رکن شامي یا د حطیم څخه تر رکن یماني پورې ۱۱،۱۲ او له رکن یماني څخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال د کعبې د ترمیم، ویاړ د ابن لادن د کمپنۍ په برخه شو .

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر، او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات څخه تېرنشئ او که په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات څخه اخوا دحل په ساحه کې ده او دم دربانديې اوړي ،هغوی راته وویل چې موږ بیاله جدې څخه جحفې ته د احرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ؟ بیا وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شیعه ګان دي، دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سید نصیر هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو، چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شیعه وي.

خونو ته د ننوتلو په وخت دمولانا یارمحمد په نوم یو تن چې ښکلی سور او سپین رنګ، سره او توره ګډه وډه ږیره یې وه راغی ځان یې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولینو معرفي کړ. او ویې ویل چې یوولس بجې راښکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ، ما په هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و، خو په جده کې د ډېر خولې شوی وم دلته تشنابونه او ګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچنې میدان ته راووتو موږ یوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا یار محمد چې په مولنا مشهور وو له دري ځلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره یې راته تشریح کړه، دعمارو موقعیت یې حفایر شارع ستین (شپتم سړک) وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون وو چې په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري په مکه او مدینه کې خو یې ما خپله شپږ اوه نماینده ګۍ ولیدلې.

دلته په ځلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره یو تن مسؤول وټاکل شو، چې حاجیان بې نظمۍ ته پرېنږدي، یو کتار ماته را وسپارل شو، زموږ عماره له حرم شریف سره په مستقیم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه، کړې وړې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعماري دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بیا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی، څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارينه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر يې حرم ته او لږ يې له حرم څخه خپلو استوګنځايونو ته روان وو ځوځايه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارينه يې د احرام په جامه کې خو ښځو يې يو ډول يونيفورم (يو ډول څادر ،کميس ،پرتوګ په څادر نښه)درلوده او يو ځای به روان وو چې دوی له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه د چا خبره د قدم ځای نشته دی ،د تلبيې ملکوتي ازانګو فضا سندريزه کړې وه، موږ د سړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېديځ حرم شريف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښې خوا ته يو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا ويل چې دا مسجد په ټوله مکه کې مشهور او د اسامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او د ابن لادن په نوم يادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پيچومی پيل شو نور نو د ساعت برج موږ ته ډېر نږدې دی.

د کعبې ليدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،موږ د هغه ځای چې حرم ترې پر خپلو سترګو ليدلی شو ،په څو متري کې وو ،بس چې د همدې پيچومي چې په حقيقت کې پول وو سرته ورسېږو نو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او د خپلې مينې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کيلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر او د (اللهم لبيک لبيک لاشريک لک لبيک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شريک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پيل شوې،مولنا راته وويل چې دا مخامخ منارې د بيت الله دي،تلبيې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له يو بل څخه د بېلېدلو په صورت کې يې د راټولېدلو ځای د دارالتوحيد کانټينينټل هوټل مخ ته تلو پزيون ته ورته د اعلاناتو سکرين وټاکه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې دحرم شریف ښې خواته روان شو ،دحرم شریف حویلۍ او شاوخوا یې سپین پړق وو ،دلته دتیارو ځای نه وو له زرګونو کالو راهیسې دلته تیاره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار ،انوار رااوري، تیاره فکرونه ،تیاره نظریات له دې ځایه کوچېدلي ځای یې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نیولی دی ،دعظیم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته ټوله ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکیو یې یووخت دشیطان څراغ دبلولووس نه درلودنن ټوله چراغان ده.

مولنا په یوه دروازه ور ننوېستو اوس نو څو ثانیې پاتې دي چې د څه کم دوه میلیاردو مسلمانانو قبله ، دبشرپه تاریخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلې او مبارکه خونه ووینم ، هغه چې هره ورځ یې کم تر کمه یوولس ځله یادوم او دلمانځه په هر نیت کې وایم (مخ مې دکعبې شریفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرخومره دې نور شرایط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلوندی،هغه چې په بیت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خوپرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول یې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اوویښه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړینې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو.هغه ځای چې ټول ساکښان یې هم تعظیم اوتکریم پیژني او آن توتکۍ یې هم له فیلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبیه یې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نیمه شپه کې لدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرتهولو داسې کيفيت او دجذب حالت راغلی چې د تشريح لپاره يې الفاظ او دبيان لپاره يې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس دهغې ليلا وصل ته رسېدلی يم چې ميليونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې ځلور ،ځلور مې اته،او اته مې شپاړلس کړلې په غټو غټو مې وروکتل.

نور نودتاب متره نه وه،ماهېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼی زړه به هم کله نرم شي ژړا او سلګۍ خوپرېږده. خوهلته کيفيت او حالت داسې وي چې دکاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

يو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ويل يې بس کړه څه چې ملګري طواف ته ښکته شول بيا يې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کريکو وليدل چې که ددنيوي غم غرونه يې هم په سر کېښودل شي ښايي ورمېږ يې کوږ او سترګې يې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پيل کړ ،زموږ طواف دعمرې وو ، په لومړيو درې شوطو(دورو) کې مو بايد رمل(اودپهلوانانو په څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې وای،خودبيروبار له کبله داکارناشونی و ،دمنډې خو پرېږده آن دعادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو دژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو دکيفيت بيان يې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبو ته ګيلاس ونيوه همه لته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیانادیده وو په خوندیې نه مړېدو ، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښیي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم یادېږي په زینه راوختو. دا دطواف دپیل او پای زینه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا یوې پر مرمروپوښلې لوړې ته بوتللو ویې ویل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعې وکړئ زه همدلته درته ناست یم یواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټولیزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځایونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوي چې دافغانستان ارګ ورسره سیالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتو څخه ده او ترتیب یې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوره ودرېږې (صفاپخوا غونډۍ وه او دوخت په تېرېدو او دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړې ځانګړې دعا به کوې بیا به دمروې خواته حرکت وکړې کله چې شنه میل ته ورسېږې نو له دې شنه میل څخه به تر بل شنه میل پورې منډه وکړې ،دامیلیونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږې نو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعې لپاره صفاته دتللو لار ببله او مروې ته ببله جوړه شوې ده ،ددوارو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راډ ته راورسېږي نوتر بل شنه راډ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعې ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دوارو لارو دوارو خواووته دوه دوه شنه ځراغونه چې راډ ته ورته دي اود فقهې په کتابونو کې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعې مو وکړه څوک ژر اوڅوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخرییل

اوس راته یو د سر خرییل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو.

مولنا مورېته وویل چې دلته سرونه مه خرییئ ځکه چې نایان لس پنځلس ریاله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه ریاله ورکړئ ښه په راحت به یې درته وخریي موږ هم هلته سرونه ونه خرییل ،نابلدي هم وه خو چې عمارو ته راغللو دمجیب او نعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او موږ له یوسل او شپېتو تنو ډېر ووفکر مووکړ چې که دوی ته انتظار کووا ونوبت ته کېنو ښایي ډېر وځنډېږو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې یې غلط وپوهولوو روسته پوه شو چې مجیب دمولنا اوښې اوله نعمت سره یې هم دخپلوئ کومه اړیکه وه ده غوښتل دا پیسې ددوی په جیب کې ولوېږي.

www.mellitahrik.com 0777400116

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله یودبل سرونه وخریو. لومړی زه یوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر یې مخکې خرییل شوی وکېناستم سر یې راته وخرییه،داوبښته ماپنځلس کاله نه ووخرییلي او په همدې هیله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرییم او الله ج مې داهیله تر سره کړه،درې نیمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام مووو بست، جامې مو واغوستې. څه ملګري ویده شو ځکه چې ډېر ستړي وو دشنبې شپه ،دشنبې ورځ دیکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه بېرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بیاهم خلک نه ځایېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ویاړ راپه برخه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دايوه کوچنۍ غونډه ده چې دصفا او مروه ترمنځ دسعې پيل هم ترې کېږي دادکعبې دختيځ په يو سل اودېرش مترۍ کې سوېل ختيځ ته پرته ده خو دکعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس ددې غونډۍ په سر يو ګنبد ډوله چت دى .

مروه

داهم يو کوچنۍ غونډۍ ده ددې دتيګې نوم مروه ده چې سپين ته مايل رنګ لري اوډېره کلکه ده .داغونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختيځ ته پرته ده سعې يااوم شوط همدلته پاى ته رسېږي .

مسعى

دصفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعي)لارته مسعى ويل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. ددواړو غونډيو ترمنځ ۳۹۴,۵متره مسافه ناهواره لوړه او ټيټه وه ،له شګو او کروت کاڼو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو دتاريخ په بېلابېلو پړاوونوکې داځاى هوار ،ترميم او جوړ شوى دى ،يووخت داځاى له بيت الله څخه بېل وو او ددواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلابېل وخت کې چې دبيت الله دپراختيا پروژې عملي شوې نودا ساحه هم په بيت الله کې راغله اوس خودبيت الله حويلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. دبيروبار

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتیالپاره د صفا اومروه تر منځ سعې ته څلور لارې جوړې شوې دي یوه ځمکتل (زېرزمیني) ،یوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بـل دریـم منـزل څلـور واړه پـوړه پـه ډېـر ښـکلي ډېـزاین، ډېـرو قیمتـي ساختماني توکیو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شـوي دي. لـه صفا څخـه مروې تـه دتللو پـه ډېـرو قیمتـي مرمروپوښـل شوې لار ببله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار ببلـه او پـه منځ کې دناروغانو او ویلچیرانو (دناروغانو دبایسکلونو)دوه لارې ببلې دي پـر هر لار دزمزم داوبودوه ځایه دي چې په هر ځای کې شاو خوا لـس نلکـې دي او په یووخت کې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلی شي ،دمسعی د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لوړوالی ۷۵، ۱۱او ددوهم ۸، ۵متـره دی، اوس په لکونو حاجیان دلته په یو وخت کې سعی کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا يي زینې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهر پـوړ ټـول مساحت ۷۸۹۰متره مربع دی برېښـنا یـې زینـې د بـاب الصفا(دصفا دروازې)بهر او لفټونه یې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونو تـه ورتـه لارې دي چې هغه خلک پرې تګ راتګ کوي،چې لـه بهـر څخـه نېغ حرم تـه تلل غواړي له دې لارو تلل د سعې کوونکیو د مزاحمت مخه نیسي.له دریم پـوړ پرته په نورو پوړونوکې پکې او دومره ایرکنډیشـنونه دي چـې دسعودي پـه ګرمۍ کې خلک پکې یخ نیسي،لسګونه قندیلونه پکې ځوړند دي.

له بهرنـي صحن څخه صفا دروازه د کعبې لسمه دروازه ده چې تـر مـروه پورې دا شمېره یو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوایي پول ته د ورتـه لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،بـاب بني هاشـم ،بـاب علـي ،بـاب العباس،بـاب النبی،بـاب السـلام یاباب بني

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپبه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پورې غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳ داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګوکلکه لړه ننبه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوېږې هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۲هـ سپوږمیز کال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابوداسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلې نومې ښځې سره په کعبه کې ناروا اړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهۍ)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې (ان الصفا والمروة من شعائرالله...) یعني یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښنو څخه دي) (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعې د حج یا عمرې لـه واجباتو څخه او دحضرت ابـراهیم او حضـرت هـاجرې سـنت دي ،رسـول الله ص هـم دا ابراهیمـي سـنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپـل زوی حضـرت اسـمعیل راوسـتل اودواړه یـې دکعبـې ترڅنـګ لـه یوکڅوړې خرمـا او یـو مشـک (زي)اوبـو سره پرېښـودل پـه دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او پـه مکه کې نه کوم کلی و اونـه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته موږ پـه دې سوځنده ،بې اوبو ،بې وښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده دا ځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر ډاډ و، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به موږ وساتي.

حضرت ابراهیم لږ اخواپه داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه (ربنا انی اسکنت ....)یعني(ای زموږ ربه ماخپل اولاد په بې کروندې دښته کې ستادعزتمن کور تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستامننه وکړي) دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمايې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول، حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړې خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو، له هغه ځایه رابښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې یې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیایې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستې وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلې نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوي هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووایي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خو پرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد او مېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادي وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم رېدي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

www.meliahik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غږ ته لبیک وایي،او په دې وجه ،سپېره بې ونبو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي .

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاریخ ډېرې پېښې تړلې دي، د بېلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان ووېروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه دصفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدی یې را وبلل ورته یې وویل که زه تاسو ته ووایم چې ددې غونډۍ له شاه ددښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟ په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص ته وویل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ایمان راوړو، خوحضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام له رسولو وروسته وویل که داکار هم وشي نو دوی ایمان نه را وړي که ته غواړې زه به داکار وکړم خو که بیاهم ایمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړې همداسې یې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې د هر ژر غچ واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بیا مې خپل ماما حبیب الرحمن استاد ته ټیلیفون وکړ، هغه هم په حرم شریف کې وهغه له ماخخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو، د حرم شریف په حویلۍ کې د ساعت له یو کوچنې برج سره مو وعده وکړه چې ورغللم هغه هلته تیار ولاړ و. د یو بل په لیدلو ډیرخوښ شو له سلام او سترې مه شې وروسته له هغه سره دهغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰ دقیقې پلی مزل وو، دده په لیدو مې ټوله ستومانتیا ووته، له هغه سره مې د سحر چای وڅښه دکور او کلي د خبرو تر څنګ یې په مدینه منوره او مکه معظمه کې دخپل دیارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل، ویل یې چې مدینه منوره ډیر ښکلې او پاک ښار دی، ښه هوا، ښه فضا، پراخ سړکونه، پراخ چاپیریال نسبت مکې ته ارزاني، پکې شته ده د نبوي مسجد ډیره ستاینه یې وکړه. حبیب الرحمن استاد زما، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر مو سره یو ځای تیر کړی دی د سکه مشر ورور په څیر یې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور، ګټه او تاوان مو یو وي.

ده راته وویل چې زموږ کلیوال غلام دستګیر، حاجي شیرزمان او شیر زموږپه خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو دعمارې عرب څوکیدار دننوتلو اجازه رانکړه، ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدیر ته چې په مدینه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګرهار ولایت دسره رود د ولسوالۍ دفتح اباد (فتیوات) اوسېدونکی دی، ټیلیفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدیر رابکته شو، لومړی یې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه وو هسې مو یوه مړۍ ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې یو حاجي شېرزمان و چې د سره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابی مجاهد او په وینا یې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په یوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګیر زموږ کلیوال ډېر نېک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږیرې یې د شیخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي اوعزیز دی،زما ترور زی هم دی،ښایي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ یو خوړ دی.

له نېکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له یو شرکت سره تر دوی وروسته او تر مامخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په یوه عماره کې اوسېده.

یو ساعت بنډار موو کړ یوولس بجې شوې، ټول حرم شریف ته دماسپښین د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښین لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر شو فارغېدلو نو یوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې یو شنه غالۍ، درې تختې، پر هر تخت یو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه یوه بړستن یوه روجایي ،یو ایرکنډېشن یو پکی دوه راډونه وو.
زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي دهرات په محکمه کې قاضي هم و . موږچې په کومه عماره کې اوسېدو ، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، یو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وینځلوځای (دستشوی) له نغریو او لوازمو سره یو پخلنځی او یو فریج (یخچال) وو.

سعودي له نبستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي

موږچې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت یوویشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځایه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ویل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ایساربږئ له یوې الوتکې به بلې ته به ښکته کېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مینل څخه به هم نه وځئ خو هلته یې یوه شپه او یوه ورځ ځنډولي وو. دوی له موږڅخه شپږ ویشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپین ږیرو پښتنو بادغیسیانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سرې سر دولس سوه ریاله اخستې وې، اوورته یې ویلي ووچې شرکت یا حکومت ستاسو خاک پولې یادخدماتو پیسې ندي تحویل کړې، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پیسې اخستې وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق یې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلومیت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سیدنصیر مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وویل ،چې دی په جده کې د سعودي اړوندو چارواکیو ته ورغی او ددوی پیسې یې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دځلور تنو بېوزلو ،سپینږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو ځلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یا په دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چارواکیو کې ،سیدنصیر مې بیاهم پرېښود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي څه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وبستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زموږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم. ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع دپنجشېر اوسېدونکی دی،سمبع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانو به خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینوبه دسحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمي بجې وڅښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې دشپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګاربدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زموږ ډوډۍ پر شرکت وه، موږ به درې وخته اوښه ډوډۍ خوړله، ځوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې ته لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهيم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهيم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبيت الله د احترام له امله بيت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږديوکې اوسېدل.کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو،هغه له خلکو وغوښتل چې دکعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قريشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قريشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسيمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه يې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوېلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تر وخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاريخ پوهانو پـه آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵)کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه.البته قصی تر ميم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (يوجريب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زيارت کوونکيو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو ېلۍ اومطاف دپراخولو اړتيا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه يې استملاک کړل ،خاوندانوته يې دهغوی بيه ورکړه،دکعبې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځاى كړل حضرت عمر له كعبې او مطاف څخه د ېوال هم راتاوكړ او د رڼاڵپاره يې پر ديوالونو د څراغونو لګولو حكم وكړ.

په ۲۲ هـ كال حضرت عثمان رض نور كورونه هم استملاک كړل، او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ كړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبيرهم په ۲۴ هـ د كعبې حويلۍ ۳۲۲۵ متره مربع پراخه كړه.

په ۷۵ هـ عبدالملك ابن مروان د مسجد الحرام د برنډې د ېوالونه لوړ كړل د ساج د لرګيو چت يې وركړ او د ستنو په لوړه برخه كې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملك بيا د خپل پلار كارونه لاهم منظم او سمبال كړل، د مسجد الحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،ميناتوري يې پكې وكړه د ننه په مسجد كې يې مرمر وكارول په برنډه او بالكن كې يې روشندانونه جوړ كړل ،حرم ته يې له مصر او شام څخه د مرمرو ستنې راوړې ،د كعبې د دروازې ،ناوې او د ننه برخې د پسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور ۳۲۰۰ ديناره حرم ته ولېږل. د ده په وخت كې مسجد الحرم د لومړي ځل لپاره عصري او ښكلې بڼه خپله كړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه كړ،د هغه په وخت كې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو،او په لومړي ځل يې د مسجد په يوه كونج كې مناره هم جوړه كړه په ۱۲۱ او ۱۲۴ هـ كې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول او ښكلي كول پيل كړل خو هغه په ۱۲۹ كې وفات شو ،د هغه پاتې كار د هغه زوى موسى الهادي بشپړكړ، د مهدي په دواړو دوروكار كې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سېلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا يې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې او کعبه يې د غولي په منځ کې راوسته ، عباسي خليفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضد بالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خليفه معتضد بالله هم د هارون الرشيد د مېرمن زبيدې په واسطه د حرم لوېديځ ته د جوړوشويو دووکورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره يوځای کړه داوخت د حرم شريف غولی (حوېلی) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږميز د شوال المکرم په ۲۸ مه د شنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې يې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږميز د مصر پاچاملک ناصر فرج بن بربوق، بيسق الظاهري د مصري حاجيانو د بعثې درئيس په توګه حج ته ولېږه هغه د حج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترميم کړ،خو په مکه کې د ښو لرګيو د نه موندلو له امله د حرم د چت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار يې بشپړ کړ.

په ترکيه کې د عثماني خلافت په پير کې سلطان سليمان قانوني د استانبول د جامع مسجد ډيزاينوونکی او جوړوونکی نامتو انجنير مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې د حرم د لرګيو چت کمزوری او په ۹۷۹هـ س (۱۵۷۱م) د مسجد ختيځ دالان مطاف ته کوږ شو نو د حرم چاروا کيو د عثماني ترکيې وتلی پاچا دوهم سليم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دتکړه انجنیرانو یو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰هـ س کال دلومړي خور په ۱۵ مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دژېړوتيګو په ستنو داسلامي عثماني خلافت په بڼه (۵۰۰)کوچنۍ کوچنۍ پیازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال اوختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان داحمدبيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره اوپه ۹۸۴کې بشپړشو،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (۳۸۰۰۲)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپينې ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدوشاته ډېرلوی نور کار هم شوی دی ،دادسعودي حکومتونوکاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمرې ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدې ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمین

لـه شـک پرتـه د سـعود کـورنۍ واکمنـان ډېـرې سیاسـي او شخصـي نیمګړتیاوې لري داکورنۍ مستبده او دکتاتوره ده ،خپل ولس ته نه دبیان ازادي ورکـوي ،نـه دنظرد ښکارولو، لاریونونـو اونـه دغـړ لوړولـو حـق، دحکومت پر درې ګونو قواوو حاکمان دي، په ټولـو لـوړو څوکیـو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کې کارنده ونډه اولوړ مقامونه نه ورکوي، پر سعودي او سپېڅلې خاوره یې امریکایان حاکمان کړي او دوی ته یې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نیمګړتیاوو او کمزوریو سر ه یې حرمینوته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمینوتـه نـه هېرېـدونکې خدمتونـه وکـړل، ددوی خدمتونـه، حاجیانوتـه برابرې کړې آسانتیاوې او دحرمینو ظاهري اوباطني ښکلا مالیدلې او پـه هره برخه کې مې یادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او پـه ځینـو برخـوکې دحـرم دمتواکـانو او مسـتخدمینوله خـولې دې چـې شمېرې ،نېټې کرکټرونـه او...یـې ډېـر دقیق بللـی نشـم، دحـرم دمعلومـاتو څانګې ته ورغللم خو هغـوی ددومره معلومـاتو راکولوتـه چمتـو نشـول، پـه دې اړه تکړه لیکوال او ځاند وړور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زموږ دقبلې تاریخ)کې دسعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځینې معلومـات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقـام دقیـق دي،خو دده لخوا دمعلومـاتو لـه راټولوهم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کې پـه حرم کې ډېر بدلونونـه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل یون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو لیدلواواورېدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزیز په پیر کې

(کله چې ملک عبدالعزیزبن عبدالرحمن الفیصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو یو کال وروسته یې دمسجدالحرام د ودانولو اراده ځرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدیر دمسجدالحرام په بیا جوړولو ،ترمیم او اصلاح یې لاس پورې کړ،چې داترمیم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بیاپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزیز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبیاودانولو امر صادر کړ او داکار یې شیخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبیدې دچینې په کارولو کې یې ځوکلونه زیار اېستلی وو او په دې هکله یې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبیا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه یې مرسته وغوښته چې دزبیدې د چینې په آبادولو کې یې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د ددوهمې خور په میاشت کې پیل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې یې ترمیم،اصلاح تزئین او نوی والی راووست.

د سعودي پراختیا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختیا څخه یو زراو اتیا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زیات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام یوه لوېشت هم پراخه نه شو،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،ځو ښځې په مسجدالحرام

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوري ونښتلي ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته يې دوکانونه راووتل،حاجیانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګونه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجیانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج دسفر وسایل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خووروسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زيات شو ،اودحج دسفر وسیلې موټرونه ،ریل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجیانوپه شمېر کې هم زیاتوالی راغی ،لکه چې دادی وینو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زیاتېدو ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وايي چې دوه نیم میلیونه حاجیان مکې مکرمې ته تللي وو(ویل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمریز داشمېره دپنځو او شپږ میلیونو ترمنځه وه).له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځایونوپراختیا او نوي رغښت ته ټینګه اړتیا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ یوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام وانه ړاوه خو چې مرحوم ملک عبدالعزيز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته يې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمینو دسترې تاریخي پراختیا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پیل

دملک عبدالعزیز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختیا اوتعمیر دسروې اوډیزاین کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فیصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقیب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسین دمیاشتې پرپنځمه اعلان وشو چې د کار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختیا کار سمدستي پیل شي، بیادغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچايي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ

څنګه چې دحرمینو شریفینوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانیزې ډلې (تعمیر اتي مجموعې یا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختیا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندیني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو ویاړلو کارونو د تقدیرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکیو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ اېښودونکی د(شهید) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً دیمن د حضرت موت وو او عربستان ته یې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاریخ القویم، دمولف په قول یې لیک لوست نه وو زده پنځه ویشت اولادونه درلودل اودملک فیصل په حکومت کې یې د وزیرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي یو ډېر شتمن پانګوال وو.وايي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به یې یومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښین لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازدیګر اوماښام لمونځونه به یې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختیااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فیصل پرې وژړل او ویې ویل چې نن مې ښي مټ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع)کال دبن لادن تعمیراتي کمپنۍ دځینو سعودي اوبهرنیو ټېکه دارانوسره یو ځای دمسجدالحرام دتوسېع لار اولیکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د۱۳۷۵ ه س کال ددوهمې خور پر څلورمه داجیادو اومسعی په سیمه کې دبرېښنا او ټېلیفون مزي او د اوبو پیپونه لېرې کړی شول،بیاددغو ځایونوکورونه او دکانونه ونړول شول بیادمطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم داوبو دالان وو،ونړول شوې،اوورپسې دنورې ودانۍ تهدابونه وکیندل شول.

د بنسټ دډبرې ایښودل او دکار پیل

دهمدغه ۱ ۳۵۷ ه ش کال د برات دمیاشتې پردرویشتمه دپنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته یوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزیز،دولتي چارواکیو،دیني مشرانو او داسلامي هېوادونو ځینو استازیوګډون کړی و ،په دې غونډه کې ددغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه،او کار یې پیل شو چې ددې سترې پراختیایي او ودانیزې پروژې دکار په پایله کې دسیلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لوري ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ،دمسعی دوه پوړیزه ودانۍ ،دمسجدالحرام زېرزمیني برخه ،دمسجد الحرام سترې دوه پوړیزې برنډې ،ددغوبرنډو څلورشپېته دروازې ،دمسجدالحرام اوه مناري دمسجدد برنډو دوهم پوړ اوبام ته اوه زینې جوړې شوې،دمطاف غولۍ پراخ او روغ شو، دزمزم اوبو دڅا تاسیسات ترمځکه لاندې جوړ شول،دمسجدالحرام په بېلو بېلو برخوکې دزمزم دڅښلوداوبو سبیلونه په کار واچول شول،دمسجدالحرام شاو خواترمځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسه تازه کولو اوځان مينځلو ،تشنابونه او ځايونه جوړ شول،دمسجدالحرام دباندې پنځه عام غولي ودان شول،اودصفا اومروه څخه دقراره او شاميه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختيا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او په ۱۳۹۵س کال بشپړ شو،چې ددې پراختيا او ودانۍ په پايله کې ددغه مسجد ساحه له (۲۸۰۰۳)مربع متروڅخه (۱۸۰۸۵۰) متره مربع شوه،اوپه يو ه وخت کې د(۴۷۰۰۰)تنولمونځ کوونکيو پرځای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیایي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،ځکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد دده په پېر کې په دغو پراختیایي کارو پسې مطاف په سپینه مر مرډبره فرش شوددې ډبرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲ س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم ورکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دځلوراتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو،وروسته ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکیو راتلونکیو اتومات)زینو دجوړولوحکم وکړ له دغو زینوڅخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنسټیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیو او کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو دروایتي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجایش لري ،دلته باید ووایو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقیقت کې دمسجدالحرام دپراختیا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاریخي کار پای ته ورسېد. چې په پایله کې مسجدالحرام په یوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکیو ګنجایش پیدا کړ.

د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وویل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزیاتېدو سترو تولنیزو بدلونونو او دنویو تجارتي هوايي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتیاوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکیو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزیاتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکیو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختیا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېیله چې یو ځل بیادیوې ښې او هر اړخیزې پروسې په تطبیق سره دمسجدالحرام ګنجایش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار دصفرې په دوهمه خادم الحرمین الشریفین ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تمینې پراختیا دبنسټ ډبره د پرتمینو مراسمو په ترڅ کې کېښوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختللیو عصري وسایلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له یوې خوا دمسجدالحرام په لوېدیځ لوري کې پراختیا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۷۶۰۰۰) مربع متره زیاتوي ،اوپه یوه وخت کې دیولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخانې او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دنښتي سوق صغیر په نړولو پیل شو ،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډواو غولي په ګډون ټوله (۳۲۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نوررو ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې ماڼۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې دري نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې دمسجدالحرام دننه مطاف ،بام او دهغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنیټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټینګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر ځنوې ودانۍ جوړې شي، زور یې را وړلای شي، او زلزله یې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنیادونو باندې یې واټر بروپ پلاسټیکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندې پاته شي، د تعمیراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولې کوم چې کار پرې کېده د پیاده تلونکیو لپاره پرانیستې پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللو کې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعمیراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعمیراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې دکانګرېټو د جوړولو اوګډون کوونکیو ماشینونو کې چې پر موټر و به اېښودل شوي وو ، د یوه تونل له لارې په مکه کې دکار ځای ته لېږدول ،په دغه تعمیراتي کار کې د کار شویو موادو په ډله کې د اعلی معیار پنځه څلوېښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سیمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شیشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتیا کې ډېر مرستندویه جوت شول او هم یې د ودانۍ ټینګښت او ښایست زیات کړ، دغه شیان د مکې مکرمې په اطرافو کې په یوه کار ځای (فېکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسیس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه یې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عیبه ښېخي یو شان ښکاري او څوک یې توپیر نه شي کولای د مسجد

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډيو او ټلويزين په سټوډيو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردې ترافيکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختلليو وسايلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې ستري ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولې اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دښاوخواڅېنوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختيا پر مهال يې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کيلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانيټ كارځى (فبکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختيځ کې په خپل نوعيت کې ترټولولويه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،څودهغو طبيعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتيازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاكاردايټاليا په يوه كارځى (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په يوډول کمپيوټري ماشينونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکيو او نوې ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمير يوډول شهکار څېنې جوړ شواومسجديې ډېر ښکلى کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعميراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکليو محرابونوته يې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوې برخې د باندې د ترافيکو د جريان دډېرښت د لږولو لپاره ملک فهدد يوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولوآمر ورکړ، چې پر هغې يې يو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسآيي او له ترافيکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره يې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک يې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې دپياده تلونکيو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځينو کوټو او د اړوندو کارکوونکيو پرد فترونو سربېره يوستر دوه پوړيز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده برېښنايي زينې ورښکته شوي اوپه عصري ډول جوړ شوی دی.

د سيلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سيلونو،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکيو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شريفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې دسيلاب دمخنيوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه يې تر سره کړي وو ، خو بيا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سيلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،موږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو ټولو تر خبرو کولو تېرېږو او یوازې د وروستي ډېر تاواني سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میاني د میاشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنوري د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیمو ساعتو پورې داسې په شرېې اورښت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو ببړیوکې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې اېښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د ببړیو په ذریعه ترېنه راووېستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نژدې درې متره پنځه شپېته سانتي په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکښلې او دمکې د ښار په ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پوړ پورې ورسېدې.

دمیاني پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې.

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوړبیوشیانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وبجاړ شول،پرسړکونو باندې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویوړل،او وران وبجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیو سربېره په کروړونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

www.meltahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل داوبو چارې او دهغه دضررونو دمخنيو لپاره دمسجدالحرام د سعودي پراختيا ،دکار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰ کروړو ريالو په لګښت يوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونيوله ،اودسېل داوبو د ترځمکې لاندې تېرولو دنوې شبکې په جوړولو سره د سېلاب اودهغه ضرر دتېرو مهالونو کيسه جوړه شوه، د سېلابي اوبو ترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه د درنو نورولاروچارو ،دپلي کولو په ذريعه ډېره ښه اوبنسټيزه بشپړه شو ه اودسېل اوبوته يې دحرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په دريو سوپوا ېستلو سره لاره ورکړل شوه.

ايرکنډېشن

دمکې مکرمې ډېرې شديدې ګرمۍ به تل حاجيان ځورول ، له دې امله خادم الحرمين الشريفين ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجدالحرام کې د ايرکنډېشن نظام (سېستم)نصب شي، څودهغه هوا سړه شي،داسېستم چې دنړۍ ترټولوښه هواسړوونکی دی،درې نيم کيلومتره لېرې په يوه شپږپوړيزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه دځانګړيو پايپونو په وسيله، (۳۸۵۰۰)ټنه يخه هوا دسړوونکيو وسايلو له لارې مسجدالحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،ددغه جومات دستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،اوتوده هوا ددغو ستونونو دلاندې خواڅخه دهواکش کوونکيو وسايلو په ذريعه دمسجد بهر ته وځي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړني مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل،نه دروازې،بیاچې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ،او دېوالونه یې پرې راوګرځول هم یې دروازې نه درلودې ،خوکله چې خلیفه ابوجعفردمسجدالحرام دتوسیع او تعمیر خدمت ترسره کړ هغه ته یې بېلې بېلې دروازې ورکړې،اومختلف نومونه یې پرې کېښودل،لومړی مورخ چې مونږته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي،امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال ددرېمي لېږدیزې هجري پېړۍ په لومړیوکې مسجدالحرام درویشت دروازې درلودې،بیاځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځینو واکمنو لخوا بدلون راته ،طبعاً یې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته،له دې امله دمقدسي ، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځینو نوروپه وختوکې کوم چې په خپلو یونلیکونو او اثاروکې ددغو دروازو یادونه کړېده،شمېریې نولس وبیا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې ،دمصر ،شام ،یمن اوترکیې،واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی ، دهغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل،او شمېره یې پنځه ویشتوته ورسېده، بیا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسیع او ودانۍ په پایله کې ،دمسجدالحرام دلویواوکوچینو دروازو شمېر یو پنځوسوته جګ شو ،خوکله چې دملک فهد پر مهال دنوي ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختیا راغله،هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او برېښنایي زینو سربېره یواځې بهر ته دڅلوروسترو دروازو، څلور پنځوسوفرعي دروازو ،او دزېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ دشپږو دروازو درلودونکی شو ،په دغو دروازوکې باب بني شیبه ډېره مشهوره وه،

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وايي، دڅلورومذهبوپه نزد لـه هر لـوري چې څـوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظيم پـه خاطر مخامخ ور ننوځي،پخواباب بني شيبه مقام ابراهيم تـه نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،پـه هدايـة السـالک کې وايي ،چې درسول ص پرمهال دلتـه دروازه نـه وه،خوهغـه بـه لـه دغې لارې مسجدالحرام تـه ننوتـه، پـه ۱۶۴ ه س کـال کې خليفـه مهدي عباسي دحرم ددويمې پراختياپه وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او يـوه سـتره منـاره يې هم پـرې ودانـه کـړه ،دسـلطان سـليم اوسـلطان مـراد نـوې ودانـۍ کـې ددغې دروازې پـه مقابـل کې يـوه سـتره دروازه پـه دغـه نامـه جـوړه شـوه،دادروازه دومره پخه اوټينګه وه چې دپېړيو په تېرېدوسره يې هم تـرميم تـه ضرورت پيدانشو ،دمخکينيو ،پراختياووله امله،دغـه دروازه بيخي دمسجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بيا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمياشتې پـه ۱۱مـه يـوه ورځ اودهغې پرځای دنښې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټـۍ جوړه کړه،خوپـه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبياپراختيا پرمهال دغه پټـۍ هم ايسته کړل شوه،چې داکار دځينو کسانو داعتراض وړ هم وګرځېد. علامـه قاسي چې پـه شفاء الغرام کې دباب بني شيبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روايتونه نقل کړيدي ،دهغو په هکله وايي،چې په دغوروايتونوکې مراد له باب بني شيبه څخـه ددغـې دروازې لـوری دی نـه پخپلـه دغـه دروازه ځکـه دغـه دروازه خوپخپله دمهدي پـه وخت کې جوړه شوه،خوبياهم کـه څـوک غـواړي چې بيخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بيخي ددغـې دروازې پـر برابـر ه ده کـه حاجيـان لـه دغـې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبیت الله پـه لـوري ورشـي،دپخواني بـاب بنـي شیبه څخه به تیرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله علیه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې د دریمې لېږدیزې پېړۍ په لومړیو کې یې لیکلی دی وایي چې حرم څلور منارې لري د علامه قاسي (۷۷۵_۸۳۲س) په وختو کې د حرم پنځه منارې وې، خو علامه قطب الدین (په ۹۸۸ کې مړ) داوو منارو یادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خلیفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه، نورې منارې په بېلو بېلو وختونو کې د مختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځینې یې بیا نړېدلې او بیا جوړې شوې دي دغه راز د مسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختیا کې هم د دغو منارو په شمېر کې لږ والی او ډېر والی راغلی دی.

په هر صورت مسجدالحرام تر ۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې ،دغه منارې د سعودي لومړنۍ پراختیا پرمهال ړنګې شوې او پر ځای یې اوه نوې منارې ټولې په یوه بڼه جوړې شوې، بیا د سعودي د دوهمې پراختیا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب د حرم داوسنیو منارو شمېر (۹) ته رسېږي چې ټولې نهه اتیا متره جګوالی لري دغه منارې دوې د ملک عبدالعزیز پر دروازه، دوې د عمرې پردروازه، دوې د ملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او یوه د صفا پرغره جوړې شوې دي.

د تاریخ مکه مکرمه لیکوال ډاکتر محمدالیاس عبدالغني د فهد له وروستۍ پراختیا وروسته د حرم ، ځمکتلې او د لومړي او دوهم پوړ مساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حویلۍ سره د حرم ټول مساحت (۳۶۶۰۰۰) متره مربع نیسي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او دبیروبار په وخت کې پکې یو میلیون تنه ځاییږي . خو دامعلومات ځکه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقیق نه ښکاري چې همدا سږکال دځینو په وینا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ میلیونه تنه او دځینو په وینا څلورنیم میلیونه تنه حاجیان و نو که یو میلیون تري په مسجد او غولي کې ځای شي نوآیا داپاتې کسان پرسړکونو ځاییږي ؟

د بادغیسي دري شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سیدنصیر دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر ماېې غږ کړ،(استاد جان کجامیری)ماورته وویل چې حرم شریف ته روان یم ،ویې ویل چې ته خوتیار روان یې دلته زموږ څوتنه حاجیان نوي راغلي دي ،عمره یې نه ده کړې،که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وویل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه یې له ځان سره بیایم،هغه هم څلور تنه بادغیسي سپین ږیري له خونو را ووېستل ورته یې وویل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه وو تړلی تینګاریې داو چې د حرم دزیارت پرمهال یې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خویې باید هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دلیل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کیږي نه.

په ډېر ټینګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وویل چې په حرم کې بیروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوڅو دروازې لري باید ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پرلاره مې څو څو ځایه وروښودل چې نښه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي،او خپله لار او عماره پیدا کړي،زموږ پر لار غټه نښه دا بن لادن مسجد و چې زموږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و ،پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او د عمارې (استوګنځی)ادرس لیکل شوی او پر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسو د استوګنځي او اړوند ګروپ او شرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ،حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په نښه کړ زموږ عمارې ته پر تلونکې سړک ډېرې روښانه او سترې نښې وې د حرم له سالون څخه به چې سهیل ختیځ ته ووتلې نو یو سړک ترمنځه و د پول په پیل کې دا بن لادن شرکت څو لوړ پوړیزې ودانۍ پیل کړې وې ددې ،ودانیو مخ ته د سړک پرسر یوه ډېره لویه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری یې نه لیدل کېده، او ترپایه هماغه یو اعلان هم پرې خپرېده ،دا څومتریزه لوحه شپه او ورځ روښانه وه ،زموږ ډېرو حاجیانو هماغه نښه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې ،د حرم لوی ساعت د ساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل،د بېلبېلو په صورت کې د بیا یوځای کېدلو ځای مې ور وښود ،د طواف ضروري مسایل او دا چې پر دوی په لومړیو درې شوطو(دورو)کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېږي ټول مې ورو ښودل ،څه کم یوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو ،ورته مې وویل چې پر یو بل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونیسي، چې له یو بل څخه بېل نه شو ،په مطاف کې د بېلېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته را یوځای کېږو ،طواف مو پیل کړ ،بیروبار ډېر زیات وو زه مخکې او دا څلور واړه سپین ږیري چې نورالدین ،عبدالقدوس،میراجان او عبدالله جان نومېدل را پسې وو ،یوتن

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې زماپر اوږه او نورو یې یودبل پر اوږو لاسونه ایښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بیخي نه وو ځکه چې بیروبار ډېر وو خو ورته مې وویل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو ،دوی سپین ږیري هم وو او بیروبار هم ډېر وو نوځکه به یو شوط ډېر وخت نیوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته یې وویل ځه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وویل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بیت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوڅنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وویل چې که سترې یې ځه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پیل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټینګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړي.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله یې بدن خولې خولې وي،په بیروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبیت الله غولی چې مقام ابراهیم او حطیم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږې پر پښوتلل دي، په یوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به یو په بل پورې داسې نښتي وي ته به وایې چې دواړه یې له یوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سیرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبیاهم هرو مروبه له انجونو سره لګېږي کله خوپه ټېل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل وروله پرې آن ښځې تر پښولاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي او ښه سترى شوى هم وي نو يخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زيات خوندکوي،زمزم اوبه ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل يو مشروب کې هم ندى ليدلى ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پرې نه پړسېدله ډېر وخت به يې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شريف کې دابيت را په زړه شو:

ساقي ته له ميکده دې تـرې قربان شه
پښـتنه چې لاس راتـاوکړي لـه منګـي
نـــــــــــــــــــــــــه

مابه ويل چې ددنيا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له يوه ګيلاس نه ځار شي،داددين تر اغېزې لاندې ديني جذباتي دعوه نده ،په رښتيا له زمزم څخه مو ډېر خونداخست،دزمزم په اړه به په تفصيل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښين د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځاى پيدا کړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغيسي سپين ږيرو سره زمونږطواف اولمونځ پاى ته ورسېد نو ورته مې وويل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعي وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعي نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشريحاتو دې دوى پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې يوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعي وکړم ، او په عملي توګه يې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بيت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو ،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو ،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ببخ کې په مسعی (د سعې په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعې پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل، چې سعې یې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعې کوونکی زماله نظره تېرېدل ځکه چې په لاره کې یې ناست وم زه هملته منتظر یم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک یې ونه لګېد، وارخطا شوم،ماویل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له څو ښځو سره برابر شوم چې ښه بنډار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصیل ته ورځو.

زه لا هملته منتظر وم چې مازیګر شو،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد ، خو بیاهم ددوی درک نشته.له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیاموندلو لپاره ښنه کړې وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو راښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل داناپلده او نالوستې سپینې ږیرې به کومې خواته تللې وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اندېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په بېړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندله ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور واړه همله دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله يوه يې لا حلق (سرخرېيل)نه وكړى او جامې يې اغوستې وې نور يې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شېبې وروسته مې په خبرو راوستله، دا ښځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوهه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زموږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له موږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې **۵۲**کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زموږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لرې مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشي وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان د پنجاب ایالت اړوند دملتان اوسېدونکې دوه خوېندې موهم ثنګ ته ناستې وې،یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه،خبرې مو اورېدې شوې ګروپې شکل یې غوره کړ زه لـه المغربۍ او تونسۍ سره په عربي اولـه ملتانیانوسره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم،ددوی خبرې لـومړی مایوبـل تـه ژبـاړلې خو وروستـه یـې شریکه ژبـه انګلیسي وموندله او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم لـه همدوی سره وکړ. تونسۍ ښځې راتـه خپل جای نماز (لـمونځی)راکړ. لـه ملتـانۍ مې وپوښتل چې دسعودي هوا تـوده ده کـه د ملتـان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویا هلته لمر تـود دی بیـا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتـان لمر رانښکته کړی دی،ځکه خو ورته شمس تبریز وایي شمس په عربي کې لمر تـه وایـي کـه نـه دده خپل نـوم تبریز دی اویاخوبـه دی دتبریز اوسېدونکی و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې څومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانۍ یې دښکلا ښې نمونې دي.

پـه ۱۳۸۹ هجري لمریز پاکستان تـه د یوه رسمي سفر پـه ترڅ کې د لاهوردیوه عصري هوټل(هالیډې ین) په لفټ کې له یوې پنجابۍ ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیو په بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نرۍ څړیکه تېره شي.

زموږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب ړندې کړې او تور او سپین نه پېژني ، د سره انقلاب

www.mellitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شاعر ښاغلی سلېمان لایق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم ټول پنجاب تور ښکاري. لایق طالبان ځکه دجومات حرامیان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب یې راووست دکابل په زړه یې کېناوه.) خو چې اوس دې نورو ، دنړۍ ۵۰کفري هیوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجایع ترسره کوي نولایق ته دهغه لیاقت اجازه نه ورکوي چې ددوی دعقیدې او ایدیولوژۍ (کمونیزم) دمخالفینو او امپریالستانوپرضدکم ترکمه غږهم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شیبه

دذوالحجې په دریمه دشپې زموږ دشرکت اړوند ۲۴تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوت کې ځای نه ووپاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته یې ویلي چې تاسو به هلته نه ایساربږي په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډ ګرخخه به هم بهر وتلوته اړتیا نه پیداکوئ خوهلته دوه ورځې ځنډېدلي وو دشرکت درئیس په وینا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټینګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپین ږیرو کړی و پر دوی مې هم وکړ،بلکې له هغوی مې پرې ډېرټینګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شریف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پولیسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه،ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل،اوطواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکليفول،باب الصفا سره موځای ومونده‌ملته مو تهجد پيل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وويل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه موږ هغه دروازه مو مو نو وخت رابانديې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي،ځکه د حج ورځې دي بيروبار ډېردی بيا اړ يو چې ياپه دوهم پوړ اويا دريم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دايره يې ډېره پراخه ده،دتخمين له مخې په دوهم او دريم پوړ کې د طواف ساحه يو کيلو متر کېږي نويو طواف داسې دی لکه اوه کيلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ويل يې چې هرو مروبه له باب السلام څخه ورځو، غوسه مې هم راغلله،خوچاره نه وه،دهغو نورو خبره يې هم نه منله ماويل که پرېږدم يې چې هرڅه کوي نو کوي دي يې خو وبال لري،بالاخره په پوښتنوموباب السلام ومونډ په دوی کې يوتن ليک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو يوځل يې ماته مخ راواړوه،چې ته خوله موږسره چل کوې،داخوباب السلام ندی،پردې دروازه خوباب بني شيبه ليکل شوي ماورته وويل چې همداباب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونيوه نږدې پوليس ته مې وروست.له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ايا همدا باب السلام ندی، هغه هم وويل هو همدادی همدې باب بنی شيبه ته يې لاس ونيوه،دوه ځله يې وويل باب السلام باب السلام، له دې وروسته يې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پيل کړ،له دومره ټينګار اوسپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او يو يو شول ، له ډېر لټون او ستړياوروسته مې دوه تنه نارينه چې ښځې يې هم ورسره وې، ومونډل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفیسه

چهارشنبه یا دذوالحجې په ۴مه مې مشر شیرزمان ته ټیلیفون وکړ ویې ویل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ویښ او د اسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفي ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفي وايي ،هغه ملایان غندي چې په ختمونو ،خیراتونو ،جنازو ،دم او تعویذ متکي وي ، او د خوړین نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پیل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې یوه پکې غنمرنګه چاغه (ځوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بیري موبایل یې دبیت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستیک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او سترې مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبایل راوو بست اخستي عکسونه یې کتل ،اړول او را اړول، دموبایل مینوته ورغلله دومره ګړندی کار یې کاوه چې تابه ویل دامبایل همدې جوړ کړی دی همدلته یې دعکسونو په ایډیټ پیل وکړ،ماترې هیله وکړه چې زما په کیمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاڅېده،کیمره یې واخستله دعکس مینو ته ورغلله انځور (wev) یې ښه برابر کړ،بیایې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وویل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښیي سمدستي یې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هیله وکړه،ویل یې چې نهال نومېږي او د سوړان د عبه ښار او سېدونکې ده،یوه ملګرې یې نفیسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفیسې معلومات دافغانستان په اړه کم ووخو نهال دافغانستان دجغرافیې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال یې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وویل چې راشه زما په کیمره ته او نفیسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ویې خندل ویې ویل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کیمره نه ، بلکې زما په مبایل.

نهال ډېره خوږه او صمیمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازیګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له یو بل نه بېل شو.

دلته مو له یونایجریایي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګلیسي مې ورسره دنایجریا او افغانستان پر حالاتو خبرې وکړې،د تامیر په نوم یو متشرع مصری هم را سره کیناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ویل یې چې هېوادوالو یې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر ۵۰ زره جنیه چې ۴_۵ زره ډالر کېږي ورکړې او حج ته راغلي دي ده داپیسې ډېرې زیاتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفیر هم تامیر بیک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه یې څو تنه په مصر کې نړیوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولي په نوم دتامیر بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ایمن الظواهري ډېر وغږېدو ماورته وویل چې زه هم د القاعده وو دهېواد یم حسنی مبآرک مو ښه وټکاوه، دوی ویل چې که دامریکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائید کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ایالت یوتن نوی ځوان اوسېدونکی هم له خپلې مور سره راغلی وو هغه ویل چې دحج داخله یې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندۍ کلداري کړې ده،ډوډۍ یې هم پرحکومت ده او دوه زره بېرته هم ورکوي،دانرخ دمصریانو له نرخ ډېر ښکته اودافغانانوله نرخ هم ښکته دی،خودمصر یانوعمارې حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل څوک نه وو،ځینې یې دارالتوحیدکانټیننټل سره نږدې دې په لوکسو هوټلونوکې اوسېدل.

مونږ هم حرم ته نږدې وو خو بیاهم کله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ریالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نیولی شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

موږ ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې راباندې دوارخطايي. پیریان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه دشپې درې نیمې بجې زه، ډګروال سمیع اوکاکا برات چې اصلاً ترکان او دکابل دمیرویس میدان اوسېدونکی وو حرم ته روان شو، دزمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې،په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره اوبه یې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وایي چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه څلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یوستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیدا کړ،موږ ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بیروبار نه وو ، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیوکې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لویې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترځنګ ده ،خودلته یې په اوږدو پایپونو کې را تېرې کړې او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره ترې بوشکې ډکېږي،خو دبیروبار په وخت کې بیاهم دلته دبوشکوډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوبش اوپایپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدوځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکي مو واخستي را روان شو د طواف وخت نه و،بوشکي مو له ځان سره مطاف ته وړلي هم نه شوى ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو،ما تهجد پيل کړل په لمانځه وم چې يوې ښځې له سميع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوى ورنکړل،هغې ښځې بيا ورته زارۍ وکړې ويل يې تږې يم،خودې ظالمانو بياهم ورنکړې،زماپام دوى ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وويل چې ظالمانو يوګيلاس اوبه به مو ورکړې وې،يوګيلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پيدا کېږي ببرته به مو ډکې کړې واى،دلته موږ په لمانځه کې څنګ ته دسيده زينب دکاروان اړونديوه ښکلي لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماويل شيعه به وي خو په لمانځه کې يې رفع اليدين کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په يو څلور ټايره بايسکل (ويلچر) کې مويوناسته ښځه وليده څوتنه ترې راتاو وو يو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکې يې پرې کولې،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وويل چې د درې سوو ريالو په بدل کې يې دې ښځې ته طواف ورکړى اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوى ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوى به رښتياهم ځان پټ کړى وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دى،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ريالـه ورکړو،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصيحت وکړ او روان شوخو په زړه کې مې وويل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدوري سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

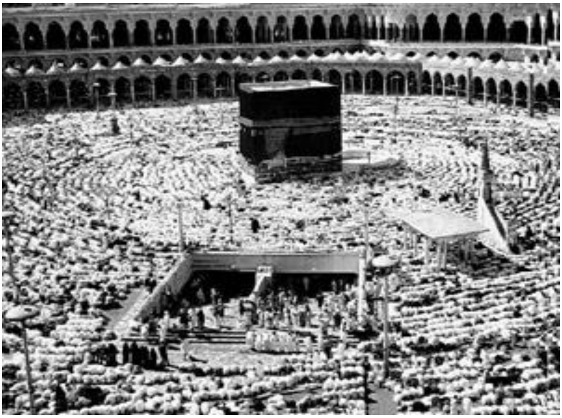

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ جمعه لومړۍ بیروبار

داپه حرم کې زموږ دلومړۍ جمعې لمونځ دی ماماميې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بيروبار څخه ښه خبر و هغه راته وويل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو بايد وختـه ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقريباً ټول حاجيان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماويل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای ومومم خوحرم خوپربېږده چې دحرم سالون دحرم شا وخوا عمومي سركونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفاير ته تلونكي پلونه ټول له خلكو ډک و ،له حرم شريف څخه يو كيلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پوليس حرم ته په ننوتونكيو ټولو لارو ولاړ وو،څوک يې نه پرېښودل، دافغانستان دپوليسوپه څېر يې خلک يوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته يې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه يوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخكې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د يوې غرفې تر څنګ سورى وليد ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلكو تش انساني حاجت پوره كړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جاى نماز (لمونځی)هوار كړ.ما په خپل ټول ژوند كې دومره بيروبارنه وو ليدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پيداکېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماويل که په کوم دكان كې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه یا پیپسي، پیدا کړم ډېر وګرځېدم اخر مې یوځای کې مرنډا پیدا کړه، هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې اوبو پپسي وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې او وارخطايي ژړل، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی، جامې یې د پښتنو وې، چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل، ماله جاموو پېژندلې په پښتومې ترې و پوښتل، هغوی چې له ما پښتو واورېده په تندیوکې یې خوښي وځلېده، ویل یې چې له پرون راهیسې یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوي او یو بل یې ورک کړي دي، له دوی سره ټېلیفون نه وو، خو له یوې ښځې سره یې د خپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ما هغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو، نه یې خپل ځای پېژنده او نه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیران وو چې څه وکړو، دوی ویل چې د سوات اوسېدونکې دي، د اوسېدلو ځای او خپله عماره یې نه پېژندله، ما ویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم او استوګنځی به یې ورته پیدا کړم، په همدې کې وو چې شا ته صف کې یو تن سواتی را پیدا شو، هغه هم پوره نه پېژندلې، خو ویل یې چې د سواتیو حاجیانو ځای ور معلوم دی.

ګرمي شېبه په شېبه ډېرېده، خولې روانې شوې، ما ته د پوهنتون د دورې یوه خاطره را یاده شوه: کله چې د کویټ او عراق جګړه پیل شوه نو استاد محمد ګل عتیقي او د هغه وراره ډاکټر عبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې د لغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ د چهار باغ اوسېدونکی دی ډېر ظریف او لطیف شخصیت دی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کیسه کوله چې يو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې دجمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې دمسجد دغولې پر ځای ددېواله سیوري ته ناست وو، ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو، ملاچې ولیدل مقتدیانویې دمسجد غولی پرېښی دی، اوددېوالونو سیوروته ناست دي، نوپه لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل: (ای مردم: قل نار جهنم اشد حرا است والله اګه خلاص شوې) همداخبره په غوسه کې تکراروي، (قل نار جهنم اشد حرا است، والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي اونه یې پوهوي چې موخه یې څه ده. مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وايي.

ددې ایت معنی داده (ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات تود دی).

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې: نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به وریځې خپلې لورینې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو، دلمانځه بنه یې له افغاني دود څخه بېله وه، شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه، خوافغانستان یې یادنکړ، په حرمینوکې پر سیاسي خطبو، سیاسي موعظو، بندیز دی، هېڅوک دلوېدیځ ښکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کیستې اخستې او اورېدلې وې، هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو، هلته یې هم انقلابي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې د شاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې خنثی شوی او انقلابي ویناوې او د دولت او لویدیځ ضد ویناوې یې پرېښې دي،لمونځ او جنازې ترېوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته دانتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایي ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زما پر لاس په اندونیزیا کې جوړ یو ساعت وو میډین اندونیزیا پرې لیکل شوي هم وو، ساعت ظاهراً ډېر ښکلی وو خو دومره ګران بیه نه وو، ددې اندونیزیایي ډېر خوښ شو، د ساعت دلیدلو غوښتنه یې وکړه ما هم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ماورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هوماورته وویل خیر نو دا زما لخوا تاته ډالۍ شو په لا س یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایۍ ناسته وه یو سپین ږیری یې ترخنګ ناست وو ټوله په حجاب کې وه له مخ پرته ټوله پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې او په پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیوري کې ځای ورکړم ماترې د سپین ږیري په هکله وپوښتنل و یې ویل چې دا یې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.
مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تورلنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خو تر اقامته ویده و همداسې لمانځه ته پورته شو پوډري به نه وو خو رنګ او کړه وړه یې د پوډریانو و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږ سره د پاکستان پنجابيان هم وو څوک په انګليسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما د دوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!
زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطيب منبر ته وخېژي څه کم يو ساعت وعظ کوي، اکثره يې د خبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني، په اخترکې به د معراج او په محرم کې به د اختر مسايل بيانوي ،اکثره به اسرائيليات او اساطيروايي بيابه ټول په اجتماعي ډول سنتو ته ودرېږي. بيابه دوهم اذان وشي، بيا خطبې وايي بيا جماعت ،بيا دعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسايل وونه سنت ،لس پنځلس دقيقې وروسته دوهم اذان وشو، خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو، د جمعې ټول لمونځ شل دقيقې وخت ونيوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بيروبار شو زموږ پر لار په پله د بيروبارله کبله اوږد تېل شو، خلک ولوېدل ،ښځې او نر تر پښو لاندې شول، سرک جای نمازونو ونيوه ،چېږو او د ښځو تېکريو وپوښه، چيغې پورته شوی يا حاج يا حاج بالاخره، خلک ودرېدل او تېله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچا سره تلوسه وي چې کم ترکمه يو ځل خو بيت الله سره نږدې په لومړي صف کې او هغه هم ملتزم او حجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي، داکار د کعبې ګرد چاپېره سخت دی او ملتزم ته يا د حجر اسود او حطيم تر منځ دې ديوال ته خود پرسخت دی ځکه چې د کعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواريو اوسترړيا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو، چې دمازيګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم، په يادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې يو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ، هلته صف تړل او په صف کې ځای نيول ډېر سخت دي، جمعې ته لا ځلوېښت دقيقې کله کله خولا يو ساعت پاتې وي چې صف تړل پيل شي، دصف تړلو لپاره خلک يوبل ته لاسونه ورکوي، خولاسونه نه ټينګېږي متې يوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پرووړاندې مقابله وکړي، دصف لپاره دمټو تړلی انساني ځنځير مقاومت کوي خو په هره يوه دقيقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځير څومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ، کله وشلېږي، کله يې څوتنه ولوېږي ، ياحاج !يا حاج چيغې پورته شي.

سترتياهره دقيقه ډېرېږي، تنفس ژور شي، خولې راماتې شي، ځينې دصف تړلو ، په صف کې دځای موندلويا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځينې طواف کوي، دايواځې دلومړي صف ستونزه نه ده، بلکې په دوهم، دريم، څلورم اوپنځم صف کې هم ده، په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن ديارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي، خود لومړي ، دوهم ،دريم او څلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دريم صف کې ځای نيول کله کله ،دځان په بيه تمامېږي، دلته يوثانيه غفلت يا سستي نه يواځې داچې په لومړيو صفونوکې له لمانځه څخه د محروميت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي، ځکه چې يو ځل دې ځای له لاسه ووځي، اوهغه دچاخبره پښه دې ونښويږي، نو بيا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقريباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيدا نشي نو دکعبې په لس مترۍ او شپږ مترۍ کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونو کې اخوا ديخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن د بل چا پر شا هم سجده روا ده.

ماهم په لومړي صف کې د ځای نيولو په تکل له ښي او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا څلوېښت دقيقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو څو ځله شاته تللو او لوېدلو ته اړ او ډېر ستړي او ستومانه شو، شاته مو هم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې که خير وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت او تېل ماتېل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکيو مخه هم ونيول شوه، اوس نو ظاهراً هيڅ ګوابښ نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، موږ هم کيناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ايله پنځه دقيقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پوليس راغلل ،امريې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاځېږي اوشاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم د ټوپک ډزو چې پرموږ وشول مو ځان غلی کړ، خوګټه يې ونکړه پوليس راغلل هريو به يې له مټ ونيوه او پورته کاوه به يې ډېر زيات زور يې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نوروصفونو کې هم ځای نه وو، باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خو نه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې په يوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حيران و ،چې جماعت ته دوه دقيقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ يې وکړ خير خودی، کوم خوا روان يې؟ په ليدلو يې ډېر خوښ

www.melltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وويل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېد ، په صف کې به ځای راکړې بيابه درته کيسه وکړم، همداسې يې وکړل په څو شېبو کې جماعت ودرېد ترڅنګ يې ځای راکړ ښه وو تر څنګ ولاړ کس يې هم ممانعت ونکړ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوټ

مازيګر دحج دبعثې کمېټې يوغړي راته وويل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سديس دافغان حاجيانوله معلمينو ،دبعثې له کمېټې اوځينو افغان پوهانوسره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای يې حرم ته نږدې ياله حرم سره د نښتي المکه شرکت ځلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نيم ساعت انتظار وروسته ددولت له شېږ سوو ښوونکيو او دبعثې کمېټې له درې سوو غړيوڅخه ايله شاو خوا اويا تنه راغلل،قاري سديس هم نه و بلکې پرځای يې د دکتور عبدالرحيم په نوم يوسعودی راغی او د حج مسائل اوبېلابېلې مسئلې يې څېړلې،نيم ساعت به ورته ناست وم خوندېې رانکړ،ترې راپاڅېدم. ماويل دلته په حرم کې هم ملاوټ کېږي، نوم ديوه کاروي او رالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم دسپېڅلتيا لپاره ورځي دد‌رس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فرياد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تېګه زړونه هم موم ګرځوي خو ځينې زړونه بيا له تيګو هم کلک دي او يا په رښتينې معنی حرم نه پېژني ،برداشت يې سطحی دی ليد يې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځيني خلک په حرم شريف کې هم غلاکوي حرم هم له کيسه برو خالي ندی،ډول ډول غلاګانې، ددولتي چارواکيو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمينو له غلا څخه نيولې تر کيسه بورۍ او جيب وهنې پورې.

د جيب وهنې ځو شکايتونه او کيسې مې واورېدې، يوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړنګ راغی لامل موترې وپوښت ويل يې چې په حرم کې ترې چامبايل او څلور سوه رياله ويستي دي،يوبل اندرابی ويل چې چايې کمربند په پاکي غوڅ کړی او نهه سوه ډالر يې ترې وېستي دي،يوبل تن ويل چې چاترې يونيم زر رياله وېستي دي.

يوماسپښنين مې بيت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جيب او کمربند مې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونيوه چې ور ومې کتل ديوې ځوانې ، مستې او تنه ورې هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونيوه،پرې غوسه شوم په موږ شاوخوا خلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر يې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکريم په نوم يوتن ببوزله هراتي سپين ږيري چې ساده سړی وو خپلې پيسې (۳۳ زره افغانۍ) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپين ږيری وو اومېرمن يې (دعبدالکريم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکريم ترې دخرڅ لپاره له خپلو پيسو څوروپۍ غوښتې وې نو زوم يې ورته ويلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وېستې وې اوزماله پیسو سره یې غرض ندی کړی، خسر یې ورسره جنجال کړی و خوګټه یې نه وه کړې، با لاخره دشرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مایې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسوته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګواښ وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودي پولیسوته یې سپارم وارخطاشو لږوروسته یې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې یې راکړې اود نوروپیسو راکولو ژمنه اولیک یې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وویل چې زموږیوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسودالپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته یې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله یې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به یې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بردطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې ودرډېده خوشې یې کړ.

دحج په ورځوکې ټېلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم یې له سر نه وهي او هم یې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ ریاله پلوري اوله بلې خوا د بهرنۍ

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالو او دکورنۍ مکالمې بیه فې دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرایې اونرخونه اسمان ته خېژي،په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یوائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم،هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دا یوائې زموږ د شرکت مسؤولین نه وو چې خپله دنده او له حاجیانو او دولت سره کړې ژمنې یې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورین او د نورو شرکتونو مسؤولین هم له دوی ښه نه وو یواځیني شرکتونه چې هم یې په مکه او هم مدینه کې حاجیانو ته له حرم سره نږدې ځایونه نیولي وو المهاجراوالمبارک شرکتونه وو د دواړو مشران پښتانه وو، دوی د نورو په پرتله حاجیانو ته ښه خدمت کاوه، په مدینه کې یې د شرکت په لګښت په ټولو هغو ځایونو ګرځول چې معمولاً یې حاجیان دلیدلو اوزیارت تلو سره لري.

ګل اغا چې دلوګر دکلنګار اوسېدونکی دی اوخپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وویل چې موږ د شپږو شرکتونو مشرانو پرېکړه کړې وه چې د حج اواوقافو وزرات لخوا د حاجیانو ، دلېږد په پروسه کې چې دهرچا په نوم قرعه (پچه) وختله نو ټول به پکې شریکان یو که یو سهم موږ په برخه شو او که ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۲ تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه، دګلاغا په وینا دا سهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې دا پنځه شرکتونه یا د پنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زموږ د شرکت (سیروسفر بامیان) مشران له ګلاغا پرته نور ټول شیعه ګان وو.

محمد عارف د هرات، سید نصیر دکابل د چهار دهي، شیخ معصوم علي په قوي ګومان دبامیانو او عبدالله دکابل په دریمه کارته کې اوسېږي او همدلته دمعاملاتو رهنماهم لري پوه نه یم چې اصلاً به دکوم ځای وي .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سيد نصير ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده،خونور حاجيانوته مخلص نه و ، دحاجيانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجيانو په چارو کې له ده سره بوخت وو خو تريخ ،کبرجن اوبې حوصلې انسان و هر وخت به يې جنګ و.

زموږ دشرکت مسؤولينو هم د حاجيانو روغتيا ته پام نه کاوه،دخپلو داوبو ، غم ورسره نه و اودقرارداد له مخې ددې خدماتو عرضه ددوی دندې وې خو ځو ځله ځينې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به يې کيسه کې هم نه وو،بيابه زه په مسؤولينو پسې تللم، مسؤولينوزما احترام کاوه، ښايي لامل به يې داوو چې پوهېدل زه له چارواکيو سره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکايت کولی شم ،څوځله ما ناروغان دعمارو مخ ته راغونډ کړل اوپر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

دشرکت مسؤولين يوبل ته هم غله وو سيدنصير ، عبدالله او ګل اغابه پرمحمدعارف تو رلګاوه چې په هرات کې يې له حاجيانوله ټاکلي نرخ څخه ډېرې پيسې اخستې دي،ددوی په وينا ، ددې شرکت ډېر حاجيان د هرات او بادغيس اوسېدونکي وو او دوی بايد په هرات کې پيسې تحويل کړې وای اوپه هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجيانوته وويل چې که دومره پيسې ډېرې راکوئ نو نوم موليکم که نه په مخه مو ښه، ددوی په وينا ، عارف له ځينو حاجيانو آن له يو نيم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجيانو په نه زړه ماته هم وويل چې پيسې ترې ډېرې اخستل شوي خوپوه نه شوم چې دکوم دبآو(فشار)له کبله رسمي شکايت ته چمتو نه وو.

دوی به ويل چې محمدعارف کوښښ کاوه چې دحج په ورځوکې پخپله هم حج ته ولاړ شي،سره له دې چې مخکې يې هم حج کړی دی، سره له دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغلی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته د سعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دټاکنې په اړه یې ورته شرایط هم ایښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سربښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه،دشرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یې چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلوسره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤولینو پرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو موږ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانوته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته رښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینوکې نشته اوڅوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شو په هراتۍ لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پربښبود : نه هرو مروبه یې راته وایي.

چې یوه شوه نه مې پرېږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمینوپه ازموینه کې نه ناکامېږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به مورږ تاهم وړیا حج ته ولېږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجوکې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس مورږته درې زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجوپه څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زمورږ ښوونکی یې اوحج دښوونکیوټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانو کې راغلی هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلو نو یو څه موده وروسته احمدي راته ټیلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې وروره شرکت خو پرما سخت چل وکړل او ډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،د معلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه څوک ښیي چې مایې پرځای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومایې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خووروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځوکې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم اېښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې اوسپین ږیري خوپرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خوپه همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې رواني کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دا نسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردۍ ښځې له پردي سړي سره دومره ونښلي لکه یو بدن.

مابه په لومړیو وختونوکې خپلې پلاستیکي یوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ دپټې، اوکمربند اوبې احرامه دپرتاګه دبډې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار یوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه یې داوه چې که له مخکې انجلۍ یاښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دورون اوسینې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عایق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال میلیونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکلیو سره مخ شي چې ښکلاته یې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وایې چې یاره په دنیاکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شي چې هغه لومړۍ دې له یاده ووځي.

بدرنګې هم همداسې درواخله کله کله خو دځینو بدرنګو په لیدلو انسان حیران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسي چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پیداکړی،دځینو ښکلو او بدرنګو خلکوپه لیدلو انسان ته داسوچ پیداشي چې هغه په فولکوریکوکیسوکې چې دښاپېریو او دیوانو یادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همدا ښکلې دي اوهغه دیوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معیار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معیار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتیاده،خو بیاهم دښکلیو پر اهمیت سترګی پټول ناشونی دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکی حقیقت دی چې په حرم کې جنسي غریزې وېدې او په جنسي اوغریزوي مسایلوکې ربښتیاهم شیطان بې واکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترڵی وي کـه حـوره هـم پـه مـخ درشـي نـو هـيڅ ډول تمايـل بـه درکـې پيدانشي.

له لوستونکيو په بخښنې،ښکلا ته زه هم دټينګې نه يم، دښکليو په ليدلو په اوبو کې هم خوله کېږم او دهرې ليدلې اوناليدلې ښکلې، يار اوخريدار يم خوهلته مې له الله ج څخه په اخلاص غوښتي وو چې په دې برخه کې مې له هر ډول شيطان څخه په امن وساتي، شيطاني وسوسې مې رندې اوکنې کړې اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هيڅ دنارينه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زمادا سوال يې قبول کړ او دهغې چا ښکلا هم نه يم بې تابه کړی اونه يې راباندې منفي اغېز کړی دی چې په ليدلويې دغرونوپه څېر همتونه لړزېږي.

يوځل د کعبې بيخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن يماني څخه حجر اسودته ورنږدې شوم ګورم چې يوه ځوانه ،ښکلې او چاغه سپين پوستکې ښځه، په ياد مې نه دي چې اندونيزيايې به وه اوکه مالېزيايې له حجراسود څخه راګرځېدله په څومره خواريوبه يې ځان حجراسودته رسولی وي خوله هغې خوا ورتـه د راوتلو لار اوچانس نه وه،بالاخره مجبوره شوه چې دخلکوپه سرونو لکه لامبو وهونکی ځان وروغورځوي اود يوه له سر او اوږې څخه دبل اودبل له سر اواوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو يې چې پر ځمکه د قدم اېښودلو ځای وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښو نيولې تر سينو پر نورو بار وو ماويل له دې ثواب څخه خو داګناه ښو چنده ډېره ده. يوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښه کار اوسنت دی خو چې بل ته زيان نه وي اوکه بل ته زيان يا نوروته تکليف وي نو په لاس يې مسه کول او آن له لېرې ورته سلام کول هم کفايت کوي يا په

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وینا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خو دبې ستړی مخنیوی او نوروته زیان رسول هیڅ بدیل یاځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتیاق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ایلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه یوځل خوحجراسود ښکل کړي ډېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبیت الله د لیوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په ببروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بیاهم نه صبرېدم،یوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نیم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له یوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نیسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونیسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له موږ دواړونور خلک مخکې شول،اوموږپه ټیل کې شاته وویستل شوو ، دې ښځې راباندې ډېرې پټکې وکړې.

یوځل په ډېر زیات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې یو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقیقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو دیو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه یې زماسر ټیله کړاوخپل یې په حجر اسود کې ننویست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننویست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود یې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله اوپوزه ایښی وو ،له بلې خوا تېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅوبه مقابله وي کېدلی شي چې دتېل خپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ ،هغه دتیګې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه ،هغه هم سر اخواکړ خو دایواځې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروتېله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوېستی و، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده یواځې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یواځې د شونډووپر ښکلولو بسوالی نه کوي ،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سرېتې او سورۍ تیګې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولو چې فارغ شوم نودسترتیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه ووپاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان ورواچوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښې لاس مې پورته کړ،هلته ښې لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد څملاستم، دې ستړیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

يوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځينه جامو کې يوتن سرلوڅې روان دى اوڅادر يې په اوږو پروت دى ورته ومې کتل ماويل راځه ټيکرى يې پر سر ورته واچوه اونصيحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دابنځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې ورواړوه نو ګورم چې ښکلى کوسه (بې ږيرې) سړى دى.

عملي حج

بالاخره دحج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلى وو ،هروخت پرما او خپل ورور حاجي حبيب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونوځان ډېر ستړى نه کړو چې بيابه دحج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي يو ، سره له دې چې حج اوس آسانه شوى هم دى خو رښتيا هم ډېر سخت اوله ستړتيا سره مل عبادت دى .همدالامل دى چې دحج دنيت يا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انى اريدالحج والعمره فتقبله منى ويسره لي:يعني خدايه زه دحج او عمرې نيت لرم له ماڅخه يې قبول کړه اوماته يې اسانه کړه.له حج پرته په نورو عباداتوکې د (ماته يې اسانه کړې) لفظ نشته دى.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوى موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونوکې پرېښودل او يوکوچنى لاسي بيک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم يوولس بجې منى ته روان شو لار کمه ده،خوبيروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی او موټر هم ورو ځي، یو ساعت وروسته په منی کې د خپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږ ته لا د مخه د خپل اړوند مکتب (۷۸)لخوا له نقشې سره په منی کې د خېمې شمېره، موقعیت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷_وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځایېدل ،موږ په خیمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابیان هم زموږ ۵۷ نمبر خیمې ته راننوتل او ویل یې چې دجنوبي اسیا مطوف یامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولین ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نیمه برخه مو هغوی ته ورکړه بیا ویده شو، سترګې مو سره ورغلې وې چې بیا یې را ویښ کړو ویل یې دا خېمه ټوله زموږ ده او موږ ته یې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپینو اور او او بو ضد خېمو پوښلې ده، په هره خېمه کې ایرکنډیشن ،فرش، هرتن ته نوې بړستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده یوه کمپل او یوه روجایي پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د او بو ترموز ایښی وو، دچای لپاره دګرمو او بو برېښنایي سستم هم فعال وو خوترموزونه یوځل له اوبو اویخ څخه ډک شول بیا چا ډک ونه لیدل بیروبار ډېر وو چاته نه یخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونو او د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو، ځوانان خوبیا هم ګوزاره کوي خو سپین ږیري او ښځینه ډېر په تکلیف وو.

ګرمي هم ډېره وه او ډېر احرام والایې بې ستره کړي وو.

په سبایې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم، ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبیروبارله کبله ترې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډۍ ته یو ځل سحر او یو ځل ماز یګر ورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپیني خیمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خیف او جمرې ښکارېدلې .دبیت الله د ساعت یا زمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه او دخیمو ځایونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی او ښکلې هوایی پلونه تېر شوي او ټول سړکونه دعامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،او به خیمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابیان دي، او مکتب هم همدوی ا ستخدام کړیدي.

له ماماڅخه مې په ټیلیفون دهغه ځای وپوښت ویې ویل چې په ۸۰ مکتب کې دی ماویل څه نږدې به وي یو مکتب ،ترمنځ دی د ټیلیفون دشبکې انټن او ستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پایې او ټیلیفوني، لوړ لوړ انټنونه وو خو هغه راته وویل چې ده ته دا نښې له سره نه ښکاري، با لاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ د پښو کوم یو نیم ساعت مزل دی، یعني موږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قیمتي ډېره زیاته وه،داوبو یوریالي بوتل په دوه ریاله ،یو کیلو بېخونده خوغټې کېلې چې یو کیلو یې پنځه داني کېدلې په لس ریاله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې ولیدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چینایي وې ، یوکیلو انګورپه ۱۲ ریاله پلورل کېدل ، خوداوبو مصرف ځکه ډېر زیات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دلیدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسپدونکیو سره مخ شوم ویل یې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په یو هوټل کې کار کوي او هر یو ته د میاشتې دوه زره ریاله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منی حکم او وخت

منی دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه یو ائې پنځه کیلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې او نهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بیا حاجیان له دې ځایه عرفات ته روانېږي، منی ته دتللو رسمي وخت، یوم الترویه (دترو یې ورځ یا دذوالحجې اتمه ده) خو مخکې تلل هم ورته روادي، زمونږ دشرکت مسؤولینو بیروبار او سبا یا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلو ته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منی کې، دذوالحجې داتمې ماسپښین، مازیګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روایت کوي چې رسول الله ص فرمايي: حضرت جبرایل رض دترویې په ورځ حضرت ابراهیم ع منی ته بوته او همدا پنځه لمونځونه یې هلته پرې وکړل له هغه ځایه یې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روایت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منی ته روان شو همدا پنځه لمونځونه یې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترویې یافکر کولو ورځ له دې امله وایي چې حضرت ابراهیم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ویل شوي و چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي اوکه رحماني وي؟

ډاکټرمحمد الیاس،عبدالغني، وایي چې منی بهولوته وایي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وایي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وایي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وایي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته را لنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تیګووویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهي ازموینه کې بریالی شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یواځې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې ستړې بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطاني وسوسې او غرایز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) او ګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو او دحضرت محمد ص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدا بیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګو دخپرېدو لامل شوې، سورة نصر او سورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي. رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې، نوروته یې هم همدلته دقربانۍ امر کړی، او ټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه، دولسمه، او ځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأخر فلااثم علیه لمن اتقی) (۴) (۴) البقر ۲۰۳:

یعني: (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي او په دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده او څوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده، داټولې لارښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي). سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی، دمنی ساحه یې پراخه کړې، لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړې، ګڼ تشنابونه، حمامونه، دخښلو اوبو ځایونه، فریزرونه، داوداسه ځایونه یې پکې لګولي، خېمې یې ډېرې منظمې درولي، دترافیکي اووګړنیز بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دخښلو اوبه ټولې فلتر شوې دي، ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي، دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن د کمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کيلو متره لار څلورپنځو ته راکمه شوې او پر لار د ځنبلو لپاره ديخواوبو، اوداسه او نورو اړتياوو انتظام شوی دی.

حضرت يزيد بن اسود ،فرمايي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او د سحر لمونځ مو له هغه سره د خيف په مسجد کې اداکړ، خيف مسجد کوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته د تاريخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چاروا کيو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې د تاريخ مکه په حواله ۳۱۰۵ ميليونه رياله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد څلور مناری هم دي، دمسجد د سړولو لپاره په کې څلورسوه لس ايرکنډېشنونه ،اوله يوزراوسل ډېر پکي نصب شوي دي.

له مسجد سره جوخت له زرو ډېرې بيت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځايونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شايمني اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روايت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولينو وويل چې ښايي سبا ډېر زيات بيروبار وي نوله همدې امله همدا اوس عرفان ته روانېږو موږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکليف وي څوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وليدل چې په احرام کې يې خپل ځان ته پام نه وو او دعورت ډېرې برخې يې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره ويښ وو خو موټر رانغی بالاخره ويده شو سبا دعرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانيان له موږ وړاندې شول .زموږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ويل يې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې رابانديږ ورځ تېروي ټول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وويل چې موټر ته صبروکړئ خو ويې نه منله لږ وروسته موږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو. پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپينو احرامونو کې حاجيان ښکارېدل، تابه ويل چې دسپينو پرښتو باران شوی دی .دبيروبار له کبله خپل ځای ته لس نيمې بجې ورسېدو.

زموږ خيمې دعرفات په پای جنوب ختيځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشکو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعااو تلاوت مو پيل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زموږ پلې را روان شوي څه باندې دېرش تنه ملګري ستړي ستومانه خوله خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وريجې،چرګ،جوس،يوبوتل اوبه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو دماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،دشرکت مسؤولينو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه يې داوه چې بيروبار ډېر دی بيا خپل ځای نشي پيداکولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زموږ نه ډېره لرې و ،په پوښتنه مو پيداکړ،خوپه مسجدکې دومره بيروبار وو چې يوکيلومترۍ کې يې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیاهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجدته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو ، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وومسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا.

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مویوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدونو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خوپه هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپین ږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زیاتېده اخر دومره اوړد ډېل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دبیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اوډېرو هڅواو سترړتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورې اوغتې او کوچنۍ تیګې پکې ډېرې دي ، د بیروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو یوملګری مې هم راسره نه و، نیم ساعت ،څلوېښت دقیقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او د غونډۍ په شمال لوېدیځ اړخ چې دراښکته کېدلو لپاره ځانګړی شوی و ورو ،ورو راښکته شوم.

دا ښه وو چې د پورته کېدلو او ښکته کېدلو لارې بېلې وې او پولیس هم فعال وو، وروسته چا راته وویل چې د جبل الرحمة په ټېل کې په دې ورځ څوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه د پېښوریانو خبره ښه چک لګاوه. د ماسپښین په لمانځه کې د عرفات په لوی مسجد یامسجد نمره کې بیروبار ډېر زیات و دننه مسجد ته ورتلل تقریبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېیله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه یې وګورم همداسې مې وکړل، مسجد مې پیدا کړ، د مسجد نمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم څلوېښت دقیقې لاره ده ،مسجد نمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بیروبار وو خوزه ورد ننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سیل مې وکړ، دننه او بهر وګرځېدم، بېرته خپلې خېمې ته روان شوم، بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم، ماویل په لنډه به ووځم، خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبیل (خیرات) وېشل کېده، لوی لوی موټر به له جوسو کېک ، کلچو، پیپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وریجو، په ډېیوکې له بندو خوراکي توکیو ډک وو، په ځینو ځایونو کې به د موټر مخ ته کتار خلک ولاړ و او سبیل به یې غوښت، زه چې له مسجد نمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مانېام نږدې وو، پرلاره ځو ځايه سبيل وېشل کېده ،ماخوخپل ځان له سبيل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي، يوځای کې يوموټر ولاړ و ځو لوی لوی ديګې يې ترې راښکته کړې وو، ځوځايه يې پرلاره ايښې وو، هرڅوک به يې چې وليدل نوپه اصرار به يې ترې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به يې حاجي له لاسه ونيوه ،پرما ناوخته وه ،ښېره مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي، چټک روان وم چې يوتن له لاسه ونيوم په ځانګړې تشويقوونکې لهجه يې راته وويل(ياحاج سبيل سبيل) ماورته وويل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې يې نښودم.

په يوه، يوځل مصرفه پلاستيکي کاسه کې يې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له تهوتې سره واچوله په بله کاسه کې يې راته وريژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او ښېره مې هم وه له دواړومې ځلورمه برخه هم ونه خوړلی شوه، خدای خبر چې دوی به پدې موټر کې ځوديګې غوښه او وريژې راوړې وې ورځ ختمه وه خولاهم ديګې له غوښو اووريژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره يې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شويدی ،دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په يو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي، داسلامي امت لپاره يو کلنه استراتيژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه اواجتماعي اوښکې تويې کړي خوحاجيان ټول مسجد ته نه ورځي يا دورکېدلو له وېرې يا دځای دلرې والي له کبله يا دناراستی له کبله دماسپښين لمونځ په خپلو خېمو کې کوي، بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبياهم ټول حاجيان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نیم یې هم په کې نه ځايېږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپیکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتیاوو سره سره مو هم دامام تکبیرات وانه ورېدل، اونه یې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجدید ، اومنی الوادی په نوم دڅلوروروغتونو اوپنځلسو عامو روغتیایي مراکزونومونه حاجیانو ته ورپیژندلي و اودمرستولپاره یې د۹۹۷ اودامنیتي پېښو لپاره یې د۹۹۸ ټېلیفون شمېرې حاجیانوته ورکړې وي.

ماښام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه یوډول جوړ شوي ،یوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پولیس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکلیف مې ځای پیداکړهلته هم دلارښووني لپاره لوحې لګول شوې خوپه شپږ میلیونو کسانوچې جامه یوه وي، موټر یوډول ،خېمې یوډول ،دکمپونونقشه یوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له ځانګې وپوښتل هغه راته وویل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل یو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وویل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بیروبار ډېر دی موټر تېز تللی نشي هغه ملګري داهم وویل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښایي دپښو پنځه شپږ دقیقې لار وي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعیت اوشمال او جنوب یې نه پېژندم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸مکتب یوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وویل چې لېږد دې پرموږ دی خو صبر وکړه چې یومناسب موټر پیداشي یوتن تور، نوي ځوان ته یې وویل چې ما یو موټر ته وخېژوي.مافکر وکړ چې دابه تور پوستی افریقایي وي خو هغه ځان د پاکستان د سند ایالت دلاړکانې اوسېدونکی راوښود ماپه دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړې وي په لاړکانه کې او په ټوله کې په ټول سندکې د خپلو ګرځېدلو ورته وویل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به یې ځان دحج د پروسې مسؤول او کله دحکومت جاسوس معرفي کاوه.کله چې پوه شو چې زه افغان یم نوقسم یې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن ولید نو دده لخوا پرې سل ځله سلام ووایم اولاسونه یې ښکل کړم.ډېر کېکونه ،کلچې اوجوسونه یې راته راوړل.همدلته د مدینې منورې یوه اوسېدونکي سره چې یو مهذب اوباخبره شخص وو په بنډار وربرابرشوم د اسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمین په نړیوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مینه والو اوپلویانو و خو ویل یې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بندیزدی اومینه وال یې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو دیوې سیمې حاجیانو به لا دمخه نیولی وو دځینو مخ ته به لسګونو حاجیانو ورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو،څوځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي اوټپې کړې وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به یې پیل کړ،تک سره اوښتي وو، دهغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم ،هغه دچاخبره هوسۍ مې په منډه نیولی شوه،اوله پاړه چناره په اسمانڅکو غرونو اودکېږ ورېږې په کوتل به چې له بیخ څخه یې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلې چانټې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیاووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکټیا ووهله ،ازره اولوګر به موتر پښنو تېرکړ اوپه کړېې وړې، تېزین ،شینواریوبه خاکجبار،خوردکابل اوترخپل مرکزبګرامیو په درې ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه یم.

خیر له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند یوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ایرکنډیشن پکې چالان و ،ګرمي موورکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمېږي په پښوروان دي،داسانې او پرانیستې لار دموندلوپه لټه یې اوږده لار وټاکله خو بیاهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچیان هم تنها دي او زه هم ترې بېل یم، خفه شوي دي،په کابل کې د پنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره یوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټیلیفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره بېل بېل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی یې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړي زړه مې نری شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم یوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ایرکنډیشن موطبیعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې دیوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه میدان کې دمیلیونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل څوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حیران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماویل که دومره ځای پیداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پیدا کړم خو دیوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان یم، شپه پخه تپه تیاره ،خودلته سپین پرق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل یو ملګری ولید ،زړه مې په سترګوباور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام او ستړي مشي وروسته یې وویل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخوا تیا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوی مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جای نماز هوار کړ، یوڅو تنه نورله ښځو سره راغلل هغوی هم همدلته واړول، پولیس څو ځله راغلل ویل یې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خو موږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته د خوب په نیت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ویده شوی وم چې یو چامې پښه وخوځوله راویښ شوم ،د سترګو له غړېدلو سره مې پښوته پر پرتو ښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم یوې ښځې راته په اردو وویل چې ورور جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه یې په تکلیف کړې یم ،زه چې ویده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوی هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پیدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ویده شې بیابه دې له پښوسره دا ښځې په تکلیف شي،ډېر وخت ویښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې یواځې دڅهار اندام لپاره نوبت ونیوه ،بیت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپین ږیري نارینه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ویده ،څوک ویښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پیدا کړم ،ځکه چې دلته دا ښځې ویدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وينس ياويده پاتې شم، وړاندې مې ځای پيدا کړ راغلم جای نمازمې وهوور اودميده تيګو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنومولود لامل په اړه،بېلابېل روایات او دریځونه دي ځینې وایي کله چې حضرت ادم عليه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه راښکته کړل شول نو ډېره موده له یوبل بېل وو بالاخره همدلته یې سره وموندل،اوو پېژندل ځینې وایي چې حضرت جبرائیل عليه السلام، حضرت ابراهیم عليه السلام ته دحج مناسک ور وښودل، او بیا یې په همدې ځای کې ترې وپوښتل (هل عرفت)یعنې: (ایا یاد دې کړل) هغه ورته وویل هو!

حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمایي دې ځای ته ځکه عرفات وایي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضرت ام سلمه رضي الله عنها فرمایي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنیا اسمان ته راښکته کېږي او پرښتو ته وایي چې داخلک پریشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شویو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بیخي عرفات ته لاړنه شو حج یې نه صحیح کېږي رسول الله ص فرمایي (الحج عرفه)یعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددین دبشپړتیا دزیري ایت (الیوم اکملت لکم دینکم) یعنې:نن مې تاسو ته ستاسو دین بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، ﴿فاذا افضتم من عرفات﴾(۵) یعني: (کله چې له عرفات څخه رانبکته شوئ..)

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۱۲او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فوارې لګولي چې اوبه دډېروکوچنیوذور په بڼه شیندي دافوارې ډېرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوخوک نه لمدوي. دچاپېریال دښکلا په موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خویوه برخه یې ترې بهر ده، دامسجددعرفات لوېدیځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلویدیځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم یادېږي.

رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته یې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم یو خوړ کې دماسپښین لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم یادېږي، دا دعرفات له ساحې لرې وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوځو وروسته دامسجد ختیځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختیځ څخه لویدیځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)یې ۲۴۰ متره دی، ټول دننني مساحت یې یولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸٫۸۰۰ مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی یې ۱۲۰ متره دی لومړۍ او دوهمه برخه یې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل یې دادی چې بهرنیان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج یې نه کېږي.

دمسجد په وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې یو سایه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر یوه لوړوالی یې ۶۰متره دی درې لویې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۶۴لویې اوکوچنۍ دروازې لري په یو وخت کې درې نیم لکه لمونځ کوونکي پکې ځایېږي، ۱۷۰۰ایرکنډیشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډيو او ټلويزيون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځايونه پکې جوړ شوي دي.
دعرفات اومزدلفي ترمنځ اوس نهه، نوي سړکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة ياد رحمت غونډۍ دعرفات ختيځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرين په نومونو هم يادېږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه يونيم کيلو متر واټن لري،خودبيروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۶۵ متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی يې ۲۰۰ متره ،دلويديځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا يې ۱۷۰ متره او ټول مساحت يې ۲۴۰ متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر يې چوتره هم جوړه شوې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپايپ دی،چې اوبه او هوا يخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښې خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچني څلور ديوالي ده، حضرت جابر رض وايي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته يې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ايت (اليوم اکملت لکم دينکم....)يعني نن مې تاسوته ستاسو دين بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته دنمره مسجد مخکینۍ برخه ده ،داساحه نه دحرم په حدودوکې ده اونه د عرفات. دلته یو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه)واوروله، چې د رحیم المختوم دلیکوال په وینا یولک اوشل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړی حیثیت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنی اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنومونې د لامل په اړه یې ویل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلووروسته همدلته یوبل ته نږدې شول، یاداچې حاجیان دلته په تیاره کې یوځای کېږي ،یا داچې حاجیان له دې ځایه یوځایي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځایونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پیلېږي ترمأزمین (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالی یې څلورکیلومتره اوټول مساحت یې ۱۲،۲۵کیلو متره مربع دی دمزدلفې یادونه هم په عظیم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروالله عندالمشعرالحرام)(۲) یعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج یاد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دی، حضرت عمر رض فرمایي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ یوځای اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولې وو ،خوویل یې چې ماخودلته اړولې دي خوټوله مزدلفه دقیام یااړولو ځای دی.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ یو ځای دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په یو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړی دواړه فرض بیا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځای دی خو خوب هم پکې روادی.

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولینو ویل چې وروسته بیروبار ډېرېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل او دس کلک ساتلی وو ، خو پرتشنابونو د بیروبار له کبله مو نور ملګري ډېر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه، په کتار کې غلام دستګیر ودرېد او چې وار یې راغی نودی له کتار څخه ووت او هغه یې وړاندې کړ، هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو، د ننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام یې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې ډېر وځنډېد، نو ورغی لومړی یې پرې ور غږکړ خو چې ځواب یې وانه ورېد دروازه یې ورو ټکوله، چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بدحال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شیطانانو دویشتلو لپاره له اویاوو ډېرې تیګې واخستې، د شرکت مسؤولینو د جمرو خواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې د مزدلفې له ساحې ووتو نو بیا راباندې دم اوړي او د مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې د سپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي، خو هغوی راته وویل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته ډېر بیروبار وي.

خیر راروان شو، په دې خاطرچې ملګري موورک نشي، نوورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، د افغانستان بیرغ مو د کتار سرته روان وو، ښځې اونارینه کله ورک اوکله پیدا ، نه مو وادې محسر ولید ، نه چا منډه وکړه اونه دبیروبار له کبله منډه یاتېز تګ کېده، اونه پرې خبرشو.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ مو په تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده،پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اودڅښلو اوبه پرېمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوړې اویخې اوبه پکې پریمانه وې،موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږو چې لمر راختلی وي،خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ،ځوځایه کېناستو،خوپولیسانوناستې ته نه پرېښودلو،کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ،بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ،پرلاره به یویو کمېدلو،نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته ځوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ،دپولیسانوله وېرې یو ځای کېناستلی نه شو،همداسې مو وکړل څونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو،ماځودقیقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ،که څه هم زموږپه مذهب کې له لمرختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی،خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه،پولیس پر ټوله لار ولاړ وو،دبې نظمۍ مخه یې نیوله،له هیچاسره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجې به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرۍ پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنی اومزدلفي ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوی دحبشي دپاچايمني عيسايي والي دمرغانو په واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زېږديزچې عام الفيل هم ورته وايي او درسول الله ص دمبارک ميلاد کال هم دی ترسره شو ، په دې اړه ،تاريخ ليکونکيو ،په لږ تفاوت داکيسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده،

امام ابو الاعلی مودودي په تفهيم القران شپږم ټوک دسورة الفيل په تفسير کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډيز يې دادی چې ،ابرهه دااقتصادي ،سياسي اوديني مو خولپاره په يمن کې کليسا جوړه کړه او غوښتل يې چې خلک نور دکعبې پرځای ددې کليسا زيارت وکړي ،خودکنانه قبيلې يوعرب ځوان په دې کليسا کې دکليسا دتوهين لپاره انساني حاجت پوره اوکليسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخريب لپاره يې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځينو عرب قومونه په ځانګړي توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سيمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چاليدلي هم نه وو ،دوی دکروت کاڼو په ښېر کوچنۍ کوچنۍ تيګې په مښوکوکې نيولې وې او پردوی يې ورول چې په پايله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفيل په شمول ۱۳فيلان هم وو.

مفسرين وايي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به يې ويلې شوه ،پمن،به شو،پوستکی به يې تور اوغوښه به يې ورسته شوه، داپه دې معنی ده چې الله ج شاوخوا يونيم زر کال وړاندې پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبيولوژيکي وسله کارولې ده،ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن يې اتومي اوبيولوژيکي وسله لري مفسرين وايي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کي پټ شو نو کاڼی به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوريوته هم ننوځي.

حافظ ابن قيم جوزي وايي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تيز روان شو اونورو حاجيانوته هم سنت دی چې له دې شپلې ياکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځايه اغزن تار تاوکړی او پوليس، حاجيان نه ورپرېږدي.

ځيني تاريخ پوهان وايي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وايي چې ابرهه دلته ذليل اوله حسرت سره مخ شو.

ځيني بيا وايي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم يادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرپنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپيدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعايي وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاريخ ليکونکي ليکي چې دقريشو مشر قصی چې دحضور ع په نيکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجيان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خلیفه سلیمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشید داور پرځای ستري ستري شمعي بلولې ،وروسته ،په دریمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو برېښنا هرڅه سپین پړق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه میلیونه ریاله یې پرې لګولي دي له ختیځ څخه یې لوېدیځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض یې ۵۲متره او ټول مساحت یې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په یو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هریو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواووته دنارینه او ښځینه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خیف مسجد پورې پنځه کیلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجیان یواځې لویه جمره په تیګو ولي ،جمره اصلاً میده کروت کاڼوته وایي ددې لپاره چې په دې تیګو شیطاني سمبولونه یاشیطاني ځلې ویشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ویل کېږي.

دخیف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بیادوهمه جمره بیا لویه جمره راځي،بیروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړیزه هوايي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بیخ ته ورساوه،اوه تیګې مې ورواري کړې، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثروتیګې دشیطان پرځای پر حاجیانو لګېږي .تیګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شیطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شیطانانو ته دتللو لار بېله د وتلو بېله ده یاپه بله وینا حاجیان دمسجد خیف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوشمال خواته ښکته کېږي حکومت شیطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لوړي پوړ، دوهم پوړ، دریم او آن څلورم پوړ کې هم ویشتل کېږي.

لوړو پوړیو ته برېښنایي پوړۍ (زینې) پورته شوي په یوه خوا دورختلولار په بله خوا یې د ښکته کېدلو لار ده. پولیس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، او نه د تللو پرلار بېرته راتللو او نه د بېرته راتللو پر لار تللو ته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ویشتلو اوزګار شوم اخوا دېخوا مې وکتل چې که کوم ملګری وموموم، خو څوک مې ونه لیدل. سترې هم وم. کرار کرار د خپلې خېمې خواته روان شوم، د جمرې او زموږ د خېمو ترمنځ ډېر لاروه، موږ د مزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زموږ کمپ وونو له دې ځایه کوم سل متره مخ په منی د مزدلفې لوحه وه. لارموندل هم اسانه نه وې په هر حال، خېمې ته روان شوم، بېروبار ډېر زیات وو، خو ما د خپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګانې نښه کړې وې، زموږ کمپ ته نږدې د موبایل انټنونه هم وو، خو بیا هم کمپونه سره ورته وې، د خپل کمپ موندل سخت وي.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم، سره ثنا وه، په دې کمپ کې د جنوب اسیا د مطوف اړوند د ۷۸ مکتب ۵۰۰۰ حاجیان وو خواوس ډېر کم خلک دلته ښکاربدل زموږ کمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه، چې باید وېې کړم، سر وخریم او احرام وباسم، ملګري مې لانه وو رارسېدلي زموږ د شرکت ډېرو خلکو د صحایفې په نوم یو شرکت کې د قربانۍ لپاره نومونه لیکلي او پیسې تحویل کړې وې.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ویشتل دحج له واجباتو څخه او ابراهیمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وویشتلې او امر یې وکړ چې (خذوا منی منا سککم) یعني له ما څخه مو دحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ویشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شیطان زموږ ازلي دښمن دی او له هر ډول شیطان او شیطاني وسوسو سره باید تل په جنګ واوسو.

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي: کله چې حضرت جبریل ع ،حضرت ابراهیم د حج دمناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شیطان ښکاره شو ، نو هغه همدلته اوه تیګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه یا لویه جمره همدلته وویشتله او په ۱۱_۱۲_۱۳ یې له زوال وروسته درې واړه جمرې وویشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړیدي ،له لومړي څخه تر څلورم پوړ پورې دګردو دایرو په منځ همداپایې د شیطانانو یا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپایې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شیطان لیدل شوی او دحضرت ابراهیم ع لخوا پر کاڼو ویشتل شوی دی. سعودي د بیروبار دمخنیوي لپاره حاجیانو ته ډېرې اسانتیاوې رامنځته کړې دي، دا دایرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲ هـ ق کې جوړې شوي موخه یې اسانتیا اوپه یو ځای کې دتیګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دایره جوړېده نو دلویې جمرې ترڅنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي یاپایه نیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ده.دلومړي یا لویې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ دشیطانانو له ویشتلواوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زماملګري هلته لا راغلي نه وو ،سترړی هم وم اوپه احرام کې هم خو لا مو دحج ځینې مراسم لکه قرباني، حلق اوطواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

مور د مولنا یار محمد په هڅونه دقربانۍ لپاره دصحایفي په نوم یوشرکت کې داخله کړې وه، زموږ دشرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو،هلته مو په خپله پسونه ولیدل ، دهر نفر لپاره مو دیوه پسه ۴۲۰ ریاله تحویل کړل او دپیسو رسیدېې راکړ، دشرکت مسؤولینو راته وویل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالیږئ اوکه موپه ټیلیفون خبروئ موږ ستاسو پسونه حلالوو، ماډګروال سمیع ته ټیلیفون وکړ هغه اوڅه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشویش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، اوپه ټیلیفون خبر ورکړئ نو تاسو ته ښه وکړي خو بیا حلاله درته نه کوي.

موږ ته څو تنو خپل وکالت اودشرکت رسیدونه راکړل چې دهغوی په استازیتوب هم دهغوی پسونه قرباني کړو، حکومت دحج په ورځوکې د ازدحام په ځای کې ټکسي اوعام موټر نه پرېږدي،موږ له ۵۰ دقیقوڅخه پر پښو ډېرمزل وکړ،او دشیش ابو داؤد پرلاربازارته راووتو،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحایفي شرکت ته روان شو،په رسید کې دشرکت ادرس وو،سره، له دې چې زموږ دټکسي چلوونکی دمکې معظمې اوسېدونکی وو،بیاهم په موندلو کې یې له ستونزوسره مخ شو او اخوا دیخوا ګرځېدو ، څوشرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب موترلاسه کاوه،مولنا یار محمدته مو ټیلیفون کاوه، دهغه ټیلیفون،بند و.

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او دمولنا دټیلیفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زموږ خفګان اوستړتیا یې لا زیاتوله،نور دشرکت له موندلو مایوسه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وویل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ یې په موټر کې پرېښودلو رسید یې واخست،ځودقیقې وروسته راغی ویل یې ځای مې وموند ،خو شحاله ورسره روان شو.

څه باندې یوه بجه مو شرکت وموندہ،پرشرکت ډېر بیروبار وو هرچاغوښتل پسونه یې ژرحلال شي،ځکه چې تر ځوحلاله ونه کړي نو نه وېښته کمولی شي ،نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچاپرشرکت نیوکه کوله چې پیسې یې له ډېرو خلکو اخستي دي اوحلالې ځایونه (قصابخانې)اوقصابان یې کم دي،سلګونه خلک منتظر ولاړ و ،د ځینو په پرچویا رسیدکې سل پسونه وو آن یوافغان خو ددوه سوو تنونماینده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده،او هر سړی به دځو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکیل وو ،موږچې حالاتوته کتل نو نن خوپربږده آن سباهم وختي نوبت نه راته . مکي چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولو هڅه وکړه،په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې،له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجیانو له وېرې ځان پټ کړی او ټېلیفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستي دي.

ځینو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخیستی اوځینې حلال شوي پسونه یې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجیانو دبیروبار له کبله یواځې حاجیان هم همدلته نه ځایېږي قرباني خو لاپرېږده ،دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستیال محترم منیب صاحب راته وویل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېرش زره حاجیانوله ډلې څخه یو اځې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول دمزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وینا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحیح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه یې غوښه ،موږ غوښتل چې زموږ ذبحه زموږ بروړاندې وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجیان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټینګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټېلیفونونه وکړل،خپله ننووت چې بېرته راغی ویل یې لږ صبر وکړئ کار کېږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترخنګ دڅارویو ګڼ منډویان شته دي . زموږ دشرکت یوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجې ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سمیع ته پیسې ورکړې وې چې دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوایې ذبح کړي، خو پرمایې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و ،موږ داعرب ډریور له ځان سره ملګری کړ،ښه وګرځېدو څاروي مو بیه کړل دامهال بیې را پرېوتې وې، په هغو پیسو چې موږ شرکت ته ورکړې وې ښه پسه کېده ،یو اوښ مو بیه کړ ،پنځه زره ریاله وو ،یوبل یې راته په درې زره او اوسه سوه ریاله بیه کړ،زموږ یوبل ملګری هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ ریاله یاسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰ ریاله ورکړه، دحاجي ګلاغاپیسې کمې شوې، ماته یې وویل چې ته یې له خپل جیب څخه ورکړه ،چې راغلې دربه یې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سمیع څوځله ورپه یاد هم کړې خو تر اوسه یې هم ندي راکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونوکې موږ يو د ټکسي ډريور ته ورکړ ،يويې يوبل تن چې زموږسره يې د پسونو په پيرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر يوبل يې همدلته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

موږ سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله تړلي دي. ببرته صحايفي شرکت ته ورغللو خو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښين لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نيمې بجې نوبت راغی، يوتن منشي به راغی د ځلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به يې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنيز جال اوبل خواته دمذبح ديوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځايېږي بيا يوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي،هلته يې قصابان په چړوحلالوي، کله چې دحاجې په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نوبيا حاجي نه خبرېږي چې رښتياهم ذبح شو اوکه نه،اوآيا دا پسونه ټول ذبح شول؟ يعني که شرکت ټګي وکړي حاجيان پرې نه پوهېږي ځکه چې څوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زموږ څوارلس پسونه وو،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بيايې په چتونو پورې اوسپنيزو ميلوپورې نښتو چنګونوکې راځوړندوي،په پايپونو يې وينځي اوله دې ځايه دا چنګونه کشوي اوځای دنويو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتبرو بستل ياځان غول ډېر دي ګويا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوي ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته موږته وويل شول چې پسونه مو ذبح شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره اوخپلې عمارې ته روان شولو ، ماښام ورسېدو ګوروچې دمولنا اوښی نجیب چې زموږ په شرکت کې دمعاش په بدل کې توظیف شوی و له موږ مخکې تللی ووځانته یې ډېرخوندور خواړه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو ،سمیع دهغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه ،دچرګ ټوټې په ترخواوترشو مسالو کې له یوډول خوندورې چکني او داوګې (هوګه)له مربع سره هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندوروخوړو دنوم او ادرس پوښتنه وکړه ،هغه وویل چې دېته البیک وايي اوپه همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري، په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ریاله وښوده ماته په ۱۲ریاله هم ارزانه ښکاره شو ،خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو ،ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت دمرچ ،تروشو موادو اوسرکې چکني دچرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکاري کې چې ور ننوېستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي اوبې مرچوهم چې عربان یې تریخ ته حار(ګرم)اوبې مرچو ته بارد(یخ)وايي البیک مو چې وخوړ بیابه مو په شرکت هر وخت راغوښت ،له یوتن څخه به په ډبي کې بند یوخوراک اضافه کېده، په مدینه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پرلار وو.

په مدینه منوره کې زموږ د استوګنې په وروستیو کې یوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون د شرعیاتو د پوهنځۍ استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیان د ماسپښین له لمانځه راووتو ویل یې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده، مایې ورته ډېر توصیف وکړ، هغوی هم تشویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب د پیسو رسید راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خوني ته وېوړل اوزه هملته پر میز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنې مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو، له سلام وروسته یې په ګیله من او ماهیجن انداز راته وویل چې تا خو ښه ښت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیران شوم ځکه چې عنایت الله زما ګران دوست، نېک ارام او سرخلاصی شخص وو ،په مکه معظمه کې به هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم د شرعیاتو استاد وو خو د حج ډېر مسایل یې له ما پوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خو پرېږده آن بې اخلاصه اوبې میني خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول ښه ښت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې یکې څه ونه موندل په حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړي وروره څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندېښنه او سودا لازیاته کړي،: (هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړستا لخوا) ورته مې وويل چې استاده وارخطا او انديښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وويل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بيه خبروې او موړدې نه خبرولو؟ هغه هم البيک ډېر وستايه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البيک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبيک له خوړلو وروسته مو سرونه وخربيل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر يافرضي طواف په نيت روان شوم، دګرمۍ او پلي تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونودرد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه يوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وويل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بيروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته دتللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتيا کيلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکيلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی .

وموپتېيله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نيمې بجې موټکسي ونيوه او منی ته روان شو.

داختر په ورځو کې قيمتې ډېره زياته وه ټکسي وانانو د لس ريالو په مسافه کې اويا اتيا رياله غوښتل موږ دهند دراجستان ايالت له يوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار دبیروبار له کبله بنده وه، پوره یونیم ساعت په موټر کې ناست وو، اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډېر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلي مزل وروسته دخیف مسجد له لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو. پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجد خیف ترڅنګ چاخیرات (سبیل) کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډیو مو پلي مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافرۍ خوږلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم، پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او ښناک یې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و، ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطیف هم له مدینې منورې ۴۵۰کیلومتره لېرې په قصیم کې کرایي خونه لري خوټکسي چلوي وایي چې ګرځم راګرځم اوپه خپله خونه کې په میاشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دایواځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې اوکورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي اونورو عربي هېوادونوکې یې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله یې مېرمن او کورنۍ نه دي لیدلي، بیاچې کورته راغلي نو میاشت یوه نیمه یې تېره کړې بېرته تللي اوپه کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږیو دوست دپنځه ویشتوکالو راهیسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچیان یې هم د پاکستان دهجرت د چاپېریال کې په یوه کمپ کې په ختېنو کوډلوکې اوسېږي په دې پنځه ویشت کالو کې به یې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچیانو سره نه وي تېر کړي، دده ددې پنځه ویشت کلنۍ مسافرۍ دمحصول اوسپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور اوپتې نه درلود او اوس هم دري ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلې نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووایاست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ایا دداډول خلکو مېرمنې انساناني نه دي؟ ایا هغوی نفس، جنسي غرایز ،غوښتنې اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرایزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوایا کورنۍ به یې په کې مسؤولې نه وي؟

یو ځل زمایودوست قاضي ته یوه دوسیه راغلله، یوچا یوهلک له خپلې ورینداري سره دنامشروعو اړیکو په تور وژلی وو ښځه یې هم محکمې ته راوستې وه، داښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴ کاله عمر به يې وو قاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم يې؟ښځه نه منکره شوه اونه يې قسم او قرآن وکړ -ويې ويل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خليفه يې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژنې،تاته ديو انسان او بيا ديوعالم په توګه انساني غرايز ،فطري غوښتنې ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه يې تونده اوپه عين وخت کې ژړغونې شوه ته ووايه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، يوه مياشت راسره و اونور رانه تللی دی، دايې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ ليدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عياشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بيولی هم شي خونه مې بيا يې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ويډيويي چکرونه هم رالېږي،پيسې هم خپل پلار او ورونوته رالېږي،ورونه يې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،خوزه دکور وينځه يم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې يورګانې د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته يې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ايازه انسان نه يم،زه خواهشات اوغرايز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژوندیې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابيولی هم شي نو ولې مې نه بيايي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هيله اواسره؟ دلېورونو او يورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غر اوري اونه مېړه، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پريمانه دي،اوزماپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشریعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اوښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر ځلور میاشتې وخت ټاکلی دی، یعني د اسلام له نظره مېړونه باید له له ځلور میاشتوډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو یوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ایران ،اردن ،مصر اوسوریې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امریکا،کاناډا او استرالیاته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشینونه به یې چلول اوهغه درانه کارونه به یې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به یې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوند به یې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنیان، چې عربان یې اجنبیان(پردي)بولي سعودیانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمریانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعیت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکیت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود یو کفیل په نوم به وي اوډېر کفیلان بیافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ یې فکر واوړي بیادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه یې په مفتوکې دځان کړي،که لږ یې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبیا متکفل یا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخي

په حرم کې ډېربیروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ له دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ویشتل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې یوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښیار شخص وو ،ماته یې ویل چې زه دې غاییانه پېژنم، هغه ځان دکامې اوسېدونکی ډاکټر ناصر او د درانه استاد محمداصف صمیم او قاري عبدالله تروزی راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وویل چې دقاري صاحب عبدالله موریې چې داستاد صمیم خواښې ،دتره ښځه اوترور هم ده له ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټر ناصر شکایت کاوه چې دحج او اوقافو وزارت دحاجیانو پر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمین یې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عمارې له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغه دحج اواوقافو وزیر په دوه مخۍ تورن کړ اوویې ویل چې یواځې دنمایش لپاره یې څو عمارې حرم ته نږدې نیولي دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدیر اودهغه یو دوست په ټکسي کې دجمرو ویشتلولپاره روان شو ،له شیش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوایي پلونو مو په دریم پوړ کې نږدې ماښام شیطانان وویشتل.

ټکسي چلوونکی دمکي اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نیوکه کوله چې یواځې دځان په غم کې دي اویواځې خپل جیبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قېمتي)ډېره شوې دکورونو کرایې لوړې شوې او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره ځوک کار نه کوي.

هغه وویل چې ده تر داځه مودې پورې دکور کرایه ۱۲۰۰ریاله ورکوله خواوس یې پرې ۱۹۰۰ریاله کړېده.

هغه ځو ؛لوړې اسمانځکې ودانۍ راوښودلې، ویل به یې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده اودادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازودنومونو په شمول هرڅه انحصار دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بیې

سعودي له خرما پرته بله میوه ډېره نلري،په منی کې قېمتي ډېره زیاته ده،مالټه،نارنج ،منه ختکی او غټې ،غټې بې خونده کېلې او بې خونده چینایي ناک کیلو له لسو تر شپاړلسو ،ریالو وو، اوله منی پرته په نورو ځایونو کې له اتو تر څوارلس ریالووو،په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستیکي قوطیوکې وریجې،د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تیار په یخچالونوکې ایښې وي، په منی کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه ،بند خواړه ،پنېر اوډوډۍ به مولناخه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه،حاجیان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصرنه و کړی اواحرام به یې غورځولی و ،چابه قرباني نه وه کړې،چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پیسې ورکړې وې خوبیاترې هېڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ویشتې ،څوک به څوځو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه لیده اونه چاپېژانده له حاجیانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه،چارواکي به په لوکسو موټروکې اخواودېخواګرځېدل، په منی کې یوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتیاوه ،ښه شړکنده باران وشو،پرلارو اوسړکونو اوبه وبهېدلې،موږته تشویش پیداشو چې هسې نه اوبه مو خېموته راننوځي له دې باران سره هوابه شوه .

(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر د دریمې شپه موهم په منی کې وکړه، سبا سحر (داختر په دریمه) چې د جمرو ویشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم اندار یې وو او د ځینو ستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانو ته وویل چې نن مو په منی کې وروستۍ ورځ ده، خپل بیکونه راوړئ چې عمارې ته یې وړو، حاجیانو خپل لوی بکسونه په عمارو کې پرېښې وو او کوچني لاسي یادغاړې بیکونه یې ورسره وو، دا بیکونه یې ورته راوړل کله چې بیکونه راوړل شول، نوورته یې وویل چې اوس د هر بیک په سر پنځوس ریاله هم راټول کړئ چې د ټکسي کرایه ورکړو، دې خبرې حاجیانو ته خوند ورنکړ، ځینو یې جنجال پیل کړ، چې دا پیسې خو ډېرې زیاتې دي، موږ د لته کم ترکمه ۱۸۰ تنه یو، دا خو نهه زره ریاله کېږي او ټکسي خو دوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورته هم دا ویل چې که څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي او بیک یې حاجیان مجبور وو، ځکه چې هر یوه عمارو ته بیکونه وړلی نه شول، او په جمروکې هم پولیسو نه پرېښودل.

زه چې خبر شوم، ډېره غوسه راغلله، مولنا مې کوښه کړ، په غوسه مې ورته وویل چې لږ له الله ج څخه وویرېږه ته څنګه مسلمان او بیا افغان یې چې له ژوبلې ګوتې نیول کوې، ته څه فکر کوې چې دا حاجیان د شکایت ځای او بله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټیلیفون کوم او ستاله نا روایې خبروم مولنا ماته وویل چې استادجانه ستا او ستاد ملګرو بیکونه به وړیا ویسو نور یې څه کوې، ماورته وویل چې دا یواځې زما او زما د ملګرو خبره نده، دا ټول ز ماورونه دي، د شرکت مسؤولینوته مې وویل چې د دې بیکونو لېږد خو ستاسو کار او مکلفیت دی ولې یې نه وړئ؟ او ولې مولنا ته د دومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورته ورو ورو ډېرېده، هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او د دې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم، با لاخره سید نصیر او مولنا ګوبنه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته یې وویل چې څه همدومره پیسې ترې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ، شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا او د شرکت مسؤولین له ماډېر وېربېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې (استاد جان اینه ده روز منی رزق ما رابه لغت زدی)

ما هم ورته د عزت الله څواب دابیت واوروه چې :(دلته خو هر یو سړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم د دوهمې په څېر جمرې (شیطانان) له زوال وروسته ویشتل کېږي، خو د دې لپاره چې بیروبار ډېر زیات وو ډېر حاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل، لس نیمې بجې به د مزدلفې او منی لوی سړک ته چې له پاسه پونبل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، د سړک دواړه خوا د څښلو اوبه ،داوداسه ځایونه او بیت الخلاوې جوړې شوې دي.

د بیروبار له کبله تلل د مېږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونو کې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لږ وړو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یو کتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې د نظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یو چامې پر اوږه لاس

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زموږ کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،سترې مشې ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپېدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینو په توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زموږ یو بل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیدا کوم،اخوا دیخوا یې وکتل با لاخره له څو دقیقو وروسته هغه سړی هم راپیدا شو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زما هم ملګری دی خوزما دکشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوبڼه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکتر فضل الرباني چې اوس هم ما ووینې نو رانه وپوښتي : ((مشرحقیارصیب څنګه دی؟ په ځوانه ځوانۍ کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلې وه وخرییله . زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نیني چېچلی او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمیني په خام تارترل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله اینبې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رڼا ورځ پرې داسمان ستورې شمېرلی اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته يې وايم خوداحقيقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به يې نه وررسوئ ځکه که خبرشوچې مايې له مظلوميته څوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې ووهي. زما منځوی ماما او مېرمن يې تېرکال دواړه يوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې ـ ښايي له وېرې. خپلې مېرمن ته دبي بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن يې ورته تراوسه بابی فلانی (دفلانۍ پلاره) غږکوي.

کله مې چې ديونليک دابرخه ليکله نوزما داوښي زوی نجيب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وويل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي.څودقيقې موپه روانه ضرور خبرې اوکيسې وکړې يوبل ته مو دټېليفون شمېرې ورکړې اودبيا کتلو په هيله مو خدای پاماني وکړه.

له عمومي سړک څخه خيف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوې وې،ماکله په دې مسجدکې لمونځ نه ووکړی،اوغوښتل مې چې دماسپښين لمونځ همدلته وکړم،دلارو تړلو حيران کړم، بالاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کټارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ څوسړکه دي،له پوليسانو مې پټ يابه پوليسانو هم ځان تېروبست اوګذشت به يې کاوه،ځان دمسجد منځ ته ورساوه،ايله ايله زوال شوی و همدلته مې دماسپښين لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وويشتې که څه هم بيروبار ووخوجمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وويشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله يوپوليس نه مې وپوښتل چې شيش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شيش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلوپه ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبيروبار له کبله به خلک دمچيوپه څېر پرموټرونښتي وو، له موټروخلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم ديو فلاينکوچ سرته وختم،موټر له ډېر وخت وروسته له بيروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه راووت او حرم شریف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له یوه تونل څخه راووت لږه لار یې نه وه وهلې چې حرم شریف راورسېد .

موټړ د بیرو بار له کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅو چې مې له جېب څخه پیسې راوبستلې نوموټروړاندې لاړ کلینډرېې هم نه درلود پنځه ریاله مې یوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ویل چې بیا یې چلوونکي ته ورکړي خوهغه راته وویل چې ډریورپنځوس ریاله غواړي حیران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کیلومتره یا پنځه دقیقې هم نه وه .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

یودوکان ته وختلم جوس مې وڅښه اوداودسه د تازه کولو په فکرشوم د مازیګرلمانځه ته **۴۵** دقیقې پاتې وې د حرم سالون کې د دارالتوحید کانټیننټل هوټل او د مکې شرکت هوټل ترڅنګ څمکتلې[زیرزمینۍ] ته ښکته شوم بره پرې د نارینه وو داوداسه ځایونه لیکل شوي وو خولاندې لوی تونل اولوی دوطرفه سرک وو له پوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟هغه ځواب راکړچې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېرمزل وکړ بالاخره په یوځای کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لویه دروازه وه.په دې دروازه چې ورننوتم نوپه منځ کې لوی سالون اوښي اوچپ خواته لسګونه تشنابونه ووچې همدلته هم له خلکو ډک وو ما هم همدلته اودس وکړ له تشنابونونېغه بره لارنه وه ماوېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړشه کېدلی شي د حرم سالون ته چېرته پورې، ختلې وي په تونل کې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هیڅ دوتلوځای نه راځي په تونل کې ختیځ،لوېدیځ،شمال اوسهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پنځلس دقیقې وروسته تونل پای ته ورسېد یوځای ته ووتلم ګورم چې بازار،لوړې ودانۍ اوکورونه دي نه حرم ښکاري اونه منارې،په پوښتنه،پوښتنه د شاوخوا پنځلس دقیقې مزله وروسته حرم ته راغلم ایله مې جماعت ونیوه،پرلارشړکنده باران ونیوم. باران دومره ډېراوتیز وو چې په لږوخت کې د حرم په سالون کې اوبه ډنډاودمکې په کوڅوکې سیلابونه وبهیدل ماتریوتجیرلاندې چې د یودوکان مخې ته ولاړوو لمانځه ته ځای وموند خوهمدلته هم له باران څخه خوندې نه شوو.له ګریوان څخه ترپیڅولوند خیشت شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خووبرېدم چې دماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت ځلورم پوړته پربرېښنايي پوړېوورو ختم داشرکت خداى خبرڅوپوړه لري، په ټولوکې دوکانونه اوسترې، سترې مغازې دي ماهم ځوشيان بيه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپېښوربنارد کباړي بازار په ځيرد سل ريالوشی په زربيه کېږي اوبيابښکته ترسلوچې په هرڅوجوړشول .يوه سپينه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره يې وپېرم ديومتربيه يې راته دوه زره رياله (څه باندې پنځه ويشت زره افغانۍ يا څه کم پنځوس زره کلدارې) ووېل په چنو ،چنومې زرريالوته رابښکته کړ،زمادرې متره پکاروه.مادوکاندارته وويل چې له دې جالۍ سره خواستريالاندې پوخ هم پکاردی.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندارراته په تريو تندي ويل چې نه ! درې زره رياله به يوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پيسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځېدم سم دکابل دنوي ښاراوپېښوردصدرکيسه وه دکابل دنوي ښارپه ستې سنټرکې چې کوم شی په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې يې په دوه زره افغانۍ اخيستلی شې همداسې دپېښورپه صدرکې هم.رابښکته شوم ماښام لمانځه ته يوساعت پاتې وو .ديوهوټل ددروازې کېڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځاى و په غزيدلوپښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاييدم همدلته مې بوټان سرته کېښودل اوويده شوم چې سترګې مې وغړولې نوماښام ته لس دقيقې پاتې وې په دومره بيروبارکې مې ښه آرام،ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې دجامولمدوالي ته فکرپريشان و اونه مې بيروبار ته اندېښنه وه خووروسته يې شخک کړی وم.په دې ورځ مې په تاوده سعودي کې دپسرلي تازه هواولېده.

هلته له خلکو سره بله مينه،بله جذبه،بل اشتياق، بل فکر،بل احساس وي.هلته له سره دا اندېښنه نه وه چې که په اوبوکې ودرېدم نوناروغ به شم يابه مې جامې لمدې اويا په ختواويا خيرنې شي په هماغه وخت کې چې شرکنده باران ورېده اواوبه ترپنډيوپورې راختلې وې نودبيت الله مطاف اودحرم سلګونه جريبه سالون له خلکوډک وواوخلکوسجدې په اوبوکې کولې.

له ميني ربنتونی خوند

له حج وروسته مولومړی جمعه وه اودجمعې لمانځه لپاره موچمتووالی ونيوه ماغوښتل چې وختي لاړشم خوسميع دکوټې کلي [چابي] وړې وه راباندې ناوخته شوه دحاجيانوبيروبارهماغسې اوج کې و .په ډېرزحمت مې ځان دابن لادن له مسجد څخه وړاندې دپول پر سرپه يو صف کې له حرم څخه ډېر لېرې ځای کړ،تردې وړاندې حرم ته نږدې دځای موندل دمرغۍ شيدې وې. په صف کې مې خواته يوه تورپوستې سوډانۍ وه ډېره عابده،زاهده اوارامه ښځه وه اوله الله ج سره درازاونيازڅخه دخونداخيستلولپاره يې دبدن دهرغړي بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه په اوږه ورسره ودرېدم له ماسره خودنارينه توب اوښځې توب فکر و خوهغه له خپل خالق سره دومره بوخته وه چې خدای ج خبرکه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وې چې خواته يې نارينه او كه ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ كاوه چې په هغه حديث كې چې وايي لمونځ ستركې يخوي هغه خوهمدا لمونځ دى همدلته هغه دمجنون كيسه هم رايادة شوه.مشهوره ده چې يوځل چاپر مجنون غوسه وكړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ كې تېرشوې؟مجنون ورته وويل چې آفرين پرتااو ستاپر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي ليلا مين يم اودومره يې په مينه كې ژوردوب يم چې ته مې له سره ليدلى نه يې.اونه دې له لمانځه خبريم خوته چې داصلي اوحق لايزال دمينې دعوه كوې اوورته په لمانځه ولاړوې نوحضوردې دومره برابرنه ووچې زه دې وليدم.

حرا ، د نوراو پلوشوغار

سبامو حراته دتللوتابياونيوه دماسپښين له لمانځه وروسته ځوتنه راووتو په ټكسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،يوملګرى موډېرلوكس كروزين پسې ورغى ماته خندا راغله چې داكروزين كله له ده سره ځي ګورم چې ددواړواشارې پيل شوې مامې ملګري ته وويل ته نه وينې چې داځومره لوكس موټراوځومره لوكس سړى دى داكله له موږسره ځي .هغه ځواب راكړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه ريالـه مې ورسره تګ راتګ خبره وكړه.په دې خدماتوكې پرموږدځوردغره سرسري كتل اودحراغره ته وروستل اوهلته موږته انتظاراوبيرته حرم ته بيول شامل وو زه ورسره مخكې كېناستم ډريورتورپوستى ځوان عباس احمدابن علي نومېده چې له مكې نوي كيلومتره ليرې دعصيم اوسېدونكې و زماملګري هم دبادغيس دقادس ولسوالۍاوسېدونكي عبيدالله،حاجي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان،غلام نبي اوحاجي وکيل وو.دمکي په پاک ښار،ښنو پارکونواوړنوتونلونويي لومړی دثورغره ته وروستو،په غره کي مودانسانانوکتارونه وليدل چي يابه غره ته ختل اويا راښکته کېدل.له ليرې مودغره اوخلکوننداره وکړه له هغه ځايه حراته روان شودعزيزيه پرلاروتو ښي لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حديبي ته تللی دی دحديبيي هډه په عزيزيه کې ده.دملک فيصل پرپله دالمعصم پرواټ روان يو شيطانان يا جمري راته ښکاري.دحراغره ياجبل النوربيخ کې له موټرڅخه پلي شو.که دزړه سترګي بيناوي نوخوارلس نيم سوه کاله وروسته هم په جبل النوريادرنا اونورپه غره هماغه ملکوتي وړانګي ښکاري،پلوشي تري اوري، دغره په لمنواوخوکواوس هم دنورانيت ، هدايت ، صميميت اوشفقت ښا او ځلا ښکاري .دغره په لمن کې ډېر کورونه دپاکستاني پنجابيانو، هنديانو اوبنګله ديشيانودي،دغره لمنه تريوحده ستغه اوسخت کوتل دی وروسته زيني(پوړی) پيلېږي،

دغره په بيخ کې ترکومه ځايه چي موټر تللی شي دهمدې خلکودوکانونه دي ،دلته هم هماغه دود دي دشلوشی په سلوبيه شي اوبيرته شلوته راشي دلته سم دپيربابازيارت غوندې کوچيان په زوره له خلکوپيسي غواړي په عذراوزاری پرخلکواوبه خرخوي خلک دومره اړاوتنګ کړي چي پخپله پيسي ورکړي دلته هم خلک بيلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه کندوکې خاورې اچوي کله کله يې پر کرنډی [دسپنه] مساله [شګه اوسمنټ]پرکومه زينه اچولي وي اوورته ولاړوي پيسي غواړي په هماغه ډول لکه دکابل_جلال اباد ،کابل_کندهار اونورسړکونه چي له پخولو وړاندې يې به يې په هرخومتری کې يوتن له بيلچې اوټاټکي سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلکوبه يې دسړک دجوړولوپه نوم پيسي غوښتلې. نارينه اوښځې ،زاړه اوځوانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول سترې اوخولې یې پرمخ روانې وې حراته د ډېرراتلونکې پښتانه، دپاکستان پنجابیان اوبنګله دیشیان وو، خوترکان، ایرانیان، مصریان، اندونېزیایان اومالیزیایان هم لیدل کېدل، دلته هم دپیربابادزیارت په څېرکوچنیان دپیسولپاره له لمنې نیول کوي، یوې ښکلې انجلۍ ماته داوبوبوتل راوړاندې کړخوماورته وویل چې داخوګرمې دي، هغې ژر، ژر رانه روانه شوه، ماپه دوکان کې اوبه واخیستې خوچې له دوکان نه راووتم ګورم چې هغې دیخواوبو بوتل راوړاندې کړ.بیا مې ترې هغه هم واخیست.دحراسوري یاغارته دختلوپرمهال مویوځای څلورشادیان [بیزوګان]هم ولیدل. غارته تر ډېره پرلوړه سړک هم جوړ شوی دی اوموټر ورځې خونورهم غره ته پر پښوختل شته خودمولوي احمدي په وینا، غارته له سړک پرته [۱۱۷۰] پوړۍ دي. په جبل النورکې هغه غارچې حضرت رسول الله[ص]به پکې ناست وو، دمراقبې اوذکر، فکر لپاره مناسب اوله خلکوبه ګوښه ځای دی. شاوخوایې ټول غرونه اوغونډۍ دي هلته یواځې له یوذات سره اړیکې وي. حضرت محمد [ص]هم له بعثت څخه وړاندې همدلته تفکراوتدبرکاوه.هغه وخت نه دهدایت لپاره قران اونه جبرایېل وو، داهغه وخت وو چې دجهالت تیارې دعربوپه ټوله جزیره خپرې وې خلکوبه پخپل لاس بت جوړکړاوبیابه یې هماغه خپل پیداکوونکی، پالونکی، ساتونکی اوروزي رسوونکی باله .خلکوبه خپل دزړه ټوټې [لورګانې]ژوندۍ ښخولې .حضرت محمد [ص] پوهېده چې داهرڅه باطل اوناسم دي هغه دحقې لارې، دبشریت لپاره دروښانه تګلارې اودریښتوني خالق اوالله ج پېژندلولپاره له خپل کورڅخه شاوخوا اوه، اته کیلومتره لېرې دغرونودلړۍ منځ کې دې غره ته خته، دځوځوورځوځرځ(توښه) به یې له ځانه سره واخیسته چې هغه به ختم شونوبیرته به راغی دحضرت خدیجةالکبری له خواچمتوشوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرخ به یې واخیست اوبیرته به جبل النور ته روان شو ،رسول الله[ص]حراته له تللووړاندې ریښتونې کېدونکې خوبونه لیدل رسول الله[ص]دهمدې غره په سرکې په یوغار کې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پیرزوینه وکړه ،خپل استازی یې ورته اودرسالت دروند بارېې دهغه مبارک پر نازکو اوږو کیښود دلته چې الله[ج] لومړی کوم پیغام هغه مبارک ته ورولیږه هغه په لوستلو اولیکلو[سواد اوزده کړې]امر و دا له معارف،پوهې،رڼا ،سواد ،لیک اولوست سره داسلام ژورې اړیکې اوپه اسلام کې دپوهنې ارزښت ښه څرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]به په کې کېناسته ډېر بیروبار اوسخت تېل وو نراوښځې هڅه کوې چې هماغه سورې ته ځان ورسوې یوله بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې سترې اوسرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځای ته ځان ورسوې اوهملته دوه رکعته لمونځ وکړې خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دې بس یوه مینه ،له خپل ګران پیغمبرسره روحې تړاواوهغه ته دعقیدت اوپیرزوینو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بیروباراوبې سترۍ کې له لمونځ کولو څخه دلمونځ نه کول غوره دې خوبیاهم طاقت رانغی په همدې بیروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهملته مې دوه رکعته لمونځ وکړ. غارتېټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زموږ ملګرې غلام نبي ددې بې سترۍ په لیدلو توبې ووېستې اوویل یې چې وبربړم الله[ج] ددې بې سترۍ له امله پر موږداغر وانهړوي عبید الله وویل که دثورپه غارکې هم همداډول تېل اوبې سترې وي نوزه خونه ورځم.نراوښځې دیوبل په غېږکې وو یوه ځوانه ښځه مې ولیدله چې څوتنوله لاسونو اوڅوتنوله پښو ونیوله ،دغارله خولې اوبیروبارڅخه یې ووېسته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخیژوله .د سعودي حکومت د ثوراوحراپه غروکې کارنه دی کړی نه یې دختلواونه یې دراښکته کېدلولپاره کومه اسانتیاارامنځته کړې. زمایه باورښایي لامل یې داوي چې حرااوثورته تلل دحج برخه نه ده اوسعودي حکومت دلته ورتلل ضرورنه.. بلکې آن بدعت یې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نوبیابه دحج دیومنسک په څیردلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډېرې زړې ښځې اوبوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسرکانتینونه ووخو قیمتې پکې ډیره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو راښکته شو لاندې استاد عباس احمد خفه و اوویل یې چې ځنډ مو وکړ ښتیاهم ماښام ودلمونځ ځای موداستاد خوښې ته پرېښود.

حرا یاجبل النور دحرم شمال ختیځ ته واقع دی د سمندرله سطحې څخه ۶۲۱ متره اودځمکې له سطحې ۲۸۱ متره لوړدی، دې غره ته پوره اګزازي یامنحني ډول دې ځکه یې د پوره یو شمېرډېردی اوورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته یوه دروازه یاعماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۷۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۷۰ متره مسافه کې له یوبله مخکې شي ددې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودرېږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقرا باسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد [ص] حضرت جبراییل همدلته دغه په اصلي بڼه ولیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حرا څخه د جمرو په لار راووتلو د ملک عبد العزيز په تونل حرم ته رااروان شو دبيرو بار له کبله تونل بند و خو د سالنګ او ياد رونتې د تونل په څېر په کې د چاړزه نه تنګېده ځکه چې سپين پړق او ايرکنډيشن چالان وو پرون له جمرو څخه پر پښو لاړو خو نن موټر پريمانه وو او د حرم حرم چيغې يې وهلې زه په مخکينۍ څوکۍ د استاد عباس احمد سره ناست وم د لاربندۍ په همدې شېبو کې مې ورته فکر شو چې ټول ورون يې لوڅ وو ماورته ووېل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خو هغه راته ووېل چې دوی يوائې همدا اوږد کميس اغوندي او پرتوګ ورسره نه اغوندي خو لمن يې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لار خلاصه شوه او له تونل څخه ووتو نو د حرم په برج موسترګې ولګېدې پاو باندې اوه بجې وې او د ماسخوتن لمونځ تيار وا واذان وشو د باب بلال سره موځای ونيوه نفل مو وکړل څو دقيقې وروسته اذان وشو او جمعه ودرېده

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودي شتمن هیواد دی خو دلته هم د شتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نیول شوی دلته هغه د الفت صاحب خبره یود وینې له فشار او د وینې د ډېربښت له امله مري او بل د وینې د کمښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه دلوړو خیالونو او ژورو فکرونو خاوند و. هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غمیزې یاد پانګو دوېش په کار کې د انډول نه شتون او د دې غمیزې ناوړو پایلوته متوجه و په سعودي کې د دې ناانډولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، یو تن به د میلیاردونو ډالرو خاوند وي بل به په خاورو کې ژوند کوي ،دیو پر پیسو به دلوېدیځ بانکونه ډک وي او بل به وچې ډوډۍ ته حیران وي .همدا اوس دلویدیځ بانکونه دعربانو پر پیسو څرخي ،پیسې دعربانو او صنعت، تخنیک، سوداګرۍ او پرمختګ پرې دغربیانو روان دی غربیان هم کله ددوی له حماقتونو او عیاشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر یو او بل نوم یې شتمني کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امریکا دعربي متحده اماراتو دشیخانو، امیرانو او شاهزویانو څخه شاوخوا اوه سوه میلیارده ډالره په یوه او بله پلمه کنګل کړل. دلوېدیځ په بانکونو کې دعربانو د پانګو او پیسو ساتل د دې لامل کېږي چې عربان دلوېدیځ مریان شي ،ځکه چې پخپله یې خپل لاس دهغوی تر تیګې لاندې کړی دی . که دوی دلوېدیځ هره روا او ناروا غوښتنه ونه مني نو میلیاردونه ډالریې کنګل کېږي .عجیبه ده پیسې او شتمنې هم ددوی ده او مریان هم دوی دي.

په سعودي کې دابن لادن او جاحظي په نوم دوه شرکتونه د شتمنیو دانحصار دوه ښې بیلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمنې دي چې حساب یې له دوی هم غلط دی. خو بل خوا بیا دهمدې هیواد اتباع د حرمینو شاوخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدینې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شریف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه لیدل کیږي. ځینې سوالګرریښتیاهم معیوب وي اوځینوبیادګدايۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه ترلي ، پربدن یې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمینه یې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانديې سوځي داسې مې هم واورېدل چې دسعودي له ګاونډیو هیوادونو اوآن له سوډان اونوروافریقايي هیوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدايۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چارواکیو څوځله بهرني سوالګرپه ډله ایيز ډول نیولي اوله هیواده یې و یستي وي خو ډېرژرپر یوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپیسوله ورکولو پرته یې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعیوبیت دومره جدي ونیسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپیسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پولیس یې هم مخه نیسي خووس یې نه رسیږي. ځینوسوالګرو په نورو ژبو هم دسوال الفاظ یاد کړي دي: (حاجي بابایک ریال،حاجي بابا یک ریال) اوازونه کوي ځینې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلي ځینې موپخپلوسترګو ولیدل چې دخلکودتېروبستلولپاره یې لاسونه په ځنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوترلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهي په کتابونوکې مې دحجرالاسود په اړه ډېرڅه لوستي اوله حاجيانواورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله ځومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې ځکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يوملګري مې له لېرې راوښود .په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه څووم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې اواشتياق غوښتنه مې داده چې په مکه کې زمادشتون په دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج په ورځوکې خودژوند په بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله په جنوبي کونج کې دملتزم اودکعبې دروازې ترڅنګ ايښی دی دلته دومره بيروباروي چې دطواف مخه يې نيولې وي که دحج په ورځوکې څوک دحجرالاسودښکلول وغواړي نوچې ځوان اوتکړه هم وي اوحجرالاسود يومتری ته ځان ور ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله په دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوچالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دتيل څپه پرې راشي دومره لېرې يې بوځي چې بيايې ورته ورتلل څوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يوه عربه ښځه هم ورته ډېره نږدې شوې وه، تېل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله .د ليوني په څېريې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينه وو وساتي

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ،په داسې حالاتوکې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسېږي . ما هېڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود ته تللې وي اوبېرته پټ سرراغلې وي ،زه پوهېدم چې د حجراسود له ښکلولو څخه یې نه ښکلول ښه دي خوبیاهم طاقت نه راته پنځه ځله مې دمرګ په قبلولو، جنګ اوټېل ماټېل ښکل کړی دی.

دحجرالاسود د ښکلولوپه برخه کې یو ستره ستونزه داده چې ددې تیګې بهرنۍ برخه چې په اسانه شونډې ور رسېږي پوښل شوې ده .هرڅوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورننږدې شي اوماد هغې، بالاخره موږ دواړه ټېل راووېستلو ،دېخوایې راباندې ډېرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست ، که ددوی کوم ملګري به داتیګه نه وه ښکل کړې نو څلور پنځه تنه به یوځل اویوځایي ورغلل نوروبه خلک ټېل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زموږسره یوڅوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښکلول غواړي نو موږته دې زر ریاله راکړي موږیې وررسوو .د حجرالاسود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورته په حرم کې شپې تېرولې، اسانه وخت اود بیروبارد کمښت دشېبولپاره به په حرم کې پاتې کېدل، یوځل د حج له مراسمو کوم شل ورځې وروسته د حرم د خادمانودیوتن سرګروپ (شاهد)سره دحرم په دریم پوړ کې ماسخوتن ناست وم چې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګېد، یودوست یې له پاکستان څخه په تیلېفون

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ويل يې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټېلېفون وکړ او ډېر خفه و ، ويل يې چې له اخترنه تراوسه ډېرکوښښ کوم خونه يم توانيدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته يې ورسوي خوشاهد ورته وويل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خوداکارنه شم کولی ځکه چې يوخوهلته د بيروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی اوبل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپوليس اويا د حرم خادم يا کارکوونکی په دې کارونيول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووايه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې يواعشاريه لس متره پورته ايښودل شوی ،اوږدوالی يې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی يې تقريبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکيو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په ايښودلونه جوړېدل هرقام غوښتل چې داوياړ خپل کړي د ابواميه مخزومي دقبيلې يوتن سپين ږيري پيشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وختـه له نورو وړاندې له باب بني شيبه څخه کعبې تـه راغـی نـود هماغـه پرېکړه د تطبيق وړده .سبا سحرخلکوکتل چې د حضرت محمد ص د تندي رڼا رابـکاره شوه حضرت محمد ص له درايت او کفايت څخه کاروا خست تيګه يې پر ځادرکيښوده دهرقوم يوتن استازی يې راوغوښت اودځادريوه يوه پيڅکه يې ورکړه اوتيګـه يـې دکعبـې دېـوال تـه نـږدې کـړه بياهغـه [ص]پـه خپلومبارکولاسونوهغه واخيسته اوپه خپل ځای يې کېښوده اوپه دې توګه يې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونيوله .

رسول لله ص فرمايي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلي تيګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاريخ پوهان وايي چې کله حضرت ابراهيم ع کعبه ودانوله ،د کعبې ديوال لوړ شو او حضرت ابرا هيم ع نه وررسېده نو الله ج دا تيګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي اود بوال ته وروررسېږي.

تاريخ پوهان وايي چې داتيګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهيم ع ترپښو لاندې تاوېدله.

دا تيګه يوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تيګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لويه ټوټه يې دخرما په اندازه ده.قرامطه داسمعيلي باطني شيعه ډله ده چې حجرالاسود يې په ۳۱۹ هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹ هجري بېرته ترميم شواود سپينوزرو پوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسود په منځ کې اېښودل شوي اوښکلول يې سنت دي. دتيګې اوپوښ اونورو برخوښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربيع الاول کې داتيګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېريې ښکلې کړې دي. يوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پريوتې وه دسپينوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپين راډونه راتاو دي.

درواياتوله مخې، دې تيګې لومړی تک سپين رنګ درلود خودا چې هرګنهکاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانو دګناه له کبله ددې تيګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وايي کله چې حضرت عبدالله ابن زبير کعبه د ودانولو په نيت ورانه کړه نوماوليدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپين و رسول الله[ص]فرمايي چې داتيګه به دقيامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې يې وي حضرت عايشې[رض]دبيروبارله کبله ددې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګې لـه ښـکلولوډډه وکـړه .حضـرت عمـررض چـې یوریښـتونی، مجاهد ،موحـد ،فاروق اوانقلابـي خلیفـه و ددې لپـاره چـې خلـک دحجرالاسودپه احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نودا تیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. له ده سره زموږکلیوال هم ووپه جروال کې درې لویې او څوپوړیزې ودانۍ خواپه خوا دي .دا ودانۍ افغان دولت کرایه کړې وې،دلته ۴۵۰۰تنه افغانان اوسېدل بعثې هم په کې دفتردرلود .خالد لومړي پوړته راغی ماورته وویل چې له قاري زمري سره مې مخ کړې هغه هم راسره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابریښنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللو په دې خونه کې له طالب اخونزاده [اخونزاده صاحب ددې کرښو له لیکلوڅواونۍ وړاندې وفات شو انا لله وانااليه راجعون]پرته زموږ دکلي ملک معلم صاحب میرزمان،سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زموږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزموږ دتره زوی شبر هم راغلی ووڅوشیبې مو په پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوټوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینښ اخلاقي اوهغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پیښورکې هم په کمپ کې ځوارلس کاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره کړې وه په بډه بېره کې زموږ دجامع مسجد موذن ووخوږغږیې درلود اوخوږ او اوږد اذان یې کاوه یوځل په بډه بیره کې چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیکرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیکرراته خلاص کړه چې خلکوته مسایل کوم هغه هم لاسپیکرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابرکړهغه وخت به زه ایله د ۱۲کلونووم په لاسپیکرکې مې مسایل پیل کړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلکوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایې پرې کوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوماپه لاسپیکرکې ویل چې په اسلام کې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاڅوک دي په اسلام کې د بهترۍ معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي که جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه کوئ لاسونه یې مه ښکلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه کوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دکافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د کافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دکافرتره کیسې مې وکړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې کولې دی راته ناست و لاسپیکر یې هم راته چالان کړی دی، مسایل مې چې بس کړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری او د ځواتیا کالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي د حج په ورځو کې غلام دستګیردومره مرسته ورسره وکړه چې ځوک یې د خپل پلار سره هم نه کوي هلته هرځوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي او بیا له کمزورو او په نورو متکي خلکو سره، خوغلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب یې په ویلچر(د ناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی، عرفات او مزدلفې ته ورورست د جمرود ویشتلو، د طواف زیارت او قربانۍ کارېې ورته اسانه .زما له ماما حاجي حبیب الرحمن استاذ سره په خونه کې یو کونړی سپین ږیری اوسېده چې اوس د جلال اباد په اکمالاتي بیز کې او سېږي زوی یې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمینو کې راغلی دی ، ماما مې وویل چې دامولوي له مور سره نږدې ودانۍ کې اوسېږي وروسته بیاما داځوان مولوي ولیده واقعاً چې تندرسته او ښکلی سړی و د وخت په تېرېدوراته څرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په یوه ودانۍ کې خو پرېږده آن په یوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله یې ونه غوښتل چې پلار یې ورسره نږدې وي دا سپین ږیری یوه میاشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه او عرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور ستړی او له پښو پاتې دی او زه یې هم ستړی کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړې و خونوریې خپل فون بندکړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دریمه ورځ چې په شیطانانو کې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلاریې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلې

ورته وکړې او ورته یې وویل چې د حج په دې مقدسو ورځو او مقدسو ځایونو کې یې ښې پربمانه ښیراوې ورته کړې دي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صيب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زيرزميني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پريمانه ايرکنډيشنونه لګيدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډير پراخه دي

تک سپين ګران بيه مرمر يې هم په فرش ،هم په و يالو او هم په ديوالونو کې لګيدلي دي. دزمزم دګرمو او سړو اوبو سلګونه ترموزونه ايښي دي .ديوالونه يې فولادي ته ورته ډيرسنګين رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ايښودل شوي چې ډيريې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکريم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکريمونه ايښي دي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېلېفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانوسره دارېکو لپاره يو ګرځنده تيلفون (مبايل) اويوسيم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي يوسيم کارت واخست ،هغه سيم کارتونه چې په بازار کې لس رياله بيه لري هلته په ۲۵ رياله پلورل کيږي . زما نمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ريالو کريديت هم پکې وو، کورته مې زنګ وواهه د يوې دقيقې پرسريې څلور رياله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال يې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له يوې خواپه دې موسم کې دخپلوبهرنېواوکورنېو اړيکو بيې لوړوي له بلې خوادخپل کريديت کارت بيې هم يو نيم چند لوړې يعنې لس ريالي کارډ په پنځلس اودشلو ريالوکارډ په اته ويشتو اوديرشو ريالو پلورې، يوځل خومې دحرم شريف ترخنګ له يوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ويل چې دلته خوقانون نشته اويا يې درناوی نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې دحاجيانو له اړتياڅخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربو اوبيا دشتمنو عربو غرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجيانو ډېرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ ميليونه حاجيان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنېو سره اړيکې نيسي.کورنۍ اړيکې يې هم لوړې يعنې يوه دقيقه لږڅه باندې يو ريال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پيغام) وليږي چې تاته دکمپنۍ لخوا موټرونه،ميليونه ريال يا... په انعام کې وتلي دي او يونمبر ورښيې چې دېته زنګ ووهه ،ځينې ناخبره خلک بيادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقيقو دقيقو ورسره غږېږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوماورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نوروملګروته هم همدا ډول پیغامونه راغلي وو.په سعودي کې له ګرځنده تلفون څخه دکبینې (pco) د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خویوخوپه کبائنوکې بیروبارډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبینوڅخه یوې ته ورغلوبهرنۍ اړیکې في دقیقه ۴۹ هللې یا پېسې وویلې خو في دقیقه یې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلورحسابولې خوبیاهم دمبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښورکې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوې نجیب الله اوپه کابل اوجلال آباد کې خپلې کورنۍ سره اومامامې هم له خپلې کورنۍ سره په جلالآبادکې خبرې وکړې.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شريف کې د هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سيدو نکو خو پرېږده آن له نورو نږدې ښارو هم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه ياديږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړي .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة على الاموات يرحمكم الله) يعنې(پر مړو لمونځ (جنازه) کوو ،الله ج دې پر تاسو ورحمېږي) .

دلته د مړو يوځايي يا ټوليزه جنازه کيږي هر څو جسدونه چې راشي د امام په مخکې يې کتار کيږدي او په يوه نيت د ټولو جنازه يوځاي کوي، يوځل د جمعې په ورځ سحر د جنازې لمونځ وشو خو سمدستي بيا د جنازې اعلان وشو بيا مو جنازه وکړه زه د باب اسماعيل له لارې طواف ته ننو تلم چې په دروازه کې يې له کعبې څخه جنازې راويستلې ،مړي يې په تذکرو کې اچولي او په اوږو يې ايښې وو له جنازې وروسته يې بهر راويستل.مونږ منتظر وو چې جنازې ووځي او موږ ننوځو مامړي شميرل په دې سحر يې ۳۰ مړي راووېستل . وروسته زه پوه شوم چې د دوه ځلي جنازې لامل هم داوو چې دا به د امام په مخ کې د ۳۰ تذکرو يا مړو ځاى نه وو نو جنازه يې دوه ځله وکړه .د ډيرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدينه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک د دې لپاره هم له لېرو ځايونو خپل مړي حرمينو ته د جنازې لپاره راوړي چې يو خود حرم فضيلت دى او بل د جنازې د ګډونوالو د شمير ډيروالى .د حج په ورځو کې په هر لمانځه کې په ميليونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډير وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډيره دعا ورته کيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دلته په جنازه کې وروستۍ تکبير ډېر اوږد وي او امام سلام هم يواځې ښي خوا ته اړوي چپ خوا ته سلام مو ونه ليد.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څېرډله ييزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پېل شي .او آن امام لادواړو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پېل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچاپه لمانځه اوپه مذهب نيوکه نشته ده . کله کله دبيروبارله کبله يوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،يوځل ماوليدل چې دحراپه غار کې دوه نفره لږه شيبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه ليدل.

ځينې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ويده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودرېږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېرېږي آن يو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارينه د اړتياله کبله له ښځوسره ونښلي،په سينه يې سينه اونوربدن يې پښه کېږدي،دټولو ښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې يې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امين ويل، په امام پسې قرائت ويل کېږي ځينې يوازې لمونځ کوونکي هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وايي رفع اليدين شته خوهيڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافريا ګمراه وايي. داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکې کېږي خوټول يوبل زغمي اومذهب يې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بيا په همدې خاطريوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکووينې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تويې شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زړونه او فکرونه یوخوجامې ښکلې ښکلې دي، د افریقا د اوسېدونکیو د نارینه او ښځینه وودجامو په رنګ کې ډېرتوپیرنه لیدل کېږي دواړه توره یاخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځیني افریقایان دخپلوجامو په څېرله رنګه ټوکرڅه جوړپټکی هم په سروي کله کله خویې دنارینه اودښځینه ووتوپیرهم نه کېږي دلته په زړونوکې ټکې نشته دپاکۍ اوصداقت خاوره ده. یوشخص له لمرین او ګلورین بدن سره هم غرېدلی شي، دلته داسې ښکلې هم لیدل کېږي چې دځمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اودصورت له پلوه داسې بدرنګ هم لیدل کېدل چې خلکو ته یې په لیدلودېوان وریادېږي خوهېڅوک دچاپه ښکلا اوبدرنګۍ کارنلري اونه ښکلاکوم امتیازلري.

په پېښور کې د سید جمال الدین افغان په لیسه ، او وروسته بیا دحضرت عمر فاروق رض په دارالمعلمین کې زموږ یوانقلابي استاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنیرحکمتیار استاد هم وو او په رښتیا چې روڼ اندی او نوښتګر عالم وو موږ ته ویل چې داپه داستانونو او افسانوکې چې ددیوانو اوښاپیریو نکلونه او کیسې راځي زما په اند دا دیوان به توروپوستي سوډانیان او دابښاپیرۍ به ترکاني انجونې وي.

دځینو توروپوستوښځوپر مخ اوږده،اوږده دچاقودتیغ په اندازه داغونه ووپه لامل یې پوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه کې تورک نه کوي یوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف کې یې ځای نیولی ووخوتې خوره کوچني یې لمانځه ته پرېښښوده اوپه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمايي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځینې وايي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلي تونل په سهیلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپینې څلوردیوالۍ په منځ کې پرته ،اوږدوالی یې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی یې سل متره دی چې ټول مساحت یې پنځه ویشت جریبه راځي موږیې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې ټیټه ده

دلته دهدیرې څلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې یې له شمالي دیوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړې وي له دېوال پرراوتلي ټیګه موپښه کېښوده اوددېوال سرته وختلواوهملته دتدفین مراسموته نږدې کیناستودپولیسووېره هم

www.melitahrik.com 0774000116

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،ښه وه دامهال نه ليدل کېدل دعربو دمړي ښخولو مراسم مې ډېرخوښ شول ډېراسانه،ساده اولنډ و .په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه ديوې نقشې له مخې کتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه يې له پخوخښتوجوړشوي په سريې ددې لپاره چې ونه نړېږي بيمونه اچولي دي دمړي دښخولولپاره قبرونه تيارپه ګوته شوي دي په هديره کې مړي ديومهالوېش له مخې ښخېږي اوپه ترتيب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه ليکل کېږي ځکه چې ددې هديرې دمستخدمينودويناله مخې، په دې قبرو کې مړی تريوکال زيات نه پرېښودل کېږي ځيني بياوايي چې کال وروسته ددې مړوهډوکي را وېستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځينوبياويل چې په همدې قبروکې داسې کيميکل ياکيمياوي مواد اېښودل کېږي چې په يوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول څلوېښت تنه هم نه وو جنازې شايدپخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زينه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی يې هم ورښکته کړ لاندې يې کېښود ببرته راوختل دقبرپرسرسيمنټي تختې کېښودل شوې لږسرګړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو ،ديوې لاسي کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر يا دنيمې لوېشتې په اندازه له ځمکې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه،دې کار ټول پنځه دقيقې وخت هم ونه نيوه،خلک ببرته روان شول، وروسته راته غلام دستګير وويل،چې په دې مازيګر په حرم کې د ۱۳تنو جنازه وشوه ، ښايي ۸نورمړي يې بل چېرې ښخ کړي وي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له ننداري چې فارغ شو نو هديرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک وليدل چې هديرې ته راننوتل ،دروازه مو وموندله،دهديرې سويل لوېديځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لويه دروازه ورننوتلو ، ښې خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هديرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهديرې بشپړه نقشه ،څوځايه سکرينونه،چې په هديره کې دلګېدلوکمرو تصويرونه او ټوله هديره پکې ليدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته يې څوکۍ پرتې دي، په يخچالونوکې پريمانه يخې اوبه موندل کېږي ،دننه هديره کې څو سايه بآنه جوړ شوي دي.

په هديره کې له سهيل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخووېشل شوی، همدا راز له ختيځ څخه لوېديځ ته هم لوی سړک دی.

دهديرې ختيځې خواته له يوې بلې هديرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته يوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنين حضرت خديجة الکبرا قبر دی،خديجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشېبوملګرې، دهغه د زړه تکيه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص يې ايمان راووړ اودهغه رسالت يې تصديق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچيان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي يوازې د حضرت خديجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچيان او لمسيان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم يادېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خديجة الكبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ يا اويا مترۍ ته يې دکتارې خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خديجة الكبرى قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره يې توپيرنه کېږي، په دې لويه هديره کې ددې جليل القدره صحابيې له قبر پرته پريوبل قبر هم ونه نده راښنه شوې.

مادهند د راجستان ايالت په اجمير کې د خواجه غريب نواز اوپه ډهلي کې د سيدنظام الدين اولياء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حيرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم ليدلي دي، او دحضرت خديجة الكبرى مزار هم .سړی حيران شي چې په مسلمانانوکې دا دومره خرافات او شرکيات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلى په نقشه برابره قبرونه يې کتار او منظم دي په خوبرخوو ېشل شوې ده په يوه برخه کې يې چې شاوخوا نيم جريب به وه ما قبرونه وشمېرل $18 \times 18 = 324$ قبره و.

خلک هديرې ته ورتلل دعاګانې يې کولې خو پوليسوچاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي يا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهديرې دلويې دروازې ترڅنګ د مړو د وينځلو ځای ،نارينه اوښځينه ووته بېلې بېلې بيت الخلاوې او د اودس پاک ځايونه وو ،دمړو وينځلو پر يوه خونه يې ليکلي وو(مغسلة الاموات الخير يه بجامع المهاجرين بمكة المكرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم يوه بنګله دېشي چې ځان يې هلته دبنګله ديشيانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وويل چې دلته يواځې سعوديان ښځوې او بهرنيان او دحج مړي اوه اته ميله لېرې دشرييه په نوم ځای ته دښخولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وویل چې سعودي دلته وفات شوي حاجیان خپلو هېوادونوته نه ورکوي اوهمدلته دغزې دسرک ترڅنګ هدیره کې یې خاوروته سپاري .هغه وویل چې دالویه هدیره ده ،مړي په نقشه ښخوي اوله خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلو لپاره کېمیاوي توکي ګډوي.

له هدیرې سره نږدې مسجدالجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجدالجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړیو ودانیو پټ کړی دی، دامسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پیریانوته وعظ اونصیحت کړی اوهمدلته یې ورسره لمونځ کړی دی، مسجدالجن کوچنی ، دوه پوړیزه اوډېرښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خوموږله شوقه پکې نفل وکړل،په مسجدکې سور رنګ ،ښکلې او ګران بیه غالۍ پرته وه چې ټوله یوه غالۍ ښکارېده،دجنت المعلی اومسجدالجن د زیارت کوونکیو ډېره برخه ایرانیان دي.

ثور غار

کله چې حراغارته تللو نو ډېرور دثور دغره ترڅنګ تېر کړو،هلته مو دانسانانو لوی کتار ولید چې غره ته خوت،دحرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره اوغارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دلیل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ویل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ اوستړی کوونکی دی خوله دي ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېروسختو شېبوکې د رسول الله ص پناه ځای ونه وینم، بالاخره یوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شیخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا یا حاجي نادر د ثور دغره په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور وخوځېدو ،ثور غره ته مو مزل دملي وحدت دمظاهرې په هیله پیل کړ،نعمت الله مو د تهوډي موټر چلوونکی شو، او دځو لویو او ښکلیو پار کونو ،چوکونو،اومارکېټونو له وهلو وروسته یې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته ترډېره حده موټر ورځي له موټره ښکته شو او هغه مو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار ټوله له تیګو جوړه پراخه زینه ده خو دا زینه دحرا د زینې په څېر له سیمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره مودیوکانتین ترڅنګ دمه وکړه چای او اوبه مو وڅښلې دلته دهرڅه بیه دوه چنده وه دیوه پیاله چای بیه هم دوه ریاله وه چې د ۲۲افغانیو معادل کېږي.

دلته مې له یوه ترکي سره بحث وکړ،د وزیرستان د وانه اړوند دشګۍ اوسېدونکي سیدغلام سره مې هم کیسې وکړې، هغه راته وویل چې:په وزیروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خیل تازي خېل قومونه شته او دی پخپله شادي خېل وو،هغه زیاته کړه چې ۲۲مه یا۲۷مه ورځ ده چې دانګوراډې درباط خوله مرغه سیمې ته ۲۰۰تنه امریکایان او دافغانستان ملي اردو ځواکونه راغلل اوله ۳۰۰تنوطالبانوسره ونښتل ،امریکایانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د یې وکړ،د هغه په وینا ،په دې جنګ کې افغان امنیتي ځواک او امریکایان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهیدان شول ،سیدغلام د بهرنیانودې تلفاتو ته پخپله هم خوښ و او ویل یې چې دکلي اوسیمې خلک یې هم خوښ دي او دایې له امریکایانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم دحراغره په څېر ځوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین او اندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

۵۰۰۰ :Bank indonisia

limaribu rupiah

یو اندونیزیایي راته وویل چې داخلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، اوله شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوڅه ده چې ایله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله یې وړه ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده،، په دې ویاله کې او له ویالې بهر څومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ایسارېدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډیجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موښه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځینې ځایونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې څوکې څخه ښکاري،ددې غره ختیځ اوسوېل ته د شمال اولوېدیځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې یې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې دا څوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی دا ړتیاوړ دانه ورته نه اچول کېږي دپیسودګټلو لپاره یې هملته یو اوښ خېژولی دی چې رنګه زین او کجاوه لري، په رنګه ټوټو یې رنګین کړی دی لومړی خلک په زینه پر اوښ سپرېږي او بیا یادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدینوپه څېر په غره کې ځانونو ته ځایونه جوړ کړي اوهملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته یوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځایونه هم جوړ کړي دي.

موږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زینه وه ډېره سخته نه وه خوبیاهم موږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شیخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مینې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته یې دځاځیو، خرچتل سپین جماعت،ازرې ،بزرګانې،کرېږ وربې ،شینواریو،چکرې او خوردکابل پرغرونو وخېژولم، دکابل دبګرامیو داوسپدونکي شهید قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدین شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان څوکې ته څو وارې پورته شوی یم دکرېږ وربې او شالوزان دغرونو څوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه تر ډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی يم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلو مجاهدو ملګرو چانټه او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال د سرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګيدړانو دچل او دوه مخې پاليسۍ قرباني او اسير دی)دخخوبي په کنډاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسو درنو لوستونکيو هم هيله لرم چې د خلاصون لپاره يې دعاوکړئ)او ملګري يې کنډاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري يې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته يم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبيا هم له ګلاغا او شيخ څخه زه نښه وم.

دثور دغار غوڅه برخه زيارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانيان دي يو تور پوستکی،ځو ترکان او ځوتنه چينايان او اندونيزيايان مې هم وليدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابيا ونيوه نو له رفيق غار حضرت ابوبکر صديق رض سره يوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو، کفارو دی تعقيب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته يواځينی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډيو له منځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفاروپلچیانو څنګه دا ومونددا اوبیا ددې غره په لسګونو غارونوکې همدا غر؟لکه په ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غنه اوکوتره هم ساتي ،غنه دلته ځالي جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم په ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځینې خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم په ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره ته چې کله ورته د ځوانانو سپینې وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېژي خو ثور غره ته ختل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونه هم دحج کوم منسک دی، خوماولیدل چې ځینې خلکو به زړې ښځې په شاکړې وې اوپاس به روان وو ،کټ مټ لکه دماهیپر دخلیفه بابا زیارت ،پاس مونږه سیل وکړمکه معظمه مونږه وکتله لمونځ مو وکړ ببرته ښکته روان شو پرلاره مو دمې ته ناستو پر دوه ځوانانو سترګې ولګېدلې دیو پر جاموپه لګېدلې پټې (استودې کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترڅنګ یې ودرېدم ورته مې وویل نوم دې استودې کار ویلادی؟ویې ویل هو ورته مې وویل داندونیزیایې ؟ ویې ویل هو ،ماورته وویل ډېرښه زما ورور یې؟ هغه راته وویل چې ته پاکستانی یې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان یم په خندا شو ویې پوښتل طالب؟ ماورته وویل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپه خنداشو ملګري یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه څوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویې ویل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په يونيم ساعت کې پورته شو اوپه يوساعت اولس دقيقوکې له دمو سره راښکته شو،لاندې موپه شل رياله ترحرم پورې موټر کرايه کړاو دولس نيمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختيا

حرم شريف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجيانو اړتياووته ځواب نشي ويلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پيل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېديځ يا د باب عمرې خواته ډېر ستر اوپراخ کار پيل شوی، داوربدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختيا دا ستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړپوړې ودانۍ نړولې او دغونډيو،هوارول يې پيل کړي دي،يوځل مې ديارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په يو ځای کې يې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپربمانه سيخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسيخانو له قوت اوډېر بنت څخه ښکاري چې دلته څو پوړيزه ودانۍ په پام کې دي،يوځل مې ۵۴ کرنګونه وشمېرل چې دلته يې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې يې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وويل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي يوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به يادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې د ملک عبدالعزیز په نوم او بله یې چې د ملک فهد په وخت کې جوړه شوې د فهد په نوم یادېږي، له دې توسیع (پراختیا) سره به د حرم د تنګتیا له پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، دا پراختیا د شامیه ساحې خواته ده. لومړی حکومت دا کار د سعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیو سره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول، حکومت مجبور شو، چې دا بن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې د حرم د دې توسیع په اړه حیرانوونکې خبر ولوست، هغوی د معتبرو مراجعو په حواله لیکلي وو چې د سعودي حکومت له حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یو ځای کوي. پر دې پراختیا سل ملیارده ډالر لګوي او د استملاک شویو عمارو او ځمکو د ودانۍ له بیې سربېره یې خاوندانو ته د هرمتر ځمکې پر سر یو لک او درې د برش زره ډالر ورکوي. د دې خبر له مخې، دا پراختیا چې په ۲۰۰۹ زېږدیز کال پیل شوې دوه پړاوه لري حکومت تر اوسه د دې پراختیا لپاره دوه زره، درې سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ، دوکانونه او دفترونه نړولي او په نږدې راتلونکي کې به یو زر او نهه سوه نورې ودانۍ، دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شريف ټول خدمات که هغه د اوبو ګيلاسونه دي ،که برېښنايي توکي که فرشونه، صابون شامپو او نور ،ټول د ابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک يوځل په يو ګيلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونوکې ډېر کار پدونکي توکي هم يوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتيا شته نو ښې خواته يې د نامصرفو اوچپ خواته يې دمصرف شويو ګيلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ ميليونونه ګيلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځايونه دي خو هېڅکله به ديو شېبې لپاره هم د اوبو څښلو دا ځايونه بې ګيلاسه نشي ،دشاهد په وينا ، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او جارو شوي توکي چې دوه دريمه برخه يې داوبو ګيلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وويل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له يوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي يې له خدماتوخوښ دي.

هغه زياته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځينو کمپينو څخه مزدوران غواړي او هغوی يې ورته معرفي کوي ده وويل، چې څو کاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران يې ځينې دشاهي محلونو ،ځينې د زندانونو ،ځينې دهسپتالونو اوځينې دحرمينو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم يې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت وياړ ورپه برخه شو ،هغه وويل چې دابن لادن کمپنۍ دا خيريه کارونه وړيا کوي اوله هيچايې هم بدل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وايي چې کمپنۍ دوی ته درې نيم سوه رياله معاش او يونيم سل رياله د خوراک لپاره ورکوي او داوسېدو ځای يې هم ورکړی دی، هغه دامعاش چې هغه وخت تريې څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰) افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ويې ويل چې دايونيم سل رياله يې دخوراک لپاره هم بس ندي خودپاکستان له اوزګارتيا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانيانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشيان او سوپروايزران ټول دوی دي خو امرين يې عربان دي ،په پاکوونکيو او اوبه برابروونکيو کې دبرما ،سريلانکا ،هند ،بنګله دېش او اندونيزيا اوسېدونکي هم شته دي.

نيم يې ستا اونيم يې زما

شاهد داومنله چې ځينې حرم ته راغلي حاجيان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خيرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه يې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځينې مستخدمين په ډېر مهارت او هوښيارتيا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري يوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول يو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه څوکۍ ته ورته تيګې اودس ته کېناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به يې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه، سترې مشي به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغی چې بېواکه به یې لاس جیب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکیوسره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهدله یوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکیو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وویل چې عرب امرین پوهېږي چې په کومو کومو ځایونو کې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځایونو کې مرسته کمزورې وي ،هغه وویل امرین دډېرو مرستو یاډېرو شیدې ورکوونکیو ځایونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بیاهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پیسې نیموي،دهغه په وینا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پیسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرین اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزیز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (ټاور) دزمزم برج په نوم یادېږي

،ددې برج ځیني برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقیقت کې شپږ برجه یا شپږ لوړپوړي ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتیا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وینا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،یعني پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نیولی دی،ساعت شمال،سهیل،لوېدیځ،اوختیځ ته له ډېرو لېرې ځایونو څخه لیدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبیني شین دی، دساعت له پاسه ددرې پوړو نو په لوړ والي یوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یوځل د اساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (د ساعت او دقیقو ښوونکې ستنې) په کرنګونو رانښکته کړې ،دهغه په وینا ،دقیقه ګر یې د شل ټایریزه بار وړونکې موټر سره په اوږدو کېښود داستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ،خوله لاندې ایله یو متر ښکاري،په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی د ېته برج الساعة (د ساعت برج)هم وایي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همداراز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولوبیه یې ځلېرویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی،شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرارداد کړی دی چې دا ښېږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دېرش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي،خواوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوګټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تراوسه ددې ودانیو په جوړېدلوکې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ،یعنې درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښناټول سستم تر ځمکې لاندې دی،په ځمکه،دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښنامزي نه ښکاري، سعودي د اوبو برېښنانلري ټوله برېښنايي له تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې یې لیکلي چې زمزم ډېرو اوبوته وایي .همداراز لیکي چې زمزم هغې دعاته هم وایي چې زردشتیانو به دلمبلو یاخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهیم ع د الله ج په امر خپله یوه مېرمن هاجره چې دمصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعیل ع سره له فلسطین څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته یې په بې اوبو اوبې وښوځمکه کې پرېښودله، تاریخ لیکي چې حضرت ابراهیم ع له دوی سره په خورجین کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعیل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهیم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه یونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هیله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته یې په شېله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک وموومي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولې بي بي اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی یې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال د کعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نویوغږ یې ترغوږ شو راغلله ګوري چې یوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځایه اوبه راوځي لومړی یې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعیل تنده خړوبه کړه اوبیایې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبیله له یمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعیل ع دهمدې قبیلې له یوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمزم پالنه دحضرت اسمعیل ع اولاد کوله.وروسته دا خدمت د جرهم قبیلې کاوه،خو دوخت په تېرېدلو خلکودزمزم سم خدمت نه کاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونو کاله تېرشول، دزمزم کوهی هم له خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب وینې یوخوک ورته په خوب کې همدا ځای ښیي چې ویې کنې یاژور یې کړي،سباچې خلک دهغه په امر داځای ژوروي نو دزمزم نښې ورڅخه ښکاره کېږي، خوچې نور یې هم ژوروي نو اوبه راوځي او زمزم بېرته فعالېږي، عبدالمطلب ټولو خلکوته ددې اوبو دکارولو اعلان کوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغه له وفات وروسته داکار دهغه زوی حضرت عباس کوي، دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص هم داکار حضرت عباس ته وسپاره.

له زمزم کوهي څخه تر ۱۳۷۳ هـ س په سلواغو یابوکو اوبه راوېستل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونه نصب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطاف کې راغی خو چاروا کیو تر مطاف لاندې ورته ځای جوړ کړ اوس طواف کوونکي نه پوهېږي چې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانو لپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خوبیې آن اب کوثر رایادول ،دومره به مې وڅښل چې خومره به مې په خېټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې خومره وڅښې خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېرې خوږې لګېږي، او دنورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په ځبر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پېښېږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات ځښل اوډېر خوندیې راکاوه،یوائې په حرم کې نه ،بلکې ځوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم ځښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیايي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیو دزمزمو دسړولولپاره ځانګړې اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، دا سړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پرېمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړې مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پرېمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویو پایپونو کوچني پایپونه بېل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډ یو او غرونوته یې خېژولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزمو خپله سپېڅلتيا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکیو او خدای ګوتېوته يې سرټيټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې د سعودي پاچايان او شهزادګان پرې خپل ګناهونه ووينځي نو ضد يې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچايانو دڅان،خپلو كورنيو اونوروهېوادونو زور واکیو اوپاچايانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفاخواته جوړ شوی دی،واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ،ډېر قوي تکنالوژي يې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرولوړو غونډیو ،غرونواولېرې ځايونوته ختلي دي،اوهلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چاروا کیو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم یانبوي مسجد کې هم خلکوته زمزم ورسوي اود مسجد په هره برخه کې د زمزمو ترموزونه ايښي وي.

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه يواځې دڅښلولپاره ګټه اخستل کېږي ، دنور استعمال لپاره دبئرداؤد (داؤد کوهي)په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، دناباوري روایاتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وېستی دی،داکوهی دملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وېستل شوی دی ډېر ځواکمن اوپیاوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو اود اوداسه ځايونوته يې اوبه ورکړي او دحرم صفايي هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل اودواګانې ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا ، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیو معلوماتو له مخې، دزمزم کوهی اوس په یو ساعت کې ۳۹۷۰۰ لیتره اوبه ورکوي داکوهی ترڅمکې لاندې څو سترګې لري تر مطاف لاندې دکوهي خوله ۱،۵۲ متره ،ژوروالی یې ۳۰ متره، په کوهي کې دولاړو اوبو حجم۴ متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳ متره دی ترې دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۲۲ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱ متره لېرې دمقام ابراهیم خواته دی، اوس پر دې کوهي د ۸ ،۸۸ متره مربع په مساحت یوه ودانۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته ترځمکې لاندې لار ورغلې ده.
دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی په نوم سیمه کې په ۱۴۱۵ هـ س د ۱۵۰۰۰۰ یو سل اوپنځوس زره لیترو په ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده ،له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نورو سیموته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کیږي.
دزمزم اوبه دډېرو ښکاره اوپټو ناروغیو درملنه ده اوپرځمکه دالله له نعمتونو څخه ګڼل کیږي.

د حرم امامان

دحرم لوی خطیب قاري دکتور سعود بن ابراهیم شریم دی، خو دی ډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غږ لري او دومره خوندور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یوماښام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلو سره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی څلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خوکولی یې نشو داماښام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان ماښام وو ،دهیڅچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد (ملااکرم)به ویل چې اوس په خلکوکې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینوپه شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخوا علماوو ته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، وینځتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یوازې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۱۴۳۱\۱۲\۲۷ جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واوروله نو اواز یې هم ښه نه و، قرائت یې هم ښه نه ، نه د اسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چایادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

www.malitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوتن کوچنی کیسه برلاس په لاس ونیول شو، خوډېر عذریې وکړ د تېښتې لار یې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

د حرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شریم او سدیس پرته ماهر، صریم او دکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکو ته لارښيي ،امر بالمعروف او نهي عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبيروبار مخه نيسي لارې خلاصوي او .... د شاهد په وينا ، د امهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځينه متواګانې په تور حجاب کې او د ځينو خو آن سترګې هم په عينکو پټې وي پرلاسونويې دستکشي اوپرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي يا ورسره غږېدل غواړي نو دنوم په اخستلوپرې غږ کوي (يافاطمه،ياعايشه يا خديجه يامريم...) زه لومړی حيران وم چې دامتواګانې څنګه ددوی نومونه اخلي او څنګه يې پېژني ځکه چې ددې ښځو نومونه نه ددوی په جامو ليکل شوي اونه يې بل چېرته ليدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې ددوی د پام را اړولو لپاره دوی ته ديو اسلامي نوم په يادولو غږ کوي او دا يې خپل نومونه نه دي، يوځل يې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې ديوې لستونی يې لنډ و په اشاره يې پوهه کړه ،ښځې تسبيح تهليل او ذکر ته رابولي،ځينې متواګان د پيسو لپاره خلکو ته په بايسکلونو طواف ورکوي ځينې کوچنيان هم دا کار کوي. د بايسکلونو لپاره په دوهم او دريم پوړ کې خپل ځايونه ټاکل شوي دي د کرايي طواف نرخ هم توپير مومي او ددوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له يو نيم سل رياله تر څلورسوه ريالو پورې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې یوتن برېتور بې ږیرې عرب ځوان ولید چې له یو کوچني سره یې په بایسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماویل څه کوم ناروغ یاسپین ږیری به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بایسکل کې کېناست ،حیران شوم ځکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً یې هېڅ عیب نه درلود.

دحج په ورځوکې یې زموږ له اخونزاده صاحب څخه شلورسوه ریاله اخستي وو، ،مولنا یار محمد زموږ یوسپین ږیری حاجي خپل داسې یو دوست ته چې فرانسوی ږیره یې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلی وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته یې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځایونوته دشرکت په موټرو کې بیولی و وروسته یې ترې پیسې اخستي وې اوله طواف پرته یې پرېښی و.

ښځینه متواګاني هڅه کوي چې ښځې او نارینه سره بېل کړي ،بېل یې کېنوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبیروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بیروبار کم شي بیا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځایونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړیو صفونوکې له نارینه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدینه منوره کې بیا داسې نده ،هلته دښځولپاره ځوځایه ځانګړي ځایونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځینه و ځای ښځینه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي اودتنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي دبایسکلونولپاره خو ځانګړي ځایونه ټاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دکعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف کوي ددوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماڅکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې،یو احساس اویو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي،حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زموږیو ملګری سیدخان له اصله اریوب ځاځی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا ۹۵کلن دی خولاهم دبشپړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله ځلور غاښونه پرېوتي دي سیدخان په جامه اوژبه له هراتیانوبېل ښکارېده ماته یې دخپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي اودرې واړه له پېغلو سره سیدخان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لومړیوواردوونکیو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترڅ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات کې ډېرورنه پیداکېده،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تکړه و سیدخان اوس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتيانو سره خپښي کړېده، له خبرو يې ښکارېده چې لمسيانو يې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې ميليونو پښتنو غونډې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زمونږ له ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر دهرات اوبادغيس وو خود کابل ،لوګر،ننګرهار او سپدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتيان او فتواګانې

دننه په حرم کې يو هندي عالم چې واقعاً متبحر او جيد عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنو ته ځوابونه ورکول، هغه ته يوه ځوکۍ ايښودل شوې، وه ډېر خلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګليسي ژبو پوهېده، کله کله به يې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له ده پرته حرم ته نږدې دشرکة المکة په څلورم پوړ کې دفتوا او استفتاء لپاره نهه ځايه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتيان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوا به يې ورکوله،فتوا به ډېره لنډه او قناعت ورکوونکې وه .له دې سره ما ته زمادخونې دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه ياده شوه .کيسه داسې وه چې زموږ يو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوځه کار ورته پيدا شوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه يې وپوښتل چې ايا احرام ېږته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست اوکوټلی ځواب يې نه ورکاوه، زما زړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ويل يې دالله ج بنده ولې دې دومره ژر اواسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبيا ځواب ورکړم.

روغتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانو لپاره ددرملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوباید ۳۵ زره افغان حاجیانوته یې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای، خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزورې وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به یې کاوه، کله به یې ډاکټرنه وو، اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشې ګولۍ هم نه موندل کېدلې، وزیر صاحب محمدیوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به داپړه دعامې روغتیا پر وزارت ور اچوله.

دحج او اوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیایي دې ډاکټرانوته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرڅ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي، اخلاص، زړه سوی اهلیت، دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کارېدونکي درمل وړي، هلته زکام، ځان درد، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیو درمل وړي زما، ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې) لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپټری شوه.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې درمل ډېر قيمت دي، يو پاکټ پاراستامول په افغانستان کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ رياله ۷۸ افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ او کيفيت يې ښکاره توپير درلود، شاهد به ماته ويل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځينو لومړنيو ناروغيو د درملو راوړلو ته يې وهڅوئ، ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بيه دي.

هم سر لاړ او هم سرسر

حاجيان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي، په ځانګړې توګه افغان حاجيان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېر ثواب دی او که طوافونه، ما هم اوه عمرې وکړې، خو د پنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو ميقاتونو وکړل، حديبيه، جعرانه، تنعيم، اضاءةاللبن او ....د هرې عمرې لپاره مو له نوي ميقات څخه احرام کاوه.

خوزموږ سره ملګرو بيا عمره خپل يوائيني کارباله، داسې افغانان مې هم وليدل چې دورځې دوه او درې عمرې يې کولې زما ملګري عبيدالله، عسل، يارمحمد او نورو پنځلس عمرې کړې وې يوه ورځ يې راته وويل چې نور يې د سرپوستکی له ډېرو خريلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته بايد د سر وېښته يا وخريل شي او يا لنډ شي خو دوی به خريل.

يوه ورځ نيمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وويل چې تاسې له هر ځايه احرام تړئ موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري يو،خير موړ يو فلاينکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نويو ملګريو شويو افغانانو څخه يوله ماسره مخکې سيټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان يې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وويل چې دي په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره يې مينه بې ساري وه،خو نه دده اونه يې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وايي ددې لپاره چې دحج کار يې شوی وي نو کابل او کندهار ته يې څوځله منډه کړېده،دهغه په وينا، پلار يې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وايي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره يوچاراته وويل چې دنفر په سر پنځه نيم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزير يوسف نيازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وايي چې پنځه نيم زره ډالره ما اوپنځه نيم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا يوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحويل کړل، عبدالهادي وايي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو يقيني شو، دهغه په وينا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وويل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه يې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه يې خلاص وو، ويستلي او سهمونه يې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وبستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زياتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پيسې وغوښتلې نو هغه راته وويل چې ماخو له دې پيسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ټولو سره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وايي چې په افغانستان کې ډېر وځورېده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار يې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکليفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئيس دحج ۷۵، سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله يې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دايوځينئ بې عدالتي نه ده، هر چاروکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستيال او اوسني رئيس فضل الهادي مسلميار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په يوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنوسره دتبعيض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم په نوم يو تن چې ځان يې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وويل چې ته مي په تلوېزيون کې ډېرليدلی يې، اوډېري سپيني اوحق خبري کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمينه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنيوله لاري چارواکيوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پيل کړې: (په۱۳۳۷هـ ل يا ۵۲کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولو په تويولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوويل يې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسوته به شل کاله وروسته قبالي درکوو ،شل کاله وروسته په **۱۳۵۷** هـ ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه ،موږ له خلقي رژيم څخه قبالي وانه خستې،پاکستان ته مهاجر شوو ،هلته په چارسده کې اوسېدو جهاد مووکړ ،قرباني مو ورکړه،دکمونیستي رژیم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خېته واچوله نو زموږ ځمکې او کورونه يې تاجکو او خپلو قوماندانانو ته ورکړې، اوموږ يې وشړلو.

هغه وايي چې يواځې زماسل جريبه آبي ځمکه يې رانه نيولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې يو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېړه او مېرمنې مینه

دمېړه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېړه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لرې خو ځینې نور یې بیا ښاروي اووینځې بولي . خلک وایي چې عربان له ښځوسره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېرد شهوت داور دسړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ یې پیاوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لوموکې نښتي دي چې آن له خپلو مېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین سترګې ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونوکې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې په یوه قرآن کې یې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په یوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله یوبل ته موسکي شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پربمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروایي توافق اوپخپلوکې بې کچه مینه ه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې یې چاپې کولې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یوسعودی لوندخیشت له یوې بنځې سره روان و یو چاپرې غړو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمینې کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکې او کارېدونکې توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخوا په ستر و پلاستیکي کڅوړوکې راټولېږي بیا داکڅوړې په کوچنیوبرېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډېرورلري کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکېمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوایي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد دا هم زیاته کړه چې د سعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بندیز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او د سوځېدنې او اور لګېدلو امکان ډېر دی، د شاهد په وینا د حج په ورځوکې په هرو ۲۴ ساعتونوکې شاوخوا زر موټره کچره یا کارول شوي توکي چې ډېر یې ګیلاسونه،بوتلونه اوپلاستیکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او د تنظیف چارې ۲۴ ساعته روانې دي، د حرم د تنظیف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سیمې وېشل شوې ،نوکریوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي د حرم غولی او مطاف په یوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکیو ماشینونو چې په ټایرونو ګرځي وینځي دا ماشینونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځایونه لري او په اتومات ډول پرځمکه تویېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وینځي او شاته تاري جارو یې صافي کوي او وچوي یې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وینځي خوهره ورځ پکې بیروبار وي بیا د تنظیف عملیه پکې له ډېره ځایه پلاستیکي پټۍ راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بیا هغه ځای طواف کوونکیو ته پرېږدي، له بل ځایه پټۍ راتاوه کړي.

هرکال په میلیونو کسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بیروبار وي سره له دې چې حکومت د بوټانو ،څپلیو اوضروري شیانو د ایښودلو لپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خو بیا هم ځینې حاجیان خپل شیان بې ځایه ږدي خود تنظیف عملیه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ایښودل شوي وي هغه که هرڅومره قیمتي شی وي په کچرې کې یې پورته کوي اوبهر یې وړي ،د تنظیف عملیې د حرم په هره برخه کې پنځه شپږ ځایه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقیمتي شیان پکې پراته وي ډېر یې لاسي بکسونه او چترۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس یې نادرکه شي بیا یې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرې (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قېمتي وي، لاس نه وروړي،اونه یې دحرم دتنظیف عملیه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بیا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي یو حاجي دبل حاجي له بیک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته یې نیسي ترهغې چې خاوند یې پیدا شي که خاوند یې پیدا نشي نو بیا یې دحطیم پردیوال ږدي له هغه ځایه یې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شیان راپورته کړل بیا به مې دحطیم پردیوال کېښودل یوځل مې ډېر لوکس او قېمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونیوه خوخاوندیې پیدانشو په همدې کې له کلک ټېل او بیروبار سره مخ شوم دومره ټېل چې هېڅ پوه شوی نه یم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځینې کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی یې لارویان په تکلیفوي.په حرم کې دقېمتي شیانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځایونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه یوه خانه کې یې بند کړي،د رف کیلي (چابي)له مسؤولینو سره وي، اوده ته یې په کاغذ لیکل شوی نمبرورکړي، کله چې بېرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس ترلاسه کړي.

دپیسو ،مبایل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قېمتي شیانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشیان وموموي نوهلته یې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو هملته مراجعه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد دننه يې خوځايه په ثوژبوليکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاسټيک کې تاو او په خپل مخ کې يې کېږدئ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلا ببلې لیدنې

دحج بنسټیزه فلسفه په نړیواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج د اسلامي امت نړیواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج یوه موخه داده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان یوبل وپېژني .له ستونزو يې خبر شي دیوه بل له عنعناتو،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه یوځل خو دیو هېواد اوسېدونکی راپیدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شریک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې ولیدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشۍ،المغربۍ ،تونسۍ،پاکستانۍ اوبنګله دېشۍ مېرمنو سره زماتفصیلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانۍ نفیسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زموږ دهراړخیز بحث څوټکي موهم درته واورول ، له ما سره دنړۍ له مسلمانانوسره داړیکوپه جوړولوکې شېرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشېرزمان دادوهم ځل حج و خو بیاهم دخپلې خونې له ملګروسره یوځای نه ګرځېده، که تر حرم شریف به ورسره یوځای راهم غی دلته به ترې بېل شو ،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته یوائې ناست وو ، یابه يې تلاوت کاوه یابه يې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ویل چې فارسي له خپلې نیمګړې اردو سره یوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکوالالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهیم په حرم کې دښځوله بې حیایۍ اوبې باکۍ.له بې ځایه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همداراز بې ځایه دنارینه اوښځینه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کی ږیره درلوده، سپینه خولۍ ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباد دایالت دفروټ frot اوسېدونکی څلوېښت کلن محمد فصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هند کې څلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانو سره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس څلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اوياځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمد فصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانوپرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښایي دپاکستان اوسېدونکی وي. دایواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکتر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خوپه هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانو کې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندي له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وویل چې د سعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ویزې ورکوي چې خلک د حرم د خدمت لپاره راولېږي دا ویزې ورپاوي خو ایجنټان (استازي یا نماینده ګان)یې پلوري، هغه وویل چې دا ویزه څلور میاشتې وخت لري او تېر کال په ۵۵۰۰ او سږکال په ۲۵۰۰ کلدارو پلورل کېدله نواب وایي ماهم همدا ویزه واخستله او حرم ته راغلم ددې ترڅون له مخې به دوی څلور میاشتې د حرم خدمت کوي نو دوی ټول لګښت لکه دالوتکې ددوارو خواوو ټکټ خوراک، څښاک، ځای او هرڅه د سعودي په حکومت دي او هره میاشت ۵۰۰ ریاله د جیب خرڅ هم ورکوي دی وایي چې ددوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰ کلدارو حج کوي او د حرم خدمت خود ځان لپاره بېل وياړ او نېکمرغي بولي .دده په وینا دده وخت د ۲۰۱۰ دد سمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډرېوري کوي.

نواب خان داهم وویل چې دلته د حرم د خدمت د کمپنۍ مشر سعودی دی او نور ټول کارکوونکي یا پاکستانیان یا هندیان او یا بنګالیان دي، خو اویاسلنه یې پاکستانیان دي هغه وویل دزمزمود ترموزونو کارتر نورو دروند دی یوازې پاکستانیان داکار کولی شي،نواب زیاته کړه چې د حرم کار درې شفټه دی ،اوپه هر شفت کې کم ترکمه دوه زره تنه خدمت کوي دنواب دوی داکار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې دزمزمو د ترموزونو څارنه یاتش ترموزونه وړل اوډک راوړل دي.

ددوی او دمطاف ترمنځ یوه بله برنډه هم ده خوپه دې برنډه کې دزمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وینا ، له یوې دروازې تربلې دترموزونو په برنډه کې ۱۴ تنه او دنلونوپه برنډه کې ۵تنه توظیف دي کله چې په حرم کې دماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پر سړکونو ډېر بیروبار وي په کوم اورېد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافیکو پر مخ به هم تړلی وو خو بیا هم دا ازدحام له کبله تګ پرې د مېږي پرپښو و یوځل دلته له یوې داسې ځوانې تورپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پیدا کړې وه ،ما ویل راځه د نړۍ د بدرنګې په توګه یې یو انځور واخلم بله موخه مې د خپل دیو تروزي ځورونه وه.

دهغه مېرمن هم لږه توره ده ماویل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به ووایې چې په مکه کې مې ستا خینه ولیده، او دایې عکس دی، خیر کېمره مې راواخسته، له حدځخه ډېر بیروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښایي دا اویایې بل څوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خیر جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ماهم ددې داموسکا ددې پر خوښه تعبیر کړ څو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بیروبار کې ورو۔ ورو روان یو چې پر یوې لوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو اوبس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښنې سره باید ووایم ،تیونه یې دومره غټ وو چې په اوږو پورې یې تړلي وو ،په ډېرې حیرانتیا مې ورکتل هغه هم زما په حیرانتیا او هغې ته په ځیرکتلو پوهه شوه ښایي پاکستانی او یاهندی به ورته ښکاره شوی یم په ډېر خاص انداز، دطنز په لهجه او فلمي ډایلاګ یې دکړس کړس خندا په ملتیا راته وویل (کیاهوا)له دې وېرې چې دنورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو دې بیاهم په هماغه اندا ز وویل (کیاهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکینیا دپلازمیني کوناکري له اوسېدونکي ۲۰کلن محمدیوو صالحو جالیوسره موهم خبرې وکړې،هغه راته وویل چې دافغانستان جهاد په تلوېزیون کې وینو او بریاته یې دعاکوو.

دختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسېدونکي سره موهم بنډار وکړ شېرزمان ترې دهاغه کوچني نابغه چې د ۱۹۹۳او۱۹۹۵کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنایجرله یوه اوسېدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل وېښ ،هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس اواسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ اوکوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې دمازیګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل درياضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او دراز ،نیاز تفکر اوتدبر ځای وو ،هماغه دده دناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زموږترڅنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي اوڅه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او دنایجراوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک دنایجر او نایجریا توپیرنه کوي موږ دنایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او دافریقا په لوېدیځ کې پروت دی دنایجر خلک غریب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودنایجریادنفوس یواځې نیم وګړي مسلمانان دي، هغه زیاته کړه: (موږ ډېر نېستمن خلک یو چې حج ته راځو اړیو چې اوه کاله ورته سپماوکړو ،زموږلوړ عاید دمیاشتې دري سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ډالره بچت کوو ، کله چې حج ته راځو نو دولت ته څلورزره ډالر تحویلوو ، موږ پنځلس میلیونه نفوس یو دحج سهمیه مو یونیم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له یونیم زرتنوسره دحج وس نه وو همدا لامل دی چې سږ کال دولس نیم سوه تنه راغلي یو ، امریکا او اروپا راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول سعودي ،مصر،لیبیا ،او ایران راباندې خپلې دروازې تړې او مزدورۍ ته مو هم نه پرېږدي،زموږیوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوویزې سره لیبیاته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونیوه ویې واهه اوچې وړی شو نو خپل پاسپورت یې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه کوچنیانوته خپلې مدرسې نلرو ، هره ورځ مو دین کمزوری کېږي ،کفار راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو نندراه کوي،عرب ،شیخان باید موږته ددین دزده کړو زمینه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ کړي،حافظانو او ددین طالبانوته مکافات ورکړي ددین زده کړوته یې وهڅوي پرموږ کې دین مري، دعربو شیخان دوه زره ډالر دحفظ دیوې حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مایکل جکسن ته دیوې نڅا لپاره څو میلیونه ډالر ورکړل، زماپلار دیني عالم دی خو زماقرانکریم ندی زده آن ناظره یې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په رښتیا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نایجر کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې یې دنفتوپه پیسو په خرمستۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټي؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږ ته راکړي زموږ اقتصاد رغيږي، او د مسيحي نړۍ له احتياجه خلاصيږو.)

اسماعيل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وايي : (اسامه د سي آی اې ايجينټ دی، د سپتمبر ديوولسمې پېښې د امريکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه ځکه د سپتمبر ديوولسمې د پېښو پړه ومنله چې امريکا دلته راشي ،طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات وو خو اسامه دا هرڅه ګډوډ کړل، او د امريکا پښه يې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعيل خپل ايميل ادرس هم راکړ او ويې غوښتل چې له يو بل سره دوامداره اړيکي وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ايالت د مردان د ولسوالۍ د هوتي او سېدونکی حاجي خان زرين راته وويل چې حکومت تر ۲۴۰۵۰۰ کلداري اخستي دي خو په همدې پيسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره يې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون يا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زيږيدو له ځای سره ده، قدر او عزت يې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجيانو له دې ډېرې پيسې اخستې دي، خو نه ډوډۍ ورکوي، نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

يوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ما څخه په مخکې صف کې يوه اندونيزيايي په لمانځه ولاړه و، سجده يې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل ،ترڅنګ يې يو ځوان ناست و، بيا پاڅېده څو رکعته لمونځ يې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته يې له سر څخه حجاب اخواکړ، وبېنسته يې چې لږ ښکاربېدل هم په سره ټوته کې تاوکړل،لمونځ يې په ډېره مینه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پریخ زمزم يې څوځله مخ اوخنګلې وویندلې،ښې ډېرې يې وڅښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې دینداري مخ ته کتل ثواب دی،ښکلی تک سپین نوراني مخ يې و، دنورو اندونیزیایانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند يې ماته راکاوه.

یوماښام راسره دچین دګانزوا ایالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نیازي زوی په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸ کاله وښود،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چینایي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد،په انګلیسي هم پوره نه پوهېده خو زما دیوې پوښتنې په ځواب کې يې زماد یادښت په کتابچه کې پخپل لاس ولیکل،چې (muslims in china۱۰۰،۰۰۰۰۰)یعنې،په چین کې لس میلیونه مسلمانان شته دي.

له چینایي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چینایی و خونوم يې چینایانو ته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنیازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېده له ده سره په خبروکې هره شببه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماویل کاشکې دلته وای چې زما خبرې يې هغه او دهغه خبرې يې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چین کې له یوې انجنیرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مینه واوښته،چینایۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، ویښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودينداره مسلمانه، باحجابه اوتر موږ متدينه مسلمانه. دګډ ژوند ثمره يې دوه زامن دي چې پر يو يې، دجليل القدره او غسيل، الملايک صحابي حضرت حنظله او پربل يې د الله ج دتورې (سيف الله خالدبن وليد) نوم اېښى دى، اوربدلي مو دي چې چينايي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپينه ږيره دومره ژر ياده کړه ،چې سړى ورته حيران شي ،له ماډېر مشر دى، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې ميني پرفرهاد غر سورى کړ پرتا خوبه يې خود ژر ژرچينايي ژبه زده کوله.

دترکيې دقونيې ۳۵کلن اوسېدونکى علي خيرى چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهين په سياست پوه اوداسلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي ځوبيتونه يې راته واورول، هغه راته وويل چې په نړۍ کې ۵۲اسلامي هېوادونه دي خو مشران يې د پرديو ګوډاګيان او بې اتفاقه دي هغه وويل که اسلامي هېوادونه پر اسرائيلو لاړې هم تو کړي نو اسرائيل به ډوب کړي هغه وايي يواځينى سړى چې داسرائيلو لومړي وزير شيرون ته يې په اروپاکې مخامخ شيطان وويل هغه طيب اردوغان و.

چلک وويل چې ځوځله دلوېديځ اقتصاد ولوېد خو کوېټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چارواکيو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوى عياشي يې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامريکا سړى وباله،ويې ويل چې هغه امريکا ته زمينه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونيسي، اوويې ځپي، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وويل چې امريکا خو سعودي ،عراق ،کوېټ ،يمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربنستوني او زړور مجاهد باله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خوهم سیکولر او د پردیو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی واو په خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېربنسه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه دسیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړی(ډیډ ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرځل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

ماښام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش دېرش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی ځکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره ۲۲۸۰۰۰ tk چې ۳۲۷۵ ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددرې وخته ډوډۍ په شمول لګښت یې پر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲ میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو ،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،د سولې مينې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ماـ له يوځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان ووـ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګيلې او ناندرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سيالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چيغې اوفرياد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل ديوبل توهين نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په يو مذهب کې يو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو يوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې يو کار هم وليدل شي چې په يو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وويل چې ځينې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بيايې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او ديوپښتون په توګه شرمنده وو،يو ماښام يو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تيمم وکړ .ماورته په اردو وويل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وويل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپين ږيری او لنګ يې ترلی و.

په مطاف کې په لومړی صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نيول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا وياړ نه ورپه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له يو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او ځوک يې ځای ونه نيسي له يوبل سر څنګلي په ځنځيري شکل تړي، يوه ورځ يوه پښتون سپين ږيری چې ژبه او جامه يې دکندهار وه راغی له خلکو يې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لا ر ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی څنګلې خلاصې کړې سپین ږیری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي نېغ په صف کې دهغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خواری یې اوبو وبوړې، اوپه نورو صفونوکې هم ښایي څوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه ووېست ،بېچاره اخوا دې خواکتل خو دپولیسانو زړه پرې ودرد بده، سپین ږیری و رایې ووست اوپه لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سباماښام زه بیاهملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیاهماغه چل وکړ، خوداځل پولیسانو هم وپېژنده یابه ښایي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه ووېست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یوتور پوستی ځوان چې لایې نوبت ته ډېر وخت پاتې ودګڼو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغانښ خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونوکې ونیوه اونوبت ته منتظر وو ،یوبل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی اوپه خپل ځای کې ودرېد.

یوبل ماښام له خوني څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي دسړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه. عورت یې ټول ښکاره شوکله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیابه داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅې طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په تېل کې داسې راګیره شوه چې ټادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړايې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یو ځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱ هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زمااودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو تېل هغه لېرې ببولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلېونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستونې ښه وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي ببرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو تور پوستو لاسونه ،ځنګلي آن تر اوږو ښکاري دځینو لستوڼي دومره لنډوي چې آن تخرګونه یې ښکاري سعودیانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځینه متواګانې خو آن په سترګو عینکې ،پرپېښو جرابې او پر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وویل چې سعودیان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او نښتې جامه کاروي،دځینو فېشن اوجامې ته آن اروپایانې هم نه رسېږي خو موږ له داډول جامو سره څوک ونه لیدل .
شاهد وایي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېرې چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغیو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغیو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځینې ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنیانو ته تیونه راوباسي اوسم نیم یې ښکاري.

ځینې ښځې له خپلو کوچنیانوسره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی یې هم په تکلیف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارینه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارینه وو بېلوي خو بیاهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او یا یوازې ته له تللو انکار کوي اوله نارینه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسمو کې ډېر منظم ،دسپلین او حجاب لرونکي خلک دفلسطین ،ترکیې او ایران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هېچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پیدانشي، جماعت ودرېږي او دی بیا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکیو په مخ کې ګرځي او په مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دبیروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دریم او څلورم صف او دامام ځای بنه پاک کړي،په همدې صفونو کې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاورېمه ایزه او پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او د نړۍ عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعوديان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو او بې وښو دښته یې چې مرغۍ او ماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، د ځمکې لاندې یې پرېمانه تور زر (نفت) پیدا کړي او د ځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ، یاقوتو او زمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې داخبره به څومره رښتیاوي خو د دینارخېل په وینا چې له یوې رادیو څخه یې اورېدلي سعودي هر کال د حج په پروسه او د عمرو له لارې د یرش میلیارده ډالر ګټې ،د تیلو خو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واورېدل چې په یو ریال دري لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ داوبو پر هغه بوتل چې دوه رياله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یا پنځه لیټره تیل اخلو.

د نړۍ د میلونرانو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی. یو ځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،د هوټل شاګرد ته یې د سګریټو راغوښتلو لپاره د هندي کلدارو زرګون چې هغه مهال ترې یوزر او پنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،د هوټل مستخدم ورته د پنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰ کلداري ونیوي، عرب سګرېټ واخستل او په ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰ روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې د مستخدم په لاس کې پاتې پیسو ته به لاس اوږد وم؟، دا پیسې ستا شوې او خپل جیب کې یې کېږده. خو په همداسې شتمنو هېوادو کې د نېستمنو او

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی دا سوالګر ټول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سېدونکي دي،دننه په حرم کې خوڅوک سوال نه کوي خو له حرم اومسجده بهر به داسې کوڅه او سړک نه وي چې دسوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج اومعیوب وي داسې بې لاس اوپښو معیوبین به وګوري چې یواځې سر اوسینه او کوناټي ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو ځادرونه غوړولي اودلارې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو دپولیسو وس نه رسېږي ځکه چې داښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس ووینې خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس وړاندې لاړ شي خپل ځادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیڅا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني ېبرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په ځوږبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چیغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږنه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (گم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال گم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شېبه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ريال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بيابه موچې ريال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سليمان به ويل (اينه خانه خراب باز رياله ګم کده.)

ځينې کوچنې اوښځينه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼي ونيسي او چې تر څو يې ترې پيسې نه وي اخستې نه يې پرېږدي.

شاهد راته وويل چې د سعودي حکومت څوځله دا سوالګر او دلارې د سړک دوکانداران ونيول او د سعودي له پوليو واړول خو په دريمه يا څلورمه ورځ بياهماغه خلک په مکه کې ليدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی د نايجريا او د نورې افريقا دي.

د سعودي بازارونه ټول له چينايي توکيو ډک دي.

يوازې جاينمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل او پېښور څخه لوړ دي يوچلتار او يو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جامويې (صنع فی پاکستان يا په پاکستان کې جوړ شوي)ليکلي وو ، يوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپين کميس وېستلی وو ټول بدن يې غوټې غوټې وو ، غوټې يې دکچالو په اندازه وې، په ليدو يې هرچاتوبې وېستلې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داځوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوايۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزير په توګه دمحمد يوسف نيازي له ټاکل کېدو سره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه يوائې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په يوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمينو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلين ،روغتيا ، دارو درمل ،قربانۍ ،عرفات،مزدلفه ،منى ټولو په برخو کې وې .

وزارت ډېر معلمين په واسطو اوبډو نيولي وو ،چې پخپله پرځه نه پوهېدل ،په خلکو يې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷پرځاى ۱۴شوطه کوله.داسې حاجيان هم وو چې خپل معلمين يې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمينو دنه همکارۍ لامل وو چې ځينو حاجيانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدينه کې ګڼو حجاجو څوځله راته وويل چې دوى خپل معلمين آن دوه ځله هم ندي ليدلي،کوم معلمين چې د ازموينې له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوى تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمين بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب ميرزمان راته وويل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئيس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمين په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وويل چې ساجد دوى ته د سرشاهي فضل الرباني حکيم صاحب،معلم ټاکلى او آن دننګرهار دټولو معلمينو مشر يې ټاکلى خودوى هېڅکله ليدلى هم نه دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتون په دوره کې زما ټولګيوال د ننګرهار ولايت د سره رود دولسوالۍ د ککړک د میاګانو او سېدونکی محمد خالد هم د معلمينو په ډله کې وو يوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په **۱۵۳** عمارې کې وه، له ده سره په خونه کې نور معلمين مولوي حميدالله، غلام دستګير، محمد ظريف، لعل محمد، عبدالمالک، خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حميدالله سره مې په يوه صف اويوه اقتداکې د نارينه او ښځينه وو دلمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه، هغه وويل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارينه او ښځينه له يوبل څخه بېل شي نو بيا ورکېږي همدا راز دصفونو او لمونځ کوونکيو په مخ کې تېرېدل يې هم د تکليف د پورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بيروبار جوړېږي او لارې بندېږي.

له خالد سره مې د ځينو معلمينو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ، هغه هم د ځينو په اړه داخبره ومنله خو ويې ويل چې ده او ملګرو يې په اخلاص کار کړی دی، خالد راته وويل چې د دوی په ملګروکې د دوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی، نه څوک ورک شوي دي، نه له چا حج اويا يې مناسک خراب شوي حاجيان يې په عرفات، مزدلفه او منی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګوابنلم راته يې وويل چې که په خپل يونليک کې دې راپسې ناوړه شيان وليکل نو خراب به دې کړم، ماورته وويل نور خو درپسې څه نه ليکم خودا ليکم چې، نيم ساعت کېږي چې يوه دزمزم بوشکه په پلاستيکي لفافه کې تاوولې اوترلې نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې لیکلو سره هم موافقه ونکړه،ویل یې چې که دا دې هم ولیکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمینو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

دحج اواوقافو وزارت دبعثې غړي چانه لیدل اونه له حاجیانو دستونزو پوښتنه وه، که دکوم شرکت کارونه پلټل کېدل هغه هم نمایشي اودشرکت له مسؤولینو دډالیو اوپیسودا خستلو لپاره وو. دبعثې غړي دذوالحجې په ۱۲مه زموږ عمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوي کې دامنیت ،روغتیا اوحج اواوقافو غړي وو خوله تللو وروسته یې حاجیان ترې خفه وو،مولوي احمدي وویل چې حاجیان ځکه خفه دي چې پلاوي دشرکت دمسؤولینو په حضور کې ترې له دوی سره دشرکت دمسؤولینو چلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجیان کله داجرئت کولی شي چې دمسؤولینو پرووړاندې ترې شکایت وکړي، احمدي پلاوی درشوت ،ډالیو اومبلمستیا وو په خوړلو تورن کړ.

دمحمد یوسف نیازي په مشرۍ دحج او اوقافو پلاوي څو عمارې دنوم او دولتي چارواکیو اوواسطه لرونکیو دخوښولو لپاره حرم ته نسبتاً نږدې نیولې وې چې همدوی ته یې په کې ځای ورکړی وو،نورې یې ډېرې لېرې ،آن دمنی اوجروال په پوله اوآن په عتیبه کې نیولې وې دځینو عمارو حاجیانو به حرم ته یو ساعت پلی تګ کاوه.

دډېرو حاجیانو تګ راتګ حرم ته سخت وو،یا به یې ټکسي نیوله یا به یې یو ساعت دهرلمانځه لپاره تګ او یو ساعت په راتګ لګاوه،اویا به یې هلته نږدې په کوم مسجد کې لمونځ کاوه،دسعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځینو عمارو کې د ښباک اوبه او ګاز، نه و معلم او ډاکټر نه و سم فرش او چپرکټ نه و خووزارت د دې ټولو پیسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې یو کوچنی فرش راوښود ویې ویل چې دا یې هم پر بعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲ عماره کې اوسېده، شېرزمان وایي چې د بعثې غړي یې لیدلي هم نه دي.

د عرفات او منی په ورځوشپو کې پر خېمو کې ګاز ،نغری، دیګ او کاسه نه وې د افغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځو کې خپلو حاجیانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځو کې هم حاجیانو ته ډوډۍ ورنکړه، دا په داسې حال کې ده چې د پاکستان د بعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نیولې وې او په منی کې په ځینو خېمو کې بریښنا نه وه، حاجیانو یې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چارواکیو ورته ویل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې یې نه نیوله خو بیا هم د دې عمارو او د دې خېمو او سېدونکیو هر تن ته یې ۲۰۰ ریاله بېرته ورکړل (ببین تفاوت را).

هر حکومت خپلو حاجیانو او اتباعو ته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال، پټۍ، یا ..ورکوي چې د هماغه هېواد نوم پرې لیکلی وي او له ورایه پېژندل کېږي، خو د بلخ له ښځینه حاجیانو پرته چې په څادر یې د افغانستان بیرغ ته ورته درې رنګه دایره رسمه او د دایرې په منځ کې افغانستان او بلخ لیکل شوی وو نور هیڅ هم نه وو، د نورې نړۍ نارینه او ښځینه حاجیان ډله ییز ګرځېدل، ښځویې ډله ییز طواف کاوه، خو د افغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیگر ما او شېرزمان د حرم له دریم پوړ میزان رحمت اړخ ښخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکیو ننداره کوله، دا وخت هلته هوا نسبتاً سړه او په مطاف کې سخت بیروبار وي، طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو د شپږو هېوادونو ښځینه حاجیانې موولیدلې چې په یوه بل پسې په څو لیکو کې کتار روانې وې، د هر هېواد ښځینه حاجیانو ځانگړې رنگ جامه څادر اوپټې درلوده، په شپږو ډلوکې شپږ رنگه جامې او یونیفورم له پاسه داسې بربښېده لکه په باغ کې د گلانو رنگه پټې ، ډېر ښه خوندیې وکړ دځینو ښځینه حاجیانو نومونه هم په بکسو اوپټیو لیکل شوي وي، د حرم ښځینه متواگانو کله کله دهمدې پټیوله مخې ددوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ویشتمه په ۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱ عماروکې دهغو ۵۲۰تنو نومونه وځړول چې له مکې ښخه مدینې منورې ته تلل، دانومونه ښایي کوم عرب لیکلي وو ځکه چې رسم الخط یې عربي وو. گل یې جل لیکلی وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې بربښېدل چې د نومونولیکونکي له پښتو اودافغانانو له نومونو سره بیخي نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل ،بلکه ستره ستونزه داوه چې داکسان په درې شفتوکې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دریم شفت په یوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به دیوې ښځې نوم په یو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،یابه دښځې نوم په یو موټراودمحرم نوم به یې په بل موټر کې وو.

زمایو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدینې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښم ، زه او ماما مې حبیب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرگ یې راووړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوبل ملګری حاجي دادک هم زموږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې ګپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر ترې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خوني ته ورغللو، هلته موله خپلو کلیوالو هریوه معلم صاحب میرزمان، حاجي حبیب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدیر،سمیع الله، صابر،قاري زمری،غلام دستګیر،کوچني شېرزمان، دشګې اوسېدونکی ډګروال میاه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښین لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارې ترکانو اومصریانو نیولې وي، په دې عماروکې د جامو دوینځلو ماشینونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتیاوې شته دي،ځینې په ډېرو لوکسو هلوټلونوکې ژوندکوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نیولې وي خو حاجیانوته یې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نیولي دي.

زما،ماما حبیب الرحمن استاد هم دمنی ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه یې ۴۵دقیقې پلی واټن درلود ، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوتې دبند په اندازه تنکي لېږګان ،سپین او تور بانجان،دهروخت مېوې توره یان... دځینو مېوو نرخونه لوړ و موږ به همدلته تازه مېوه اخستله، څو واري مو انګور واخستل خو زمايې ختکی ځکه خوښ وو چې یو خو ارزانه وو ، في کیلو درې یاڅلور ریاله ، وه بل داچې ډېر خوارږه وو هروخت به مو څلور پنځه کیلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګور مو کیلو د ۱۲ او ۱۵ ریالو ترمنځ اخستل ،دمارکېټ ترڅنګ یو بنکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې اېښودل شوی و.

یوه ورځ دمازیګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نږدې مې لیدلی نه و ، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ویلي وو چې نن دافغان حاجیانو یوه الوتکه لوېدلې ده، ددې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخوادېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو دیوې ناسمې انګېرنې په اړه معلومات راکړل ،ده وویل چې ځینې افغانان په جنة المعلی او جنة البقیع (لومړنی په مکه او دوهمه په مدینه کې هدیرې دي)دخاورو کوچنۍ کوچنۍ ډبرۍ ، ځینې دخاورو کوچني قبرونه په دې هیله اوفکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودرېدو ځای نه وي نو دی او دده کورنۍ به همدلته ودرېږي،یا داچې داځای دده قبر شو اودی که هر چېرې مړ او یاښخېږي نو حشر به یې له همدې ځایه له صحابه وو سره کېږي یا داچې دقیامت په ګرمه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډېږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰ سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کوچنی دېوال تاوکړي ،بیاپکې دکورنۍ دهرغړي لپاره قبر جوړ کړي او په جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې ځوځوځله ځوتنه ولیدل چې همداکار یې کاوه،خوچې پولیسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

وليدل نو ورته به غوسه کېدل،او کوټنۍ، ډبرې او قبرونه به يې ورته ړنګ کړل،ځينو به په پټه له ځان سره دهديرې خاوره را واخسته، دا خاوره بيا له ځان سره کورته وړي بيا چې کله دی او ياېې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

يوځل په طواف کې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زماد پښې په ښنګري وربرابر اوپښه يې راته ښه وينې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوڅولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باورې شوم چې د الله ج په هر امر اونهې کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حدیبیې څخه احرام

وړاندې مو هم وویل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له یونوې میقات څخه احرام تاړه،ډېرحاجیان له تنعیم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعیم یادحضرت عایشې مسجد حرم ته ترټولونږدې میقات دی،خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوایې ښه وګورم دمکې له ټولو میقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګرې سحر وختې حدیبیې ته روان شو فلاینګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ ریاله دوه طرفه ونیوه.دحدیبیې اوسنی نوم شمیسې دی،موټر دحدیبیې پرسړک پرشارع منصور لوېدیځ ته مایل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچیانوکېږدۍ اواوښان خوځوځایه لیدل کېدل، دې کوچیانو اواوښانوماته دعربو تاریخ ،کوچیانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ،کوچیتوب سخت کار دی خو ژوندیې له سکون، اطمینان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټایرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ یې پراخ ګلدان او هرسړک بیاځلور کرښې درلودې چې په یو وخت کې پرې څلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپلیو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمویومسجد ولید ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دځښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يولوی باغ مو هم وليد داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې يې چمن او فواره وه، زمونږ ډريور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ويل.

حديبيه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتينري پلورنځي راتاو و ،تسبې، مسواکونه او د ډاليو لپاره نور توکي يې پلورل بازار يې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ايرانيان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافيه؟

يوه ورځ مې خپلو بادغيسي ملګروته وويل چې داخل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بيايم له حاجي يار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به يې راته ويل چې جغرافيې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په ميقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرين وايي چې د جاهليت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)يوه ښځه په اروايي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به يې ستړی کړ خو مازيګر به يې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به يې بېرته وسپړه،چې الله ج يې هم په قرآن کې يادونه وکړه او ددې کار يې وغنده.

يار محمد به بار بار راته ويل چې جغرافيې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وويل چې سباسحر وختي جعرانې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند او سېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کیسه یې راته وکړه ټول دولس کسه شو،فلاینګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ریاله په کرایه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ورځې وروسته تیاره ولیدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پریمانه دلمبلو او اوداسه ځایونه او پاکې بیت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پریمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجد کې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبیه مو وویله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکیې ،مالیزیا او اندونیزیا خلک وو، سم نیمایي یې ښکلې انجونې دي له یوې مالیزیایۍ څخه مې په ماته ګوډه انګلیسي وپوښتل چې ایا دا رښتیاده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بیخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بیا هم لمانځه ته نیم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وویل: چې دسر نیمه برخه به درته اوس وخریبو او نیم به په بله عمره کې وخریبې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وویل چې نه ټول راته همدا اوس وخریبئ. نورو حاجیانو همدا سې کول،سربه یې څلور ځایه ووېشه په هر ځل عمره کې به یې یوه برخه خریبه چابه پکې ویالې جوړولې چابه په

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) څوتاره غوڅول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزموږ مذهب څلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې دننه یو بلد شخص پیدا اوملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یوځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړکې یو ځوان ولید چې خدمت یې کاوه ماورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ دځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې دپاکستان دخیبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخواکې دکوم ځای یې ؟ ویې ویل چې دمردان بیامې ترې دکلي پوښتنه وکړه حیران شو ماته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ماورته په خندا وویل چې پاکستان خوپرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه دکوم کلي یې؟ ویې ویل چې دهوتي،بیامې ترې دډاکټرفاروق خان اوشیخ بمبار پوښتنه وکړه، اودامې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل (پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلي)شاهدته مې وویل چې زه ژورنالېست یم غواړم چې دحج یونلیک ولیکم ،دخلکو ستونزې رابرسېره کړم، او دحرمینو یو رڼه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ماسره دمعلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وویل چې دی خوپه همداسې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیوته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم دابن لادن دشرکت په بلنه راغلی دی خو دی دځلورومیاشتو لپاره نه ،بلکې دډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې دحرم خدمت کوي هغه وویل چې ددریم پوړ دپاکۍ مسؤول دی اوځوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته دخپلو ستونزو ټغر وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويې ويل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري يې کمه ۳۵۰ ريا له ده.

شاهد وويل چې دوی په دوو کالوکې يواځې يوه نيمه مياشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ايله يوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زياته کړه چې دلته دځينو خلکو نيم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوندڅخه يې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت بايد دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتياوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ اوپه ۲۰۰۵ کې دلته راغللم په همدې څو مياشتوکې مې يوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بيا په ۲۰۰۷ کې په رخصتۍ لاړم يوه نيمه مياشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بيالاړم نو زوی مې درک شو، مالا ليدلی نه دی خو اوس شپږ مياشتينی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله يې له واده تېرشوي خو ياله سره اولاد نلري اويايو بچی لري داځکه چې کله دوی ديوې نيمې مياشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خو په تګ راتګ يا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار ،هلته له هوايي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خوادې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي ،هلته يې مېرمن يا جوړه يا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې مياشتنی مريضي (حيض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونيسي اوبنځه خوهم هروخت حمل اخستلو ته چمتو نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وویل چې له غم او ښادۍ، خوبیخي خلاص دي او ځینو کسانو خوچې دلته یې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېر کړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په میاشت کې یونیم سل ریاله (هغه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زیاته کړه د حرم په کومو ځایونو کې چې خادمانو ته حاجیان ډېر خیرات (سبیل) ورکوي نو د سعودي یا عرب مدیران هلته خپل کسان ټاکي او پیسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم په دریم پوړ کې دده د مسؤولیت په ساحه کې به مو بنډار پیل کړ.

هره ورځ یا په هره ناسته کې به مو پر یوې برخې بحث کاوه.

شاهد وویل چې د حرم عرب مدیران کله کله پردوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې یې کسر معاش کوي. دامهال د حرم عمومي مدیر عمود نومېږي. شاهد وویل چې د سعودي د قانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمروته په حرم کې د خدمت ویزه نه ورکول کېږي خو د نورو اسلامي هېوادونو ځیني نبستمن او اړ کوچنیان یاد ۱۷ یا ۱۸ کالو هلکان ځانته بله تذکره یا شناختي کارډ جوړ او خپل عمر پکې ۲۲ یا ۲۳ کاله ښیي ویزه واخلي او دلته راشي چې دلته بیا ترې د حرم ځیني نااهله مدیران ناوړه ګټه اخلي. د شاهد په وینا، حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ښشل شوی دی او هره برخه یې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زمادیوې پوښتنې په ځواب کې وویل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکیو خالي شوی وي څلېرویشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځیني وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم اوطواف دمقام ابراهیم اوکعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځوکې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځايېږي .شاهد وويل چې کوتره، چينچنه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله ټپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وينا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپين او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وينا، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په مياشت کې اوپه ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسيزه کې عمروته ډېر راځي. په دې مياشت کې چارواکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دريم پوړآن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونوکې پريمانه يخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بيروبار نه وي.

دسعودي چارواکيو په آند په عامو حاجيانوکې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکيوکې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمرو په اړه وويل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تايلندکې په فرمايشي ډول جوړ کړي دي داتيګه له کيميکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نوبياهم دا تيګه نه ګرمېږي اونه پښې سوځوي دايوه تيګه چې پلنوالی يې يو فټ او اوږدوالی يې درې نيم فټه دی په پنځوس زره رياله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطاف اودریم پوړ په همدې تیګو پوښل شوی دی چې لګښت یې حیرانوونکی دی.

شاهد وویل چې دبریښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پولیسو ، یا امنیت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مدیران یې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ریالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وویل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټیکه دي او دسعودي له دولت څخه یې پیسي غواړي.

په حرم کې د اینبودل شویو عظیم الشان قرآنونو په اړه شاهد وویل چې په حرم کې اینبودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخوا چاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک یې ورته ډالۍ راوړي نو دوی یې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزیاته کړه چې په دنیاکې تر ټولو لومړی پیدا شوی غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وویل چې ټولې ۹۵ دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزیز په نوم یادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفایاباب اسمعیل نومېږي یوه مناره ده په ۴۵نمبر یاباب الفتح دوه منارې، په ۶۲مه یا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه یا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وویل چې دمنارو لوړ والی ۸۹متره دی، دحرم دامنیت په اړه شاهد وویل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي یا ناروا کړي وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګویا زه څارل کېږم او پولیس راشي او بوېې ځي،دحرم په دریم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته یوه خو ختیځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ یا برېښنایي زینه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا خخه ښکلې ډیزاین شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وویل چې یواځې دملک فهد او ملک عبدالعزیز دروازو خواته تشنابونه او بیت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بیت الخلا له پلوه د حاجیانو اړتیاوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرایو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوې دي.

د حرم دتوسیع لپاره یواځې شمال یا باب عمره او ختیځ یا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهی محل دی، لوېدیځ خواته دارالتوحید کانټیننټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بیه او لوړ پوړیزې ودانۍ دي.

شاهد زیاته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټېل نه وي ، سلیقه او ترتیب وي او بیروبار دومره نه وي خو بیاهم لومړی ، دوهم او دریم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غریبي کوي، دحج په ورځوکې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوا نږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شیشه ده له دوو کړکیو پرته نور له شیشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وینا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به یې خاورې او ایرې شیندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته ګودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوېده له همدې ځایه اقامت هم ویل کېږي. دشاهد په وینا اقامت کوونکی امام په کامره کې ویني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پیل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ویل کېږي ،شا هدوویل چې د حاجیانو دښه لېږد او اسانتیا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ریل)دپټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجیان له عرفات څخه مزدلفې او بیا منی او له هغه ځایه حرم ته بیایي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په یوه ساعت کې دوه اویا زره حاجیان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په یوه وخت کې په یوه استقامت تللی شي اورګاډي به تېل یاد ډېرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزیز چپ او دباب فهد ښي خواته د ترکانو په برنډه کې یوه پایه (ستن)راوښوده ویې ویل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن یې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځایه معراج ته لاړ.

شاهد زیاته کړه، چې په جده کې یوه ستره فابریکه د حرمینو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګیلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پولیسو دنرم چلند او اخلاقو یادونه وکړه او ویې ویل چې داپولیس دلته له ګومارل کېدلو

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې د ديني علماوو لخوا هم روزل کېږي او دښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وويل چې په حرم کې په لسګونو ويلچر يا دناروغانو او کمزوروبايسکلونه شته دي چې ځېنې يې د سعودي حکومت او ځينې يې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي اوله کاروونکيو يې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجيان يې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجيان هم ځانونو ته دابايسکل اخلي چې بيايې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وویل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه یا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو. پخوا به یې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او د اسلامي هېوادونو مشرانو ته به یې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانو به بیا داپوښ پیرانو، خانقاه ګانو او سجاده نشینانو ته ورکاوه او هغوی به بیا ددې پوښ ټوټې له مړو سره ښخولې یا به یې دپوښ تارونه وسېړل او دمړو اوناروغانو په سترګو به یې ایښودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او یا یې دکعبې په موزیم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بیه ده، او ایتونه پرې په سرو زرو لیکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۶_۷کیلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شیان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وویل چې دکعبې پوښ نه وینځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول یوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ایتونه،یاحنان،یامنان ،طیبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم، لیکلي وي البته دالیکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځو کې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بیخ څخه څه باندې دوه متره لوړ تاو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځینې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څیرې کوي او له ځان سره یې وړي، په نورو ورځو کې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلې وي، دکعبې د اوسنی پوښ بیه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزیز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پیسو ډېر ارزښت درلود شپیته لکه سعودي ریاله لګښت راغلی وو او داپوښ په یوولس میاشتو کې جوړ او ۸۰کیلوګرامه وربښم ، ۳۰۰ کیلو سره اوسپین زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کارېدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایرانیانو کودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز کال په کعبه کې د ایرانیانو کودتاهم یاده کړه او ویې ویل چې ایرانیانوپه تابوتونوکې وسله حرم ته رانن‌ویستې وه، او داسې تاثر یې ورکړی وو چې ګویا په تابوتونوکې یې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

کودتاه کوونکي دباب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې یې ډزې کولې.

شاهد زیاته کړه سعودي چارواکي حیران وو چې کودتا کوونکي له منارو څخه ښکته راښکته کړي بالاخره شهید جنرال ضیاء الحق ته یې ټیلیفون وکړ هغه ډاډ ورکړ چې وار مه خطاکوئ زه پخپله درځم خوتاسو زماتر درتللو ښې پربمانه اوبه جوش کړئ، هماغه وو چې له پاکستان څخه کماندو عسکر اوپخپله شهید جنرال ضیاء الحق راغلل دا اوبه یې په هلیکوپټروکې پورته کړې او په منارو کې یې پر کودتاکوونکیو ور وشیندلې هماغه وو چې کودتاکوونکي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښکته شول چې دلته یې بیا ونیول.

دشاهد په وینا، ایرانیانو غوښتل چې په مدني حرم کې هم کودتاه وکړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ایرانیانو دې کودتاه د سعودي او ایران اړیکې خرابې کړې او سعودي څوکاله ایرانیانوته د حج اجازه نه ورکوله.

شاهد زیاته کړه چې دحرم په هر پوړ کې د تنظیف د وسایلو دبربښنا د وسایلو، دقران کریم د الماریو او...لپاره ډیپوګان شته دي.

دکعبې نوې یا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبدالعزیز په وخت کې جوړه اوپه همدې کال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دلیکل شوي متن ژباړه داده :(پخوانۍ دروازه د سپېڅلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمینو د خادم ملک فیصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په ۱۹۲۳ په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمینو د خادم ملک خالد بن عبدالعزیز ال سعود په وخت کې په ۱۳۹۹ کې جوړه شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پيدانه شو

يوه ورځ د حرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ويلچر کې ناست يوتن راباندې غږ وکړ ويل يې چې په تلوېزيون کې مې ډېر ليدلى يې ستا ديني او سياسي نظر مې خوښ اوزموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکيل مددخېل معرفي کړ ويې ويل چې تراتم ټولګي يې درس ويلى او پخپله يې ځان په تمانچه ويشتى دى اوس يې لاس اوپښې کار نه کوي له مددخېل سره موږ ډېرې سياسي او شخصي خبرې وکړې ويې ويل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټې پلورنځى اود کابل په منډوي کې درې پوړيزه لوى لوى سرايونه، ميوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سراى لري، ده وويل چې پلار يې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې ميندو ټول ۱۲ وروڼه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځاى موندلى دى .ده وويل چې ددوى په سرايونو کې دهر دوکان دکرايې ارزښت تر ۵۰زرو افغانيو دى خودوى تر ۱۵زرو افغانيواخلي او دوى د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرايه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وويل چې ۱۲وروڼه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا لله ستره لورينه ده خو زموږ پښتانه له دې لوريينې هم ګټه نه شي اخستلى.

دپښتنولوړ بيې شتمنۍ فيلسوف ،اروا پوه ، شاعر او خان اروا ښاد خوشحال خان ختټک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفـــاق پـــه پښـــتانه کـــې پېدا نشـــو
ګنــي مابـــه دمغــل ګريـــوان پـــاره کـــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر کال دحاجيانوله درکه ۳۰میلیارده ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې دعمارې په مخ کې دحاجيانو بيروبار دی کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي، پټکې کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږپخوونکي (اشپز) قاري ته دشرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولې دي، اشپز خفه شوی اوس يې استعفی کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پانه لاسليک نه کاوه دشرکت پرځای يې په تز کيه پانه ما(مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،ورروسته حاجي عبدالله ما(مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړی دی)

ددواړو جنجال شـوی و يوبـل تـه يـې ښـکنځل کـړي وو حـاجي عبـدالله غوښـتل چـې مولـوي احمـدي وشـړي خـو احمـدي وريسـې ټـول حاجيـان د احتجاج په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ مازيګر زه، استاد عنايت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې دبيروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجيانو هغه کتابونه وړيا وېشل کېږي چې د توحيد ، زيارتونو او عقيدې په اړه سلفي نظر څرګندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چارواکيو دشيعيت په رد کې ليکلي او ټوله محتوای يې د شيعه ګانو ،دهغوی د افراطيت ټکونه، دشيعيت د څانګو او عقايدو او موضوعاتو څېړنه ده يعنې دلته د شيعيت پرضد يو کلک تبليغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو ليکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکې حالت او خپلمنځيو اختلافاتو افسوس ورشي،دا انرژي چې سعودي عربان يې دشيعه مسلمانانو پرضد کاروي او يا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړۍ ددښمنانو پرضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلې وې، دکتابتون مسؤولينو هلته په انګليسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو ليکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه يقيني نده نوځکه يې ښکلول، لمسول او ... روا ندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه يا منځنۍ برخه دملک عبدالعزيز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستني يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول يا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټيزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت يې صفر يا ميده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يي او نورو رنګونوکې، دستنو لا ندينۍ برخه کې ،تور،پايزاره،ده په چت او پايوکې په زرګونه قنديلونه اوپکي دي ،دريمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډېشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلې (زېرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوایي او که دځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوایي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسیاحت وي دنیا او مافیها او دخلکو رنګارنګي ویني خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنیت پورې تړلي دي ، اردن دسعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجیان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږترڅنګ اوسېدل کله چې بېرته تلل نو له لسو ډېر۳۰۳ ته ورته موټروکې یې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنیو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحیل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرلیو شمېره ،دسپرلیو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شیشه لګېدلي او ټولو یوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته یې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه یادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم څلورتنه چې یو پکې زموږ دحج دملګري غلام دستګیر پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هریوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له درونټې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر یې ډېر خوندور و اوډېرځایونه او هېوادونه یې لیدلي و .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له مایې قبول کړې)، هر حاجي په یواځې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت په چوکاټ کې څو مکتبونه جوړکړیدي چې په ټولې نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هیوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دیش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړوند وو. ددې دفتر یا مکتب نوم (المؤسسه الاهلیة المطوف لحجاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا څانګې لري د جنوب اسیا په هغه څانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعنې د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترڅنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسرک وو . ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۲۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمېرې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د کارت د سيريال نمبر ۳۸۸۵۲۲ وو د اشرکت د هر حاجي پر سر ۳۰۰ډالره د خاک پولي په نوم له بعثې او يا د حاجيانو له لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او د دې پيسو په مقابل کې حاجيانو ته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منى، له منى تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منى تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدينې منورې له مدينې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظيموي، د حاجيانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظيموي، کمپيوټر ته يې رسوي همداراز د بعثې پلاوى يا د شرکتونو استازي د عمارو د خونو او چپرکټونو د نيولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منى کې خېمې او په عرفات کې تجيرونه همدوى نيسي، فرش کول يې هم د همدوى کار دى په عرفات او د منى په ورځو کې حاجيانو ته ډوډۍ هم دوى ورکوي، موټرونه د حاجيانو د بار پورته کول او ښکته کول هم د همدوى کار دى.

هر وخت چې حاجيان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر يې د همدې شرکت مخته ورځي هلته ورته د همدې مکتب پېژند پانه د غاړې کارت، او يو لاس بند ورکول کېږي چې دا څرګندوي چې دا حاجي د کوم مکتب دى ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځاى کې اوسېږي ، حاجيان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، او که مدينې ته نو اوبه ، جوس کيک کلچې او ځينې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجيانو کار ډېر اسانه کړى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي او په ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکليو ګرانبيه غاليو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه بېل بېل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ.شيشه يي کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړي دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميلياردرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونواوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخې ظاهراًخاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

www.melitahrik.com 0777 400 116

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکي شرکت څلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې بېرته راښکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې د شرکة مکه د ديوال ترڅنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال يوائې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وويل چې اوس ډېر حاجيان بېرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیا هم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونو کې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکاریدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي، حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زموږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چاروا کیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلیږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴تنه هجړایا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وې میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زموږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې، له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځیني ډالۍ واخستلې خو ماماميې راته وویل چې په مدینه منوره کې دمکې په پرتله ارزاني ده.

بالاخره دیکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانیږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه بېلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خیر هغه کورته اوموږ یې سباته داسلام دغوږېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مدینې منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خدای پاماني وکړه، هغه یوولس بجې جدې ته ورسېد ، ورته ویل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل تـه الـوځي، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې یوه نیمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېلیفون یې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونو توفیق راکړ. دمولوي صدیق الله او مولوي شفیع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجراسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسینې په مښلو زړه یخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجو مې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دریم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ویده شوم خو لا درې نیمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پیل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوی ژړاګانو او چیغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند یادېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې لیدلې وي هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښین له لمانځه وروسته مې بیا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوږده شوي وي، زمزم مې پرېمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفایر ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غیر اختیاري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تویې شوې اوږده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبیا لیدلو په هیله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بیکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو ورووېستل.

د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۶تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې ټیم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسیا مکتب ته ورغللو هلته یې راته وجبې چې په هره وجبه کې کیک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو یوبوتل ، یو دغاړې بیک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګانې لیکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښه، بسم الله ووایه په درې دمو یې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووایه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه ورو سته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او موږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي،کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډیم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنده یې درلوده، مدین ویل چې دلته یواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي. زموږ د ترحیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه ، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ ، مسجد، بیت الخلا ، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو ، ډېر بوخت وو. د یو منځني خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو ډرېور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت یې څو وي، څوبجې په مدینه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجیان ښکته کړي او نور، ښي خواته مود خلیص کلی دی داکلی دشپې لخواډېر رنګین وو خوپه کرنه او سمسورتیا نه، بلکې په بربېښنا . دمکې اومدینې شاوخوا څلورنیم سوه کیلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ دیوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرو سترګې نه نیسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځایېږي دهرډول سرعت لپاره خپله لیکه ټاکل شوې او ټول سړک په کیمرو څارل کېږي له دې پرته د پلیو خلکو لپاره هم یو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بریا په ښار کې

زړګیــــه ســــترګې لګــــوه د قــــدم لاره نــــه ده
حبیـب پـرې ایښـې قدمونـه دومـره خـواره نـه ده

اوس مـې پـه یـاد نـه دي چـې دادنوښـار دعبـدالله او کـه دکربـوغي دمحمدامین نعت دی خو پـه کـوچني کې مې په مسجدونو کې پـه ترنم ډېر ویلی دی.

بالـآخره پـاوکم دوه بجـې دانسـانیت دپیغـام اودڼا اوخلاصـون دپلوشـو وېشونکي ښار مدینې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځایه تاو راتـاو کړو څو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب ته ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زموږ عماري حرم ته نږدې وې ټوله پنځه دقیقې لار وه سترې هم وو خو ویده نه شو، لـه ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لرې دمې وروسـته حرم تـه روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو پـه کچه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص ایښی دی، هماغه یې لومړنی خطیب او امام دی.

په برنډه کې مو په صف کې ځای ونیوه ،تهجد مـو وکـړل، جمعې تـه ډېـر وخت وو ډېر ملګري موله سترتیا په صف کې په ناسته ویده شول، په نبوي مسجد کې دکعبې په مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد په باب رحمت در سول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللي کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بيروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو د سرورکائنات پر مزار سترګې ولګېدې، دلته نور پروت دی، دلته دهدايت اوژغورنې ډېوه تر خاورو لاندې ده. دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام عليک يا رسول الله چيغو فضا ونيوه او اوښکې نه تم کېدلې.

مونږ دډېرو کمالونواو کراماتود خاوندروضې ته ولاړيو هغه چې:

حسن يوسف دم عيسى يد بيضا دارد
آن که خوبان همه دارند واى تنها دارد

يا

خدای يې مه ګڼه ښشکه چې بنده دی
نور يې کل واړه صفات دي په رښتيا

د پنجرې دننه نه درسول الله (ص)، نه دحضرت ابوبکر صديق اونه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهريوه دقبر په برابرۍ يو سوری وو چې له ځيرتيا وروسته ترې دقبر يو ه ځنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زيارت کې افراط کوي نو پوليس هم دبدعت په مخنيوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترڅنګ پرکتاره ولګېد نو پوليس پرې غوسه شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونوته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او ریاض الجنة

دسحر چای له څښلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او دڅاښت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووینم نابلده وم ماویل ښه به وای چې اوس داسې یوڅوک را پیدا شوی وای چې دلته بلد وای او ماته یې هم لار ښوونه کړې وای،خو کله چې دحرم دوهم پوړ ته ختلم په زینه کې یوځوان راباندې غږ وکړ، مینه ناکه او توده ستړې مه شي یې وکړه ویې یل چې نوم یې قاري شریف الله او دملا احمدګل زوی او دلغمان دقرغه یو ولسوالۍ د عزیز خان کڅ اوسېدونکی دی د قاري شریف الله کورنۍ ماپېژندله په بېده بېره کې د ځوارلس کاله ګډ ژوند سر بېره دهغه پلار اروانباد ملا احمدګل زما دمور (اللهم اغفرها وارحمها)تروزی هم دی له ملا احمدګل څخه ما په مسجدکې ډېر سبق ویلی او دقاري شریف الله مشرورور مولوي رفیق الله زما ددرس ملګری دی.

قاري شریف الله شپږ ورځې وړاندې مدینې منورې ته راغلی او بلد و په حرم کې یې ښه وګرځولم هر ځای یې راوپېژنده دحرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځای جوړ شوی چې دکارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شریف الله وویل چې دلته دحضرت ابو ایوب انصاري رض کور و هغه چې دحضرت رسول اکرم ص اوښه یې دهجرت پرمهال په دروازه کې څملاسته او درسول الله ص دمېلمستیا ویاړ په مدینه منوره کې لومړی د همده په برخه شو، اوس خوهغه کور ړنګ شوی خو ځلي ته ورته داټانکۍ یې په یادجوړه شوېده.

له دې وروسته یې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه داسلام په تاریخ کې ډېرمشهور دي، دحضرت رسول الله ص پر ژوند ځینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، د نبوي مسجد او د رسول اکرم ص د کور ترڅنګ به په یوه صفه ناست و ، زده کړه یې کوله، امر بالمعروف یې کاوه، په جهاد کې یې عملي ونډه اخسته او د رسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس د نبوي مسجد په د ننني حریم کې ده د رسول الله ص مزار سره نښتې داځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دماز دیګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خو بیا هم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (د حضرت عایشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند همدلته کېناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجد کې تفاسیر او د قران ژباړې هم ایښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته ریاض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای یې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي،کېني ،اطاعت وکړي خو دبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل او په مړه خېټه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژر کوئ غږ کوي اووایي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چیغې وهي څوک چې ناست ووینې نو پورته کوي یې چې نورو ته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکیني شخص په پښو کې ایښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چیغې وهلې چې بیا مې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته او ایین لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خو دخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولیسو هڅه کوله چې حاجیان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې د رسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ماهڅه کوله چې د رسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو د بیروبار له کبله بریالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. د حرم خادمانو په صفه کې سپینې او په ریاض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دا مهال ډېر ښکلی دی لاندې باندې په سرو غالیو پوښل شوی ،ستنې یې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ یې تور او شیرچه یې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندینۍ برخه کې ایرکنډیشنونه ،د ستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې او ترې لاندې درناپاره جالۍ .هرې خواته لوېې کړکۍ، د کړکیو لاندې له یو فټ څخه په پلنو پټیو په کریمي رنګ ایتونه لیکل شوي، په بله برخه کې د ستنو ډیزاینونه تغییر شوي، دا محرابو ته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پایه کې څلور خواووته د عظیم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته د مسجد په هره برخه کې د عظیم الشان قران لپاره الماری جوړې شوې دي ، ډول ډول قندیلونه او د بریښنایي څراغونو لپاره له پیتلو (زېړو)جوړ لوی شیټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او د مرمرو لپاسه له مرمرو راتاو د زېړو لوی شیټ ستنوته لا ښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې دیوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه لیکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، د ډېرو د ننه حروف لیکل اسانه دي، خو دا چې د ډېرې له پاسه حروف ولیکل شي دا نو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشې او حرف به ترې راوباسې، د حرم ټول فرش تک سپین مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپیوټري ستنې لګول شوې دي چې د کمپیوټر په قومانده کله ستنې شي او کله سایه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اويا باران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپيوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات اوبېرته له ستنې تاو شي د حرم دبهرنـي سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختیا

په مدینه منوره کې پروت نبوي مسجد له ډېرو فضایلو او ځانګړتیاوو څخه برخمن دی.

دا یو له هغو درې ځایونو څخه دی چې د کتلو لپاره یې د سفربستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمایي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی او همدې نبوي حرم) پرته د نورو ځایونو او مساجدو د کتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمایي چې په نبوي مسجد کې لمونځ د نورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدینه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمد الیاس عبد الغني وايي د ډېرو ایتونو او حدیثونو، په پېژندنه او د هغوی د مفهوم په تشریح کې مرسته کوي.

په مدینه منوره کې د ځینې مساجدو د بنسټ ډېره رسول الله ص پخپله ایښې ،ځینې مساجد صحابه و رض د هغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځینې ځایونو کې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خو هلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبدالعزیز په کال ۸۷_۹۳ چې د خلیفه ولید بن عبدالملک په وخت کې د مدینې والي وو جوړ کړي دي ،خلیفه ولید هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځایونه ننبه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبدالعزیز هم همدا سې وکړل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خليفه سلطان سليمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۲تر۹۴۸هـ کې د مدينې ټول تاريخي مساجد بيا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزيز د حرمينو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمينو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاريخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتين ،ميقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصديق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدينې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدينې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدينې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پيل کړ، او د ۲۲۲ هـ درببيع الاول په مياشت کې يې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی يې ۳۰متره ،دچت لوړوالی يې پينځه لاسه دوه نيم متره وو او چت يې دخرما له څانګو او ستنې يې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خيبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی يې پنځلس او پلنوالی يې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سباددې حد شمال ته دترکي مجيدی ودانۍ دچت او لوېديځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد دديوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه ليکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه يا ۲۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ يا ۲۵۰ ز،داموي خليفه وليد بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز.د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۲۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۶مربع متره ساحه ونږوله،او ۲۴۲ مربع متره ساحه یې نوره هم ورسره اضافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو ته یې ځای پیداکړ دا ودانۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې یې یو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختیا پر مهال یې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپیوټر خلاصېږي او بندېږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختیا کار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسېده په دې پراختیا کې هغه لویه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده،په دې پراختیا کې ځمکتلی هم شامل دی او د وخت ټولې عصري غوښتنې پکې په پام کې نیول شوي دي په دې پراختیاکې چې یو نیم لک حاجیان پکې ځایېږي او ۲۱۰۴ ستنې لري هره ستن له بلې ۲ متره لرې ده خو په کومه برخه کې چې پرسر یې ګنبد ده دستنو فاصله یې ۱۸متره ده او منځنی مساحت یې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابرېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حویلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰ تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتیب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حویلۍ کې ټول ۶۹۸۰۰۰ یاڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختیاکې دښځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځایونه بېل شوي دي.

پخواحرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ایرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلوکې ۴۴۴۴موټر ځایېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي . دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فیوضاتو او فضایلو څخه برخمن ښار دی دا ښار د الله ج د کور او کعبې له فیض څخه برخمنه، د وحې د نزول کوربنه ،د حضرت هاجرې او حضرت اسماعیل ع د اړو او اندېښمنوونکیو شېبو او ددوی ددعا او دزړه له درده دراوتلې غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکې ،د حضرت ابراهیم ع ددعا موخه اود سیدالکونین حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبریا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه وربښکاره کړېده، خو داچې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوایې هم توده ده ،بیروبار هم پکې ډېر زیات وي نو حاجیان دمکې معظمې په پرتله په مدینه منوره کې خوښ وي، مدینه منوره درسول لله ص دهجرت وطن، دغزواتو وطن ،داسلامي حکومت لومړنۍ پلازمینه ،داسلام دپرتم دغوړېدا او دعوت د پراختیا ځای دی، الله ج مدینې منورې ته دخپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې یې پرې تمامې کړې دي، هغه یې دډېرو لویو او نېکو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب ویاړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل داچې مدینه لوی ښار دی ،دمکې په پرتله یې هوا سړه ده، سړکونه یې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک یې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او دښې او لوړې تربیې خاوندان دي چې د حاجیانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجیان له سړک څخه اوړي نو دمدینې اوسېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجیان له سړک څخه اوښتي نه وي حرکت نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدينه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدينه منوره کې دبقيع هديره دډېر وجليل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه يوائې د رسول الله ص ،بلکې دشيخينو ،(ابوبکر صديق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدينې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدينه منوره کې زمونږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجد کې څلو ېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجيان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدينه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اويو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

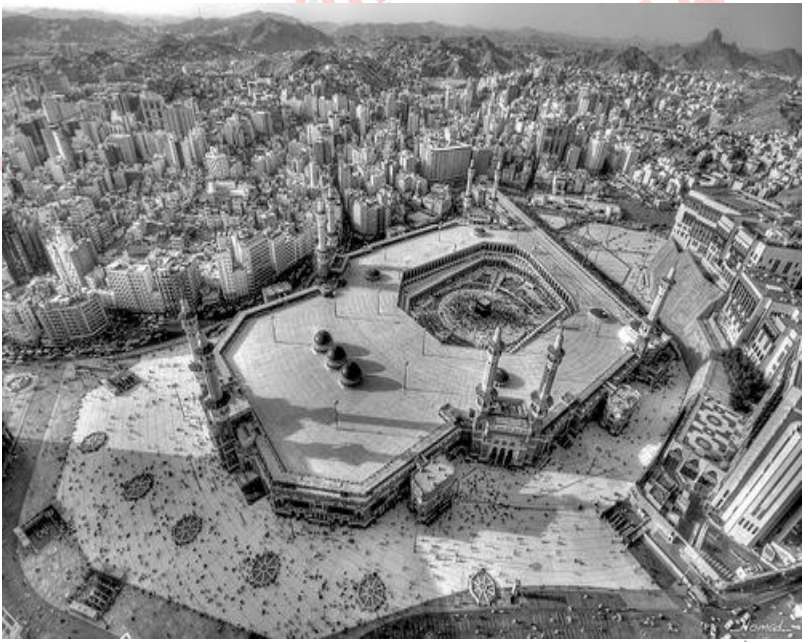

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقيع

ماداسې انګېرله چې جنة البقيع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلی او جنة البقيع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقيع دموقعيت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مديني منورې ته زموږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکتر ،شاعر،کيسه ليکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېليفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولينو څخه وو،چې حاجيان يې دلته را انتقال کړي وو،ماوښادمن دطالبانو په وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت انډيوالان وو،هغه مخکې هم څوځله مدينې ته راغلی او دلته بلد و، ډاکتر ښادمن تاکلي ځای ته راغی له سلام سترې مه شې وروسته مې ورته وويل چې جنة البقيع ته مې بوځې هغه راته وويل چې جنة البقيع ته يواځې سحر او مازيګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت يې دروازې تړلې وي، سباسحر يې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړنو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ ديوې ډېرې لويې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ يواځې يو سړک و پر دروازه ډېر بيروبار و ښادمن راته وويل چې همدا جنة البقيع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوې ده، لسګونه پوليس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځينې يې واړه دي، خلکو ويل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا داقبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په څېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: داقبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیچاپرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر اویا یوه لوېشت ترې لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي، دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرخخه ډېر خلک راتاو و،موږ هم ورغللو،چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راووېسته ،نقشه موچې وغوړوله داقبریې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي موغوښتل چې دانقشه موږ ته راکړي چې یوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جیب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه،هغه یې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه مودډې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټي جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جېبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانوپه څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو موږ داپایله واخستله چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکواو یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهديرې په وروستۍ برخه کې بيا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهديرې مسؤولين پوهېږي چې کوم مړی يې په کوم تاريخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهديرې په شمال ختيځه سيمه کې مو ډېر قبرونه وليدل چې مسؤولينو راسپړلي اودنويو مړو ښخولو ته چمتو کړي وو،داقبرونه ټول خام او په منځ کې يې لحد و،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته يې راوړي ،قبر ته يې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستيکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستيکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتيا وه، نوداقبربېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقيع ډېر لوی لوی جليل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سيرت اودژوند زريني کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپير لري چې په هند ،ايران ،کشمير پاکستان او افغانستان کې ماليدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمير کې دخواجه غريب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدين اوليا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حيدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دايران په مشهد کې د امام رضا زيارتونه او د جنة المعلی او جنة البقيع دصحابه وو له ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پيغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرين قبرونو او زرينو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعالپاره ورغلو ، تېریادونه او له صحابه ووسره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لتهولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو ، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

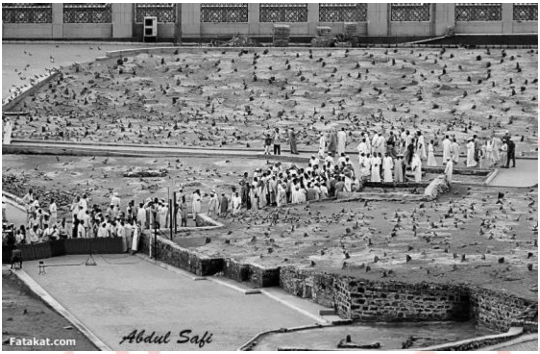

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کتارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په تلوېزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټېږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متواګانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دځو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره يې خپله عقيده ،فکر او مذهب پربنسی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته يې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر يې د جنة البقيع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحيد ،تفسير،عقيدې ،اودشيعيت ضد کېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم تـرې بـرخمن شوم، دري ژبه يې روانه او فصيحه ده خو پښتو يې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقيع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې يو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سيمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي ليبل لري چې دقبر شمېره پرې ليکل شوې هلته خلکو ويل چې داساحه د مهموصحابه وو ده خو دهديرې مسؤولين وايي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنويو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځايونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپير لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبير وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نيم هم نه ويل کېږي او له دريم تکبير وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ويل کېږي، له څلورم تکبير وروسته له حنفي مذهب سره بايد مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمينو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ويل کېدونکي درودونه او دعاګانې يې هم له حنفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبوسره توپیر لري، خو په خپلو کې خوېي مذهب یودی نوبیا ولې دمکې او مدینې د جنازې لمونځ توپیر لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم یونه وي یو یې مالکي او بل یې حنبلي یا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ یې هم توپیر لري له تکبیر تحریمه وروسته ثنا وويل شي اوبیا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پیل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بیاهم ثنا ويل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه یوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او دسورت د پیلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږپه مذهب کې د فرضوتاخیر پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځایونوکې ځانګړي اذکار او دعاګانې ويل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، د حرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې د ماسپښین له لمانځه وروسته زما د سخت او پخواني ملګري ډاکټر نذير احمدزي مشر ورور ډاکټر عبدالبصير احمدزی راسره مخ شو ،ما په لومړي ځل ډاکتر بصير شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښار په مددچوک کې دده په کتنځي کې وليد ،هغه مهال ډاکټر نذير په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصير دواړه په سوداپسې ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قيمتي وه، ترمازيګره په بازار کې وګرځېدو ډاکتر بصير دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازيګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان يوبل ته وروپېژندل او تر ماښامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېليفون وشرنګېد د اوکې تنۍ له کېکاږلو وروسته يې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته يې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهيم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهيم دغزني اوسېدونکی تکړه او ويښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي رياست دلوژستيک رئيس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، همدلته يې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده يې کړی و تردېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رايادې کړې، څه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې يوولس بجې وې، چې ملا ابراهيم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البيک لوی شرکت ته يې وروستو البيک موپه خوند وخوړ دولس نيمې بجې دبيا ليدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو اوپه ځانګړې توګه فلسطين ته دعاوشوه خو سعودي چارواکيو چې خطيبانو ته پاليسي ورکوي افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له يو چا سره ياده کړه هغه راته وويل چې يوځل قاري حذيفي دجمعې په لمانځه کې امريکاته بد ويلي وو چې بيا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سياسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهيم زنګ راغی ځای مې ورونښود ، ويل يې راځه چې يومړۍ ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهيم سره يوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهيم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بيا البيک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د يوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ رياله يې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پرېمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای وليد نوبيابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهيم مورړ ته وويل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او مورړ ورته څوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ يې هم افغان عربه او دمدينې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن يې راته زبری راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب یا ګڼ لښکریزه جګړه

د شپې ملګرو وغوښتل چې د مدینې منورې تاریخي سیمې لکه د احزاب د جګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتین مسجد ، قبا مسجد او نور وګوري ماهم د دې ځایونو کتلو ته څپڅپانده تلوسه درلوده، کله موچې د سحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول، له یوه ډرېور سره مو پردې ټولو ځایونو د ګرځولو او بېرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډرېور محمد فضل د بدر اوسېدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلې چلتاریې پرسر، ښکلې چپنه پرتن او څهره یې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې د هجرت پرپنځم کال بنو نظیرو، د مکې قریشو او نورو کفارو د مسلمانانو پرضد لاس یو او پرمدینې دیرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص د حضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدینې څخه د دفاع لپاره د کفارو د لس زره کسیز فوځ د مقابلې لپاره د سلع غره په لمن کې د خندق د وېستلو امر وکړ، اوس خو د دې خندق نښې هم نه ښکاري البته د تاریخ او سیرت په کتابونو کې یې طول او عرض ښودل شوی او په عظیم الشان قرآن کې د دې جګړې یادونې هم شوې او آن یو بشپړ اوږد سورت د دې جګړې په نوم نومول شوی دی . د احزاب سیمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته د دې سیمې د تاریخي هویت د ساتلو لپاره لاهم دلته د مساجد سبعه (اوو مسجدونو) څخه پنځه لا هم پاتې دي، دا پنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجیان په هره یوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی د حضرت عمرابن خطاب ،ورپسې د حضرت سلمان فارسي، ورپسې د الفتح مسجدونه دي، له دې پاس د خندق په نوم یولوی او ښکلی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګنبت پرې راغلی دی، دسیمې د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل بنه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه یې رنګ اوترمیم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

قبلتین مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلو والا)مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومتره کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شیبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو د اسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، داځکه چې موقعیت یې دبنوسلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شیلي ته نږدې د سلع غره لوېدیځ ته له حرم څخه ۳،۵کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.
دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۲یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي،په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا)مسجد وایي، الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولینک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني:یقیناً مونږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل‌وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

د قبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

دملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوېدیځ اړخ ته ۸۲متره ،سهیل یاقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري اوپه مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې خښتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعایة خادم الحرمین الشریفین الملک ،فهد بن عبدالعزیز ال سعود وفی عهده المیمون تم بعون الله وتوفیقه انجاز مشروع اعادة بناء وتوسعة مسجد القبلتین بالمدینه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه اوپاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبیت المقدس استقامت دې خواته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبلتـين مسـجد اوسنى محراب جنوب ختيځ خواتـه او دقدس محراب شمال ختيځ ته دی، ددې مسـجد ترڅنګ د عمـومي سړک ګلدانونـه لـه ډول ډول ګلانو ډک دي د غـره پـه لمـن کـې فـوارې جوړې شوې او ډېرې ښـکلې ښکارې د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهيانو اوبه ور رسېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مدینې منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېدیځ څخه د سلع غره تر پیله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه ځوکه یې سل متره ،اوږدوالی یې یو کیلو متر، ټول محیط یې ۲،۴کیلومتره دی.

دسعودي حکومت یې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري یې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېدیځه لمن کې پروت میدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره یو ځای اړولي وو ددې غره ختیځ ،شمال او سهیل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ایران د رامهرمز یا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېدیځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې میدان د تاریخي اهمیت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد میدان کې د موټرو لپاره تم ځایونه ابشارونه او ډول ډول بوټې کېنولي دي او د حدیقه الفتح نوم یې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت یو امیر فهد بن عبدالعزیز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم یو لوی مسجد هم ودان کړ.

داځای له تاریخي پلوه د مساجد السبعة یا اوو مسجدونو په نوم یادېږي، خو موږ پنځه مساجد ولیدل او د تاریخ په ځینو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځینوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزیز دلته هم په ټولو هغو ځایونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکتر محمد الیاس عبدالغني په خپل کتاب (مدینه منوره کې تاریخي مساجد) کې لیکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په ځوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونو جنوب ته پروت دی، خو ځینې باور لري چې اوم مسجد به «رایه»وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحې مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمي وایي چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحې زېری وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی داځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفارواحزابوته ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی .

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، دېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، دېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ښکلی کړ او ډېر ګران بیه توره تیږه يې پکې وکاروله، د اوسني مسجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی يې ۳،۵۰ متره دی او له ځمکې ۴،۵۰متره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي يو ډېر جليل القدره صحابي دی، نوم يې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ايران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځينو په وينا داصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اورېدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو د رسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مريی کړی ترهغې چې مدينې منورې ته راورسېد دلته يې اسلام راوړ خو د بدر او احد په غزا کې شريک نشو داځکه چې هغه دامهال مريی وو لومړۍ غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهيل خواته پروت مسجد د همده په نوم يادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وايي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاويه هم همدا وينا کوي.

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبد المطلب لمسی څلورم راشد خليفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شريک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳ کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په مانۍ کې خاوروته وسپارل شو خو قبر يې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پيل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهیل ته پروت وو، امیر زین الدین ضیغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۶ه س کې د مدینې والي وو نو دانړېدلی مسجد یې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وایي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجید په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترمیم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مینځه وېوړل شو.

د حضرت ابوبکرصدیق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خلیفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارینه وو کې تر هر چالومړی، پر رسول الله ص ایمان راووړ او د معراج پېښې د تصدیق له امله ورته د صدیق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عایشه په نکاح کړې وه ابوبکر صدیق رض په ۱۳ه س په ۶۳ کلنۍ کې وفات او دحضرت عایشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاورو ته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر یوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صدیق په نوم وو چې خلک به پر زینو ورختل.

دډاکټر الیاس عبدالغني په وینا ، ابن نجار (۶۴۳ه س) او مطری (۴۷۱ م) لیکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په یوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی، اودهغه د ډول او مساحت

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد وليدل نو په دوی کې هم دحضرت ابوبکر صديق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفیل کنیه یې ابو حفص او لقب یې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښیار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دهغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبکر صدیق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خلیفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهید او دحضرت عایشې په حجره کې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پیله په کومه تذکره کې ندی یادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی یاد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطیل ته ورته دالان لري اوتورې تیږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبیلې سردار و، د بدر په غزا کې یې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهید شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهیل لوېدیځ لورته دی، په پخوانیو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی یاد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدینې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطیل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حديقه الفتح راتاوه ده له ختيځ څه لوېديځ ته **۲۵**، **۲**اوله سهيل څخه شمال ته **۳۵**، **۳**متره مربع دي چې ټول مساحت يې **۲۱**متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت په دوهم کال الهي لښکر (مسلمانانو)شيطاني لښکر د (مکې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشران يې ووژل ، ډېرمال يې ترې غنيمت او ډېر يې ژوندي ونيول، ،دمکې کفارو ته دا ماتې د زغم نه وه ،هغوی له مسلمانانو څخه د غچ اخستلو اور سوځول پوره يو کال يې چمتو والی ونيوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي با لاخره د هجرت په دريم کال يې درې زره لښکر چې زادالمعاد په وينا ، درې زره اوښان او دوه سوه اسونه اود فتح الباري په وينا سل آسونه پکې وو برابر کړل اومديني منورې ته روان شول په دې لښکر کې ددوی د احساساتو د راپارولولپاره د ابو سفيان دمېرمنې هنده په مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کړی وو چې وخت په وخت به يې دوی ته حماسي، پاروونکې او ددوی د وصال له مينې ډکې سندرې ويلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مکې څخه مدينې ته قاصد ور ولېږه اوپه مکه کې ددوی پر ضد له ټولو تحرکاتو او چمتو والي يې خبر کړ،رسول الله ص هم زر کسيز لښکر تيار کړ خو دمنافقانو رئيس عبدالله ابن ابی منافقت او تمرد وکړ او درې سوه تنه يې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت په دريم کال د شوال په ۷مه د جمعې په ورځ د دمجهز درې زره کسيز لښکر مقابله پيل کړه په پيل کې بريالی شو، خوله ځينو صحابه و سره د مادياتو او غنيمت مينې د ابريا ټکنی کړه ،کفارو چې کله وليدل مسلمانان د غنيمت په راټولو بوخت دي او استراتېژيکې نقطې يې پرېښې نو په کنډو ور وختل ،ناڅاپه يې يرغل وکړ او اويا تنه مسلمانان يې شهيدان کړل خوبيا هم، بشپړ بری يې په نصيب نه شو.احد حرم ته نږدې دی موږ ساخت مهال ورغللو ، د احد ډګر دامهال په نقشه جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې یې رسول الله دعبدالله ابن جبیر په مشرۍ پنځوس تنه غشي ویشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټیټه شوېده ، څه کم یو نیم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي اوممکن جیولوجیکي تغیراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټیټه کړې وي.

داغونډۍ د وادي فناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده اودمسلمانانوله لښکرڅخه یونیم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا دیخوا مو وکتل ډېرځایونه ترې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېدیځ ته د احد غره ته نږدې د عینین نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدینې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې یې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانوله بریا وروسته دعبدالله ابن جبیر ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن ولید چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شیله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان یې همدلته شهیدان او لاندې یې مسلمانان محاصره کړل.

دلته یو له جالیو جوړه څلور دیوالي ده چې داحد شهیدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سیدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمیر ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان یې هم تائیدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تیږې ایښې او همداتیږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د یوفټ په اندازه دیوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک یې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېر هغه شیان پلوري چې معمولاً یې خلک په ډالیوکې وړي، د احد میدان ختیځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختیځ ته یې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم مناري هم ښکاري. احد اوس هم وچ میدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په میدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبیاهم سپین ځایونه لري موږ دهمدې ډګر په لیدلو بوخت وو چې په څو لویو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاریدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپیکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هوا هم ډېره توده وه، پرتولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقریر پیل کړ ، تقریر یې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقریر څخه کوم نیم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړي اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپین ږیري ورغلل ورته یې وویل چې تقریر بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د لیدلو تلوسه لري نور ځایونه هم بایدوکتل شي او دولس بجې باید حرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقریر یې بس کړ خو دعایې هم پوره لس دقیقې وخت ونیوه زه خو څوځله ترې راپاڅېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجد ته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځایونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلی بڼ اوګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بیروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمايي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ دیوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او څوګرد حوضونه،شته دي، بیت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځایونه لري ختیځ ته یې اوم نمبردوه هدیرې دي، ددې هدیرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقيع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړۍ برخه يې د نارينه او دوهمه يا د مسجد دننۍ برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعینو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد ددېوال لاندېنۍ برخه د چپسو ښتې او پاسنۍ برخه يې سپین رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاريخ کې له ځانګړې اهمیت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاریخ کې په مدینه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تيږې يې په کې پورته کړې دي.

د هجري تاريخ پیل هم دقباد مسجد د کار له پیل سره تړلی دی، یعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدینې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته يې په خلاص او پرانيستي ډګر لمونځ وکړ،داځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبيلې اړوند كلثوم بن هدم ملكيت و او همدلته يې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهوره چينه وه ، داکلی هم همدې چينې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ يې د تقوا په نيت ايښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وايي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نيت په لومړۍ ورځ ايښودل شوی دی، (لمسجد اسس على التقوى من اول يوم احق ان تقوم فيه)يعنې کوم مسجد چې په لومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روايت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پيغمبر وليد نو په قبآ مسجد کې يې کار کاوه او درنې تيږې يې پورته کولې يو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمايل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ بدلو وروسته رسول الله وفرمايل چې حضرت جبريل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روايت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی یا سپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنيف له رسول الله ص څخه روايت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د يوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاريخ په اوږدو کې څو څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختيا او رغونه يې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې ځېره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر ني ټول مساحت یې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه اود ښځو لپاره ۲۲ بیت الخلاوې او ۴۳د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیاکې درې میلیونه د بېلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر تنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج یې په اړه فرمایي﴿ فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین﴾یعنې: ﴿په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکی خوښوي﴾ توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځو کې اوس هم په قباکې بیروبار وي موږ هم د شنبې په ورځ ورغللو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکتر ښادمن په مدينه منوره کې بلد وو ،ماته يې وويل چې يوه ورځ دې په مدينه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځايونه درباندې ګورم، د يکشنبې په ورځ ماسپښين يې راته وويل چې سبا سحر به دې چاى له ماسره وي، اوله چاى وروسته به د مدينې منورې د مشهورو ځايونو ليدلوته ووځو ماهم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوى ننګرهار شرکت رئيس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئيس حاجي محمدامين، د اکوړه خټک دحقانيه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږديز کال فارغ او دخوست د صبريو اوسېدونکی مولوي نورالله او ظريف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئيس دى خو دامهال يې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجيان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوى عمارې او خدمتونه نه وو ليدلي خو حاجيان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصير احمدزي او دلغمان دقرغيو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان يې راته صفت کاوه خو په مدينه منوره کې له حاجيانو سره ددوى نيک چلند او ښه خدمتونه ماپه خپله وليدل دوى خپل حاجيان په دوو عمارو کې ځاى پر ځاى کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښتې وې چې له عمارو به راووتلې نوحرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بيه لوړه وي معنى داچې دوى د حاجيانو لپاره ډېرلګښت کړى و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت په خپل لګښت حاجيان په مدينه منوره کې نه دي ګرځولي خو دوی ورته موټر نيولي او په ټولو تاريخي ځايونويې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجيان له مدينې منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجيانو دهغه بار لپاره چې په يوموټر کې نه ځاييده بل موټر نه نيوه،په داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجيانو بار ته يې بل موټر ونيوه داکارونه دولت هم نه کول اونه يې هم حاجيان په بېلابېلو سيمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښادمن دوی په فولادي کرولا موټر کې سپاره شو ، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعيم د پغمان اصلي او دمدينې منورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بيا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبيا د حضرت سلمان فارسي بڼ ته روان شو،پر لاره مو ځو باغونه وليدل په ځينو کې يې د خرما ونې وهلې هم وې يوځای مودرې غزونه هم وليدل د سلمان فارسي، رض باغ موله ډېرو پوښتنو وروسته ومونده خوزموږ داټکل برعکس هېڅ بيروبار پکې نه وو آن له موږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ په خوله کې دبئر الفقير (دفقير کوهی) په نوم تاريخي کوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاريخي آبدي په توګه يې خوندي کړی او له شاوخوا يې ترې اوسپنيزه جالۍ تاوه کړې ده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترڅنګه لیکل شوي چې دا کوهی یو تاریخي اثر دی او هرډول تېرې پرې تاریخي جرم ګڼل کېږي، له دې لیکنې سره زما خیال دافغانستان د تاریخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پریو کوهي څومره پام کوي او دافغانستان ټول تاریخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزیمونو ښکلا ده.

داچې دې باغ ته ولې د سلمان فارسي باغ وايي پر لامل يې پوه نه شوم،خوپخوانی تاریخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (ټیوب ویل)وېستل شوی اوپربمانه اوبه د بربښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې روانې اوبه ولیدې هغه هم همدا چې په بربښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ویالې اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکي،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهیل لوېدیځه برخه موږ ته ښکاریدله چې احاطه ترې تاووه نور نو ترې چاپیره ودانۍ وې په منځ کې یې دحسین بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر یو دیوال چا(یا حسین) لیکلي وو خو لویه چلیپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي يې کورونو ته بیول ماته بیاهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښواویوه زاړه او خیرن کمیس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځیو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفریح وه د زده کوونکیو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو یوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

www.melitahrik.com
0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانواوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دڅښې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږداکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې تر همدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې ترډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي.له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو ، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو ، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه داخراج په معنی وه، په پای کې یې سخته ازموینه هم وه له شاوخوا سلو تنو څخه له نیمو ډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېریې په نوروځایونوکې پخپله استادان وو، ناکاموکسانو ته شهادت نامه او پوره پیسې هم نه ورکول کېدلې، ایله ۵۰۰کلدارې او څوکتابونه ورکول شول. خوبریالیوکسانو ته ۱۸۰۰کلدارې،شهادتنامه هغه هم د مدینې منورې د پوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په بریالیوکسانوکې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰پورته وو.

پرسړک یوځای اشاره سره وه زموږ موټر چلوونکی محمد نعیم ورته ودرېد خوسړکونه ټول خالي وو، مانعیم ته وویل چې سړک خو ټول خالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته اونه ترافیک،خوهغه راته وویل چې دلته ټول سړک د کامرو په واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشی کیمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بیا دموټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي،چې په دې پیغام کې دتخلف ډول، وخت ځای او د جریمې اندازه لیکل شوې وي او چلوونکی بیا اړ دی چې ټاکل شوې جریمه په ټاکلي وخت بانک ته وسپاري اوکه ویې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغه چې دسعودي تبع نه وي)اوکه سعودی وي نودا جریمه پرې لوړېږي که بیا یې هم ورنکړي نوکله چې اقامه یا جواز سیر تمدیدوي نو لومړی ترې جریمه اخستل کېږي، نودلته ترافیکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړي توګه مدینه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل او خرما ډېره پیدا کېږي او هلته ارزانه وي، خوسرچپه ، په سعودي کې خرما قیمته ده، موږ په افغانستان کې ښه او پسته خرما کیلو په شپیته افغانۍ پېرو خو دېته ورته خرما په مدینه کې په شاوخوا شل ریاله چې ۲۵۰ افغانۍ کېږي پلورل کېږي، یوځل ما یوډول خرما کیلو په اوه ریاله واخستې خوکلکې وې بیا مې پر ملګرو وخوړلې. په مدینه منوره کې یوډول خرما ته عجوه وایي دا خرما خوږې ،ګردې او توري دي ډاکټر ښادمن راته وویل چې دا خرما تر نورو ډېرې قیمته دي، هغه راته وویل چې دخرما داذات یواځې په مدینه منوره کې او هغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پیدا کېږي او داخرما په بل ځای کې میوه نه نیسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلو ساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده،ښادمن وویل چې رسول الله ص د عجوه بوټي په خپل لاس ایښی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پیدا کېږي نوریښه یې هماغه د رسول الله ص پر لاس ایښودل شوی بوټی دی، دعجوې کیفیت اوغتهوالي ته په کتلو دیوې کیلو بیه یې له ۳۵ ریالونیولې تر ۱۰۰ ریالو پورې ده.

ماچې دخرما بیه په افغانستان او مدینه منوره کې پرتله کړه او درا انتقال ستونزه مې په پام کې ونیوه نو یوڅوکیلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ايله ورته اوه دقيقې لاروه موږ به د بازار افغاني اوجنت المعلى دد يوالـه لـه لارې حرم تـه تللو دلتـه هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسيزه وه،ما غوښتل چې لـه مولـوي احمدي پرتـه يـوتن بل هم راسره وي چې پـه چاى ډوډۍ کې راسره مرستـه وکړي، زما کابلى ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات دکابل پـه ميرويس ميدان کې اوسېده ترکاڼ وو ښه سړى وو پـه مکه کې يې زمـوږ خدمت کـاوه خومولوي احمدي راته وويل چې دخونې ټول خدمت زه کوم، خوبل څوک مه راوله،ريښتياهم هر خدمت يې کاوه او لـه ټولو جنجالونو يې بې غمه کړى وم .

زموږپه خونه کې نصب تلوېزيون يواځې پنځه چينله نيول، يو چينل کعبه ۲۴ ساعته لايف ښودله.

زموږ دعمارې عرب څوکېدار پخپله په تلوېزيون کې هرڅه، هرلوڅ اوپټ غربـي چينـل ،هـره نڅـا اوهـره سـندره ليـدل خونوروتـه بـه يـې ويـل چـې تاسوخوحاجيان ياست خراب شيان مه ګورئ.پـه نوروخونـوکې ټلويزيونونو ډېر چينلونه نيول.

بازار افغاني د جنت المعلى د شمال ختيځ ديوال ترڅنګه لويـه زېرزميني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان يې خوښوي خو ډېر تـوکي يـې دکوچنيـانو د لوبـو سـامانونه وواوهغـه هـم ګـران بيـه، ددې بـازار ډېـر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږ وو، ډېرې ځوانان وو لمونځ يې هم د ستړيا ترحده نه اوږداوه، خو په مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان د پاخه عمر خاوندان وو، هغو مره، خوږغږي هم نه وو، قاري حذيفه هم دنبوي مسجد له خطيبانو و، ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود، خو اوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سړی به يې ستړی کړ، يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم، ماويل داله نبوي احاديثو او دشريعت له روح سره په ټکر کې دي ځکه دده ترشاه لسگونه زره انسانان ولاړ دي چې زرگونه سپين ږيري، سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي، داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ د جمعې مازديگر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي، د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسگونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکو چې په قيام کې داامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ، امام دتلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور دټولو لمونځ گډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام دتلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیارې خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه یې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې بډاى او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دی، دا سالون په منځ کې لوېديځ ته وتلی ځاى لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتی کمپيوټر ايښی دی، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوى سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټرکې ثبت دي، په ډيټابيس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونوکتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير سترګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونوکې دی او ابراهيم ابن اسحق بستي د اسلامي نړۍ په کچه لوى عالم دی، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکی دی، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېوادکې زېږېدلی دی، که دی دبل هېواد واى نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ واى، ددې تفسير په سريزه کې داسې ناوى شوى دی چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دی او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دی، يعني يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکی دی، ښايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر ويار

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او دافغاني ابراهیم ابن اسحق خدمتونه او شخصیت یې نشاپوریانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهیم ابن اسحق په ۳۰۷ هـ س کې مړدی.

دا کتاب تون په انټرنېټ کې ځای پانه هم لري او ډېره برخه یې آنلاین هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدينې بازار او هوا

مدينه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوايي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدينه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دی،موږ دمکې ګرمۍ ځپلي وو اودمدينې هوا راته سم پسرلی برېښېده،دلته ایرکنډېشن ته اړتیانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدينې منورې ته پرېښې وو، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بيې ټيټې دي،جاى نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما، خولۍ او... خو ضرور و چې پيرلي مووای دحرم شريف لوېديځ ته دارالایمان کانټننټل هوټل اوڅولوړپوړيزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازارو ، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ يوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په يوولس زرو ډالرو يو د سروزرو هار واخيست،علي محمدنالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وويل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د يوې لوړې کورنۍ اړوند پريوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته يې ددېرش لکو افغانيوپيشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر يې هم هماغې ته واخستل او ښايي هرات ته له ستنېدو وروسته يې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وويل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډاليوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځينې دوستانو ته ساعتونه راوړم ،ځينو دوستانو د ځانګړيو ساعتونو راوړلو فرمايش راکړی وو ،د حرم شريف ترڅنګ د جنة البقيع له ديوال سره نښتی د ساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، يو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خليل نومېده او د بلخ ولايت دمرکز مزار اوسپدونکی و ، څو ساعتونه مې بيه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وويل چې که ته ماته د سل ريالو جنس په زر ريالو بيه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګټه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ويې ويل کاشکې داخبره دود شي،دلته څو پېرونکي موږ اړباسي چې د سلو جنس په زرو بيه کړو ځکه چې که موږ د دوه سوه ريالو جنس په دوه سوه بيه کړو نو مشتري راته پنځوس رياله وايي نو موږ مجبور يو چې په پنځه سوه رياله يې ورته بيه کړو او دوه نيم سووته راښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سيکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي ليکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کيلی ګور سيکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خليل راته وويل چې د حرم لوېديځ ته ددارالايمان کانټيننټل شاته د عبدالغني ميمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ايجنسي دي او نرخونه يې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني ميمني شرکت مې په پوښتنه پيدا کړ،خو دومره بيروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولو ته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره يې بيه ليکلې وه،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهنديانو خبره (بارګيننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې د قدم ځای نه وو ماوليدل چې اوس دبيروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې څوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندی ښکارېده دحاجي خلیل کارت ورو ښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیا به درسره مراعات وکړو، ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والا په ۲۲۰او ۱۵۰ والا په ۱۴۵او نور ساعتونه هم له ټاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلې ښځینه جامې لیدلې وې دادوکاندار هم افغان و، ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې یې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو، دجامو ښکلا، ډول ډول ډیزاین، له کورنۍ څخه بیلتون او مسافري اوپه مېرمنې او بچیانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم . داند ښښه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پیداکېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه تړلي اویا یې پر دروازو پردې ځړولې وي، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ساعته نوکریوال چمتو وي و ،آن دشپې یې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ساعته پرانیستي وي موږ هم سپین ږیری له ونې ټیټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په ټېل ماټېل کې یې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړی وو، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلې دی،خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ ورځو کې ماکم ترکمه درې ځله باران ولید خوبیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته د استسقا لمونځ وشو چې ډېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدينه منوره نرى نرى باران وورېد.

د مازيګر له لمانځه وروسته له ډاکټر ښادمن سره د دوى ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان اوسېدونکى حاجي عبدالمتين چې په دې ولايت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، وليد. هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ اومېړانې، ډېرې کيسې وکړې چې پر موږ يې نور هم ګران کړ.

د محرم په اومه د سه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل د ماسپښين له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سياسي بحث وکړ ،مانه غوښتل چې د حج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم يا ټلوېزيون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې يواځې عبادت ته ځانګړې وي.

مااورېدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئيس دانش کروخېل هم حج ته راغلى دى، په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خونه مې په حرم کې ،نه عرفات،نه منى،نه مزدلفه کې وليد ،کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبرېښېده،کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې وليد ، په ټوکه مې ورته وويل چې تللى دوبۍ ته وې او اوازه دې د حج خپره کړې وه، خوهغه راته وويل چې ،حج ته تللى وم خوداچې حرم کې ډېر نه ښکارېدم لامل يې داوو چې ډېربه په انټرنېټ کيفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

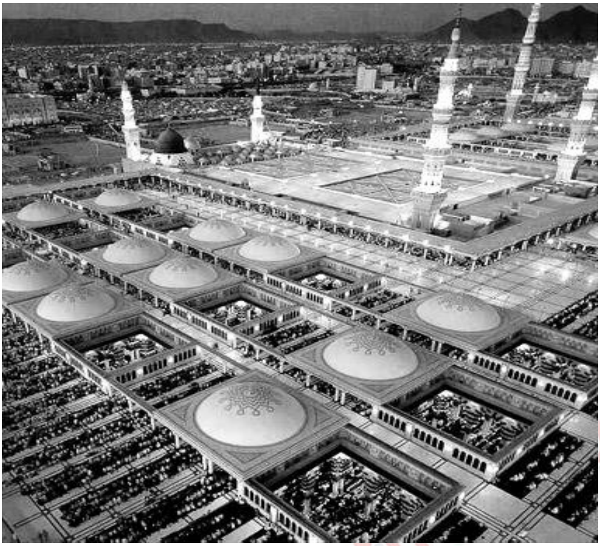

www.melitani.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم څمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلو کې نوم لري، دا فورمول یې په حرمینو کې هم تطبیق کړی دی، د مکې حرم لاندې د موټرو سړکونه، پراخ تونلونه، زرګونه تشنابونه او د مدني حرم لاندې ساحې څخه څمکتلي ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي او برېښنایي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونو کې پرېمانه دلاس وینځلو خو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې د بدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کیږي.

په لومړي پوړ کې د تشنابونو ترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړ کې د تشنابونو ترڅنګ د موټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چارو اکیو په وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایږي ،د موټرو تم ځای په کمپیوټر ځارل کیږي، د ننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، د موټرو د دریدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بیرته په اسانۍ ووتلی شي.

په څمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانتینونه او ترافیکي اسانتیاوې پرېمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پړق اوایرکندېشنونه پکې فعال او د تهویې سېستم یې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یو ساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحرم دځمکتلي د چت ډېزاین خېموته ورته دی، موږ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دریم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له یوتن مستخدم څخه مو بهر ته دوتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب اوسېدونکی و لار یې راوښوده خو ورسره یې پر موږ دپوره احتیاط او هوښیار اوسېدلو سپارښتنه وکړه، هغه په مدینه کې د نا امنۍ، دوه کیسې هم موږ ته وکړې، یوه کیسه یې داسې پیل کړه: یو پاکستانی له دوو ښکلیو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی یې وتاړه، او ښځې یې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پیداکاوه نودوی ورسره وې.

بله کیسه داسې وه :کله چې جنرال پرویزمشرف دپاکستان ولسمشر و نو دهغه یو نږدې ملګری لوړرتبه جنرال د خپلې کورنۍ له یوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ویوه ورځ دا جنرال او داانجلۍ له یوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، دټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا لیدلې نو ورته بې تابه شوی دی، پر یوه پاک او له بېروبار څخه پر خالي سړک یې موټر درولی ،دې جنرال ته یې ویلي دي چې موټر خراب شوی اوښکته شه ټیله یې کړه ،کله چې جنرال ښکته شوی او دموټر شاته تللی دی نو ،موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ یې وتښتوله ،جنرال سمدستي مشرف ته ټېلیفون کړی، مشرف ملک عبدالله ته ټېلیفون کړی ملک عبدالله پولیسو ته عاجله قومانده کړې بالاخره ددې جنرال په مرسته یې درې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پیداکړل.

هغه زیاته کړه چې ځینې پولیس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي، هغه وویل چې دوه درې کسه یې لیدلي چې پولیسوترې لکونه ریاله اخستي دي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دیدن وروستۍ شېبې

دحج ورځې شمېرلي دي،او په مدینه منوره کې خو حاجیانو ته ایله داتو نهو ورځو استوګنې زمینه برابرېږي،حاجیان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حدیث روایت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو ویاړ راپه برخه شو.

له ماڅخه په مکه معظمه کې یوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په یوه مېلمستیاکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدینه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدینه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبر راغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په یوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه ولیدل یو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ ریاله فیصله کړ،نور نو د رنګ ا وډیزاین له اړخه زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د یمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلو سره سمدستي یې وپېژندلو ویل یې چې افغانان خو یئ،خودا وواییئ چې د شمال که د جنوب یاستئ ماورته وویل چې زه دختیځ یادننګرهار یم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود، دشمالي ټلوالې او امریکایانو ضدوو ،طالبانو ته یې دعاکوله،کله چې پوه شو نظر اوفکر مو یودی نو لا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې جرئت وکړ زه يې هم جهاد ته وهڅولم، ویې ویل چې دوه میاشتې وروسته لومړی پاکستان او بیا افغانستان ته ځي ماورته وویل چې هلته څه کوې،ویل یې خپل نفس پر الله ج پلورم ما ورته وویل داڅه وایې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امریکایانو فدایي یا استشهادي برید کوم،علي وویل چې په دنیاکې یې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته یې اشاره وکړه چې دلکونو ریالو جنس پکې دی او ښه سودا یې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني یاله چاسره دې اړیکې شته دي،ځواب یې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټیلیفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدایي برید کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکومې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر یمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهیدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ایا دده برید به رښتیاپر امریکایانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواودجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چینلونو سره دتړلیو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخلیک به دجهادي سوداګروپه لاس تاکل کېږي اوکه دازمینه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدینو سره ملګری شي،څه مناسبې توصیې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پیسې یې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ په مازيګر(دمحرم يوولسمه) زه او ښادمن د عبدالغني ميمني دوکان ته ورغللو او هغه ته مو ساعتونه واخستل،د حاجي نعيم پغماني تروورزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسې وګرځېدو دشپې يوولس نيمې بجې زه ،ظريف زمان نيازی،ډاکټر ښادمن او قاري،د قبا مسجد ته لاړو دشپې بيروبار کم او هوا ښه وه نو ددوی دشرکت له موټر څخه مو ښه ګټه واخسته تېل هسې هم ديوريال درې ليټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلو نو بهر مود ځوانانو ډېرې چيغې واورېدلې موږ فکر کاوه چې ځه لوبې به کوي موږ پر لمانځه ودرېدو ،چې چيغې ډېرې شوې او له همدې سره ناتاره ډېرې زياتې ضربه او منفرد ډزې پيل شوې،دا هرڅه له مسجد سره نښتي و موږ له لمانځه وروسته په مسجد کې تم کېدل غوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعيم له خپل يوه پېژندګلو څخه پېښه وپوښتله هغه ورته وويل چې حکومت او دمدينې شيعه ګان نښتي دي دا چې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زموږ د ځان تر څنګ موټر ته هم انديښنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خير ډزې چې کمې شوې موږ زړه وکړ راووتلو څه باندې دولس بجې وې چې په سيدالشهداء واټ له حرم څخه لرې لېرې اطباق هوټل ته ورغللو.

حاجي نعيم وويل چې په مدينه منوره کې ډېر زيات شيعه ګان دي خو حکومت پرې ډېر زيات قيودات اېښي دي ،کله کله آن د حکومت پرضد وسله وال پاڅون هم کوي او پټې پټې دسيسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدينه منوره کې له عصري او نومو تو هوټلونو څخه ګڼل کېږي، زموږ کوربه ډاکټر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راووړ، د پسه روغ روغ ورنونه او اوړې یې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونو کې راوړې، کباب یې ښه خوړین وو خو سپورلګېده او مالګه او مرچ یې کم وو ډوډۍ موو خوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي وینښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسید نصیر ته ویلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات او بیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوز روحاجیانو لېږد رالېږد د کام ایر د هوایي شرکت مسؤولیت وو، دانو کابل ته د کام ایر هوایي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زموږ د شرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو، جدې ته چې د حاجیانو د انتقال لپاره د بنګله د ښ د مکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې د ډاکټر ښاد من دوی د عمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم باید هملته ورغلي او له هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل د شپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان مو په کې بار کړ خو زموږ د څو ملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نیولی وځای نه شول، د شرکت مسؤلینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ د عمارې او فندق الاشراق ترمنځ د ینبو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وو او په شا یې وړل سخت وو،پاتې سامان مو په نویو موټروکې بار کړ د اصولو له مخې د دې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله مو چې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانو سره مې د شرکت د ډرېور نعمت شور واوریډ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه ځلوېښت ریاله ددې موټرو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې د اسامان انتقال کړي،بل دا چې دواټن خو یو کیلومتر هم نه دی او موټروته ورکړې کرایه که په حاجیانوو وېشل شي نو پنځه پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسو ولې ځلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور گفته شده است) اوکه زه له دوی داپیسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې ځلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو رابښکته کاوه نو موږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سبټ ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم اوکه اړتیا شي نو ستونزه حل کړم.

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زموږ د شرکت ګډونوال وو هم زماترڅنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان دموټر رئیس معرفي کړ،ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سیټ ونیوه نو نور خلک لاپوره رابښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد)مې وکړل او په وروستي ځل مې د رسول الله ص اوشیخینو سلام وکړ، دابېلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې هملته بند او د رسول الله ص د مزار په پنجروکې اسیر و.

په هرحال څلور نیمې بجې موټرو حرکت وکړ یوځل بیا په یوځای کې د حاجیانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول اود حاجیانو حاضري واخستل شوه له مدینې منورې څخه په تیاره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په یوه مسجد کې په جماعت اداکړ زموږ موټر چلوونکی هادي شباکیا داندونیزیا اوسېدونکی او خبرنه دریشي یې پرتن وه،موږ په تیاره کې روان وو چې دترافیکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته یې د راښکته کېدلو وویل له ښکته کېدلو وروسته یې سمدستي ورته د جریمې پرچه ورکړه، شباکیا لږ ځان اخوا دېخوا کړ عذر یې وکړ خوګټه یې ونکړه یو سل او لس ریاله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانۍ)یې ترې واخستل اوپرچه یې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول یې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جریمه کوونکي کمپیوټر شمېره،دموټر پلېټ ،دجریمې اندازه هرڅه لیکلي وو،چلوونکی ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وویل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګونه کې راګېر شوم نو د ځان دوېستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کیلومتره په یوه ساعت کې دی،نوکمپیوټر زه څارلی یم او دترافیکو مدیرته یې خبر ورکړی دی، شباکیا خفه شو ویل یې چې داپیسې ،دی له خپل جیب څخه ورکوي او کمپنۍ یې مسؤولیت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وویل چې ده ته له حاجیانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پیل وکړ او چنده یې ورته ټوله کړه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو لیکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولیږي)

چای موپه مطعم الراحة والزین کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدینې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدینې ته ۱۵۰ کیلومتره لیرې په الظبیة والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هیڅوک نه ښکاریدل.

له آبیار سره نږدې موپه یو هوټل کې د زمزمو د لیږد (سقیازمزم)سپین ټانکر ولید.

دمدینې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدینې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په یوه ساعت کې تر ۲۰۰کیلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدینې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځایه چې دمکې او جدې لار بېله شوې یا له مکې معظمې څخه ۹۹کیلو متره لیرې ټوله لار توره او سوځېدلې تیږه ده. کله کله صحرایي بوټي هم لیدلي کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ینبوع،واثل ،ابیار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هیڅ حیوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځایه باغچې او کروندې ښکارې، ونې یې بې مېوې اوله واټرپمپونو یاژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره ښکاري له مکې څخه مدینې ته ۲۵ کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښار ګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لویې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې داډېره لویه فابریکه ده په دې ښار ګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خو هلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته دا اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلې شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایاني هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، د بنګله د بش مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه راښکته کړل او د تللو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړ، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم دخپل سامان تلّلو ته په تمه وو ،موږ د سامان د تلّلو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤولین بې غمه وو ،تر ماسپښین قضاپورې د ترازو مسؤولین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن واسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ماخپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېروو ،د پښتو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لړ به چې پرېشانۍ وېوړم د چاپښویالاس به راوېښ کړم، خوبیا هم یوساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ یو ملګری او نه یې سامان شته دی، مسؤولینو زموږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې) ته لېږدولي وو، چې هلته ورغللم نواوبه ،بیکونه، بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم یو شی مې یوځای کې اوبل مې په بل ځای کې وموندل.

حاجیانو موقع غنیمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو (تله) وړیا وه حج پر تولو اغېز کړی وو ،زما وزن هم درې نیم څلورکیلوکم شوی وو په جده کې مې وزن دوه اتیا کیلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام ایر مسؤولین راغلل او د سامان تلل پیل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول،د سامان تَلونکیو (وزن کوونکیو) به له واسطه لرونکیو سره اوه، اته کیلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کیلو سامان به یې هم ډېر وو نو څه یې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلی وو ،نو د یو کیلو اضافي سامان پیسې یې هم ترې اخستلې ،دشرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کیلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اریانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کیلوګرامو ته اجازه ورکوي، که له څلوېښت کیلوڅخه به دخلکو یو کیلو بار هم ډېر وو نو دکیلو پر سر به یې ترې ۲۵ ریاله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانو سره پټې اړیکې جوړې کړې د زمزم یوه بوشکه چې لس لیتره پرې لیکل شوي وو خو یوولس لیتره پکې ځایېدل، او حاجیانو هم ډکې کړې وې، حاجیانو غوښتل چې دابوشکه ورته په لس لیترو حساب شي خو د ترازو مسؤولینو به ترې د یو یا یونیم لیتر اضافي اوبوهم ۲۵ ریاله غوښتل بالاخره ځینو حاجیانو د ترازو له وزن کوونکیو مزدورانو سره لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو کړ، دیوې بوشکې په سربه یې لس ریاله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به یې پرې تېره کړه،په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل یې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تلّلو معاف دی،خلکوبه خپل درانه شیان په لاسي یا دغاړې بیک کې واچول ځینې به یې په یوپلاستیک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه یو تن پېژنم، چې په بیک کې یې شپاړلس کیلو او په پلاستیک کې یې شپږ کیلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلّلو معاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو، بیکونه هم په کمپیوټر خارل کېږي او انسانان هم ،له هغو شیانو پرته چې دنړیوال معیارله مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه ،درې ځله موږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې موږ شاته لاړ شو نو خیر دلته ځوک کېنوې، دا الوتکه خو ټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي اونه د حاجیانو په ټکټونو کې توپیر شته دی، نو بیا د اخوکۍ شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، داځوکۍ په رښتیاهم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهوبجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، خو ځو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانو سترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه رابښودل ،یوځای یې بحرین راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بیا دشپې تېرېدل ښل خوند لري، ددوبۍ داسمانڅکوپرډېزاین او نقشه ځوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دځراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېري

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړې او سترې ودانۍ اوسړکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یا دګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول ځراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پړک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سړکونه سپین پړق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو ځراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه دسعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وبستی و خوپه الوتکه کې هوا سړه وه هغه مې ببرته واغوست زموږ جامه ددوبې(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوڅپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد ، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لایې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې،په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولې شوې وې له هرې بخارۍ مو څو څو ځوکۍ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ،حاجیان ورغلل او دخپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، څو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یاپنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانوخپل د زمزم بوشکه په ځانګړې پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستي وو درې لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلي وي نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۳موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل ننداري مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلي وو،چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوریی مې رفیع الله روښن به زموږ له خپل موټرسره راشي او دا سامان به راسره وېسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوايي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بیا مو ډاډ ورکړ،کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ویلي وو چې په کابل کې د سامان دښکته کېدلو او سترې مه شي په وخت کې غله او کیسه بران غلاکوي او له همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پولیسو، هوټل ته دننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حیران شوم چې دا پنځه غوټې څنګه دخپلې کورنۍ غړوته وسپارم خیر سامان مې حاجي ګلاغا او دهغه مورته وسپاره په دې بیروبار او تیاره کې د کورنۍ د غړیو موندل هم اسانه کار ندی، خیر په ټېلیفون مو یوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زماپخواني ډرېور حیات استاد ولیدم پرمایې غږ کړ،له ودرېدلوسره سم یې ګل په غاړه کې راواچاوه ویل یې چې نور دوستان هلته د هوټل ددېوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېلیفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترې مه شي او ګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوېستل ،عسکر راته وویل چې استاده په ټلویزیون مې ستا نصیحتونه او موعظې لیدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو، ماهم ورته کور ودانی ووایه لاړو په یوځل مو ټول سامان راپورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما یې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم، ځوځوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ دکورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال ابادکې وو خو بیاهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو، زه رښتیا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تیاره وه، زه د نورو دوستانو په تکلیف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وویل چې تاسو ولې په دې یخنۍ کې ځان په تکلیف کړ ، خو،ښه ده ورور مې مشفق دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ایرکنډېشن او بخارۍ همېش فعال ساتي،موټر يې ګرم وو ، په دې ترتيب مو يوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه، داسفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبيا بيا سفر تنده يې راکې ژوندۍ کړه هيله ده چې دامې حرمينوته وروستی سفر نه وي او هيله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي اوالله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته يې له حرمينوسره اشتياق اوبې ساري مينه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړې اواوس يې هم ورته کوم خصوصاًزما دګران ماما معلم ميرعثمان او زما دکوچنيتوب دمهال د استاد او تروزي ملاعبدالجان لالا.تاسو هم ورته آمين ووايئ.له تاسو درنو لوستونکيو هم ډېره ډېره مننه چې ددې يون لېک له لارې په حرمينو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمين

ربناتقبل منا انک انت السميع العليم.

حقيار

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library